

- Poročilo o izvajanju projekta EIP

Naslov projekta

Bonita, nova odporna klubska sorta jabolok v Sloveniji – od pridelave do trženja

Obdobje (od DD.MM.LLL do DD.MM.LLL) na katerega se nanaša poročilo

(iz zadnjega poročila morajo biti ločeno navedene dosežene aktivnosti in druge obvezne sestavine poročila za zadnje 6 mesečno obdobje in za celotno obdobje trajanja projekta)

23. 11. 2019 do 22. 11. 2022

Vodilni partner

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana

Ime in priimek ter kontakt osebe, odgovorne za pripravo poročila

jerneja.jakopic@bf.uni-lj.si

Kraj in datum

Ljubljana, 22. 11. 2019 – 21. 11. 2022

1. Povzetek izvedenih aktivnosti in doseženih rezultatov**Doseženi ključni rezultati za uporabo v praksi**

Na podlagi triletnih rezultatov ugotavljamo, da je sorta 'Bonita' izjemno rodna sorta in zelo dobro prenaša spomladanske pozebe. Glede kakovosti plodov ugotavljamo, da gre za čvrste, sočne, aromatične, rdeče obarvane plodove.

V slovenskih razmerah je sorta 'Bonita' ob obiranju primerna za takojšnjo prodajo na trgu. Glede tehnologije pridelave je sorta 'Bonita' zahtevna, saj za odlično obarvanost plodov potrebujemo optimalno gojenje drevesa.

Izdelana je bila ključna tehnologija za pridelavo plodov, skladiščenje in trženje plodov.

S pravim pristopom v EIP projektu smo uspeli združiti člane projekta, ki so povezani v zadrugi Tibona z.o.o. in druge pridelovalce jabolok sorte 'Bonita', ki so povezani preko podjetja Štajerc d.o.o. in nastopajo preko skupne spletne strani Bonita.si.

V Sloveniji je trenutno posajenih približno 40 ha jablan sorte 'Bonita', v začetku oktobra se jabolka prodajajo pod blagovno znamko *BonitaSi* v enotni embalaži, v dveh trgovskih verigah (Spar, Lidl) in glede na ostale sorte dosegajo do 50% višjo ceno.

Gojenje sorte 'Bonita' zaradi njenih lastnosti (odpornost na škrlup) pomeni manjšo obremenitev za okolje in manjšo porabo FFS.

Potencialni uporabniki

Uporabniki rezultatov projekta so kmetijski svetovalci na terenu s področja sadjarstva, vsi, ki učijo sadjarstvo, vsi trenutni in potencialni pridelovalci jabolk in nenazadnje odločevalci na različnih nivojih.

Ključna praktična priporočila

'Bonita' je zelo rodna, čvrsta, sočna in zdrava sorta, ki zahteva posamezna natančna tehnološka opravila. Glede na prve triletne izkušnje je to natančno opisano v tehnoloških navodilih Trajnostna pridelava jabolk sorte 'Bonita' v elektronski (dostopna na [tej povezavi](#) (COBISS.SI-ID 129129475) in tiskani obliki (COBISS.SI-ID 125069571).

Sorta 'Bonita' ima zelo velik rodni potencial, je zelo tolerantna na spomladansko pozebo.

Za gojenje je potrebno izbrati tipično sadjarsko lego, ob sajenju odlično pripraviti tla, lahko jo sadimo v sistemu 3,2 x 0,8 m in 3,0 x 0,8 m.

Sorta 'Bonita' se dobro kemično redči z NAA skupino sredstev in BA skupino. Dodatno je potrebno osvetliti drevo v začetku septembra za doseganje odlične obarvanosti plodov. Za dobro skladiščenje jo je treba pravočasno obrati. Če jo obiramo prepozno, imamo v skladišču težave s fiziološkimi motnjami.

Določeni so bili standardi kakovosti, izdelana unikatna embalaža ter program trženja za blagovno znamko *BonitaSi*. Jabolka se v tretjem letu projekta uspešno tržijo v trgovskih verigah Lidl in Spar.

Ker je sorta odporna na jablanov škrlup, to pomeni manjšo uporabo sredstev za varstvo rastlin proti boleznim. Prav tako smo glede na nego tal začeli z izvajanjem nekemičnih postopkov, kar neposredno pomeni manjšo porabo FFS in manjšo obremenitev okolja.

BonitaSi je nov tržno zanimiv izdelek na področju jabolk - saj je to edina slovenska blagovna znamka jabolk na našem trgu. Blagovna znamka se prodaja pod sloganom **»Izberem dobro. Delam dobro. BonitaSi.«** Zato dosega bistveno višje cene kot ostale sorte in s tem postavlja pridelovalce v boljši ekonomski položaj.

Za blagovno znamko *BonitaSi* je bil izdelan načrt trženja in vstopa na trg.

Bonita je dobrodošla novost v slovenski sadjarski praksi in ima veliko možnost nadaljnega širjenja in doseganja večjega deleža v slovenskem sortimentu jabolk.

Povzetek prakse projekta EIP je predstavljen v Prilogi 34.

2. Doseženi cilji, rezultati in neposredni učinki v povezavi z izpolnjevanjem obveznosti iz naslova pridobljenih točk pri merilih za ocenjevanje vlog (Za vsako merilo, na podlagi katerega so bile pridobljene točke pri merilih za ocenjevanje vlog, je potrebno opisati dosežene cilje in aktivnosti, ki so prispevale k izpolnitvi cilja. Navedite tudi člane partnerstva, ki so sodelovali pri izpolnjevanju obveznosti iz naslova pridobljenih točk. Če je bilo izbrano

merilo Pomen projekta EIP za prakso na področju kmetijstva, živilstva ali gozdarstva, se pri opisu doseženih ciljev in aktivnosti navedejo tudi vsa kmetijska gospodarstva, pri katerih se je izvedel praktični preizkus novega oziroma izboljšanega proizvoda, prakse, procesa ali tehnologije. Če je bilo izbrano merilo Trajnost rezultatov, se priloži načrt trženja in vstopa na trg z obveznimi sestavinami: 1. predstavitev: cilji načrta trženja, glavne priložnosti, ključni dogodki, ki bodo prispevali k izvedbi načrta trženja; 2. analiza tržišča: trenutno trženjsko stanje, opis izvedenih tržnih analiz in raziskav, SWOT analiza; 3. trženjski in finančni cilji; 4. marketinška strategija: segmentiranje, ciljanje, pozicioniranje, načrt izvedbe trženjskih aktivnosti; 5. proračun za izvedbo načrta trženja; 6. ovrednotenje, kontrola in nadzor izvedbe.)

Izbrano merilo	Opis doseženih ciljev in aktivnosti
-----------------------	--

<p>-kmetijsko gospodarstvo, pri katerem je bil izveden praktični preizkus, je izvedel demonstracijo pridobljenega znanja na lokaciji svojega gospodarstva za najmanj tri kmetijska gospodarstva, ki niso člani partnerstva</p>	<p>KMG, pri katerih so bili izvedeni prikazi tehnologije, so predstavila najmanj dvoletne rezultate gojenja za sadjarje, ki niso člani partnerstva EIP.</p> <p>Predvideno je bilo dvakrat, izvedeno je bilo petkrat pri pridelovalcih, članih partnerstva.</p>
--	--

<p>-član partnerstva z dejavnostjo svetovanja je izvedel predavanje pridobljenega projektnega znanja za najmanj pet kmetijskih gospodarstev, ki niso člani partnerstva</p>	<p>Predstavitve rezultatov člana partnerstva z dejavnostjo svetovanja je bila predvidena trikrat, opravljena pa 8-krat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6. 12. 2019 KGZ MB je izvedel predstavitev nove sorte in prve izkušnje s pridelavo v Sloveniji na 15. Lombergarjevem sadjarskem posvetu - 21. 2. 2022 Arnovo selo (6 KMG, ki niso člani EIP projekta) <p>KGZ MB je izvedel delavnico za pridelovalce sorte 'Bonita', kjer so predstavili oceno cvetnega nastavka po opravljeni zimski rezi in svetovali ukrepe regulacije pridelka v letu 2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 22. 2. 2022 Vitomarci (18 KMG, ki niso člani EIP projekta) <p>KGZ MB je izvedel delavnico za pridelovalce sorte 'Bonita', kjer so predstavili oceno cvetnega nastavka po opravljeni zimski rezi in svetovali ukrepe regulacije pridelka v letu 2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 24. 2. 2022 Sadjarski center MB – Gačnik (7 KMG, ki niso člani EIP projekta in 5 svetovalcev) <p>KGZ MB je izvedel svetovanje na temo prikaza gojitvene zimske rezi v nasadih sorte BONITA do rodnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6. 5. 2022 (5 KMG, ki niso člani EIP projekta) <p>KGZ MB je sadjarjem v njihovih nasadih sorte 'Bonita' svetoval priporočene ukrepe redčenja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10.-12. 5. 2022 (6 KMG, ki niso člani EIP projekta) <p>KGZ MB je na terenu zaradi dolgotrajne suše in dokaj nizkih temperatur v času cvetenja svetoval prilagoditev kemičnega redčenja in ukrep dodatnega kapljičnega namakanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3. 10. 2022 (6 KMG, ki niso člani EIP projekta)
--	--

	<p>KGZ MB je določil obiralno okno glede na merjene parametre zrelosti za posamezen nasad.</p> <p>- 18. 11. 2022 (7 KMG, ki niso člani EIP projekta)</p> <p>KGZ NM je izvedel predstavitev triletnih rezultatov projekta v Arnovem selu.</p> <p>Dodatno so bila izvedena individualna svetovanja pri KMG, ki niso člani partnerstva, za skupno 6 pridelovalcev:</p> <p>- 23. 2. 2022 individualno svetovanje za 2 KMG, ki niso člani EIP projekta</p> <p>- 4.-6. 10. 2022 individualno svetovanje za 3 KMG, ki niso člani EIP projekta</p> <p>9. 11. 2022 individualno svetovanje za 1 KMG, ki ni član EIP projekta</p>
--	---

<p>član partnerstva z dejavnostjo svetovanja je izvedel predavanje s predstavitvijo pridobljenega znanja za najmanj pet strokovnjakov s področja kmetijstva</p>	<p>KGZS je organizirala seminar za kmetijske svetovalce, specialiste za sadjarstvo:</p> <p>22. 4. 2022 je bila v Arnovem selu izvedena predstavitev načinov redčenja pri jablanah sorte 'Bonita' za kmetijske svetovalce. Prisotnih je bilo 8 svetovalcev.</p>
---	--

<p>član partnerstva, ki opravlja izobraževanje na področju kmetijstva je izvedel strokovno ekskurzijo (najmanj 10 študentov študijskega programa Kmetijstva) na kmetijsko gospodarstvo, ki je član partnerstva in kjer je bil izveden praktični preizkus</p>	<p>Študentje Biotehniške fakultete, programa MSc Hortikultura so se v okviru ekskurzij seznanili s celotno problematiko pridelave in trženja sorte 'Bonita' v različnih statističnih regijah.</p> <p>Izvedeno je bilo dvakrat pri pridelovalcih, ki so člani partnerstva in dvakrat v Hortikulturnem centru Biotehniške fakultete (HCBF) v Biljah:</p> <p>-24. 5. 2021 študentje Biotehniške fakultete, 2. letnika programa MSc Hortikultura so v okviru ekskurzije v HCBF Bilje seznanili s problematiko pridelave in trženja sorte 'Bonita'. Prisotnih je bilo 17 študentov.</p> <p>-7. 3. 2021 študentje Biotehniške fakultete, 1. letnika programa MSc Hortikultura so v okviru ekskurzije v HCBF seznanili s pridelavo sorte 'Bonita'. Prisotnih je bilo 20 študentov.</p> <p>-23. 5. 2022 študentje Biotehniške fakultete, 1. letnika programa MSc Hortikultura so v okviru ekskurzije pri Bojanu Frešerju seznanili s pridelavo in trženja sorte 'Bonita'. Prisotnih je bilo 18 študentov.</p> <p>-7. 10. 2022 študentje Biotehniške fakultete, 2. letnika programa MSc Hortikultura so v okviru ekskurzije pri Vojku Šušteriču seznanili s pridelavo sorte 'Bonita'. Prisotnih je bilo 21 študentov.</p> <p>V nasadih sorte 'Bonita', kjer so se izvajali praktični preizkusi smo v le-te vključili tudi dva magistrska študenta. Rezultat tega sta bili izdelani magistrski nalogi z naslovom »Vpliv oveska na kakovost plodov jabolane (<i>Malus domestica</i> Borkh.) sorte 'Bonita'« in »Vpliv pripravka z giberelini na obliko plodov jabolane (<i>Malus domestica</i> Borkh.) sorte 'Bonita'«, ki sta javno dostopni v repozitoriju Univerze v Ljubljani.</p>
--	---

član partnerstva, ki je registriran za opravljanje raziskovalne in razvojne dejavnosti je izvedel delavnice s predstavitvijo pridobljenega znanja na strokovnem dogodku za najmanj 10 udeležencev

Član partnerstva, ki je registriran za opravljanje raziskovalne in razvojne dejavnosti je izvedel te dogodke, na katerih je bilo več kot 10 udeležencev:

- predstavitev sorte Bonita in EIP projekta »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja« je bila izvedena za člane Sadjarsko vrtnarskega društva v Sloveniji, dne 4. 2. 2020. Na predstavitvi je bilo prisotnih 49 udeležencev.

- na Sadjarskih dnevih Posavja v Artičah je bila (UL, Biotehniška fakulteta), dne 11. 2. 2020 predstavljena vsebino in potek EIP projekta z naslovom »BONITA, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja«. Na predstavitvi sta bila prisotna 102 udeležencev.

- predstavitev pridobljenega znanja na delavnicah trženja je organiziral vodilni partner, v Ljubljani, 18. 10. 2021 in Radoslavcih 23. 11. 2021; prisotnih je bilo 16 udeležencev.

- na 24. Pirčevih dnevih in posvetu Strokovnega sadjarskega društva Slovenije, ki je 12. 2. 2021 potekal on-line je vodilni partner predstavil projekt EIP in rezultate prvega leta. Na predstavitvi je bilo prisotnih 45 udeležencev.

- izvedena je bila predstavitev določanja testov zrelosti za namen določitve obiralnega okna in bili so predstavljeni različni načini skladiščenja (Arnovo selo, 3. 9. 2020). Prisotnih je bilo 13 udeležencev.

- izvedeno je bilo izobraževanje za svetovalce s področja sadjarstva, kjer so bili predstavljeni rezultati projekta in dvoletne izkušnje s pridelavo jabolk sorte 'Bonita' (Biotehniška fakulteta, 24. 11. 2021). Prisotnih 20 svetovalcev.

- izvedeno je bilo izobraževanje za svetovalce s področja sadjarstva, kjer so bili predstavljeni rezultati projekta in triletne izkušnje s pridelavo jabolk sorte 'Bonita'

	<p>(Biotehniška fakulteta, 8. 11. 2022). Prisotnih 27 svetovalcev.</p> <ul style="list-style-type: none"> - na vabljenem predavanju za sadjarje, XI. Svetovanje vočara Gruža 2022, v Gruži v Srbiji, 22. 1. 2022, so bili srbskim sadjarjem predstavljeni rezultati projekta EIP. Prisotnih več kot 200 sadjarjev. - predstavitev rezultatov projekta na 16. Lombergarjevem posvetu, 3.12.2021, kjer so vodilni partner in sodelavci EIP projekta predstavili rezultate glede obiranja jabolk sorte 'Bonita' - 245 udeležencev - na 25. Pirčevih dnevih, ki so bili 10. 2. 2022 izvedeni na daljavo, so bili predstavljeni rezultati glede pridelave, skladiščenja in trženja sorte 'Bonita' širšemu občinstvu s področja sadjarstva - 108 udeležencev - V Mariboru je 31. 5. 2022 KGZ MB organiziral Dan sadjarsko vinogradniške mehanizacije, kjer je vodilni partner (UL) predstavil rezultate projekta in izvedel degustacijo jabolk sorte 'Bonita' – 92 udeležencev
--	--

- član partnerstva (vodilni partner) je izvedel demonstracijo pridobljenega znanja na lokacijah v projekt vključenih kmetijskih gospodarstev za vsa kmetijska gospodarstva, ki so člani partnerstva

Na različnih lokacijah v projekt vključenih kmetijskih gospodarstvih je bilo izvedenih 22 demonstracij na temo posameznih tehnoloških ukrepov:

Tema usposabljanja	Datum	Lokacija
Prikaz zimske rezi jablan sorte 'Bonita'	5.2.2020	Zgornja Pohanca
Redčenje v rodnem nasadu in rez pravkar posajenih dreves sorte 'Bonita'	22.4.2020	Zgornja Pohanca, Arnovo selo, Globoko, Ugovec
Ukrepi za boljšo diferenciacijo rodni brstov v naslednji rastni dobi	15.9.2020	Podravje – Preloge, Ugovec
	17.9.2020	Posavje – Arnovo selo, Piršembreg, Zgornja Pohanca
Prikaz rezi jablane sorte 'Bonita' na Štajerskem in v Posavju	4.3.2021	Arnovo selo, Piršembreg, Zgornja Pohanca
	18.3.2021	Podravje – Preloge, Zgornja Ložnica, Črešnjevce
Prikaz rezi v nasadu g. Koršiča	1.2.2022	Arnovo selo,
Prikaz rezu v nasadu podjetja Darsad	1.2.2022	Zgornja Pohanca
Prikaz rezi v nasadu g. Gorazda Potočnika	9.2.2022	Ugovec
Delavnica o varstvu jablane sorte 'Bonita'	9.2.2022	Ugovec
Pregled analize tal in izdelava gnojilnih načrtov za sadovnjake jablan sorte 'Bonita'	24.3.2022	Posavje – Piršembreg, Arnovo selo, Artiče, Zg. Pohanca
	25.3.2022	Podravje – Preloge, Ugovec
Optimalni ovesek in vpliv na diferenciacijo rodni brstov	21.7.2022	Piršembreg

	Tehnološki ukrepi za boljšo diferenciacijo rodnih brstov in boljše cvetenje v naslednjem letu	21.7.2022	Zgornja Pohanca
	Učinkovitost redčenja v dvoletnem nasadu	25.7.2022	Arnovo selo
	Učinkovitost redčenja v štiriletnem nasadu	25.7.2022	Zgornja Pohanca
	Ročna rez pred obiranjem za boljšo osvetlitev	29.7.2022	Arnovo selo
	Foliarno dodajanje mineralov za boljšo obarvanost plodov in preprečevanje odpadanja plodov pred obiranjem	29.7.2022	Zgornja Pohanca
	Rez pred obiranjem v mladem nasadu	29. 8. 2022	Arnovo selo
	Rez pred obiranjem v nasadu v polni rodnosti	29. 8. 2022	Arnovo selo
	Spremljanje parametrov zrelosti plodov pri jablanah sorte 'Bonita' v mladem nasadu	1.9.2022	Arnovo selo
	Spremljanje parametrov zrelosti plodov pri jablanah sorte 'Bonita' v nasadu, ki je v polni rodnosti	1. 9. 2022	Zgornja Pohanca
	Tehnološki ukrepi pred obiranjem v nasadih jablane sorte 'Bonita'	2. 9. 2022	Nasadi članov projekta
	Analiza letnih ukrepov v nasadih jablan sorte 'Bonita'	5. 9. 2022	Zgornja Pohanca
	Tržno stanje, tržne možnosti in delo v prihodnje	5. 9. 2022	Zgornja Pohanca

Poleg zgoraj navedenih je bilo izvedenih še 8 usposabljanj za člane partnerstva, ki so bila prilagojena covid-19 razmeram, kjer niso bili prisotni vsi člani partnerstva in dodatno 3 izobraževanja za pridelovalce jabolk sorte 'Bonita', ki niso člani partnerstva EIP.

Tema usposabljanja	Datum	Lokacija
Prikaz rezi	11.2.2020	Preloge
Redčenje, Trženje – predstavitev CGP	8.5.2020	Zgornja Pohanca, Arnovno selo, Piršembreg
Ukrepi po pozehi	13.5.2020	Piršembreg
Ukrepi po pozehi	30.4.2020	Arnovno selo
obiralno okno in skladiščenje	3.9.2020	Arnovno selo
Obiralno okno	20.9.2021	Arnovno selo
Analiza letnih ukrepov in nadgradnja v naslednjem letu	3.9.2020	Arnovno selo
Zimska rez	25.3.2021	Artiče

Prikaz rezi	16.2.2022	Vitomarci, Godemarci...za KMG, ki niso člani partnerstva
Redčenje	22.4.2021	Prikaz na KMG, ki niso člani partnerstva; Črešnjevce
Ovesek in diferenciacija	14.7.2021	Prikaz na KMG, ki niso člani partnerstva, Štajerc d.o.o.

Izdelani so bili avdio-video posnetki s katerimi so predstavljena pridobljena projektna znanja in so brezplačno dostopna na spletni strani	Objavili smo 19 audio-video posnetkov na temo sajenja in vzdrževanja do rodnosti, rezi v prvem letu do polne rodnosti, redčenja plodov, kakovosti plodov, obiranja, ... Objavljeni so na FB profilu EIP projekta: https://www.facebook.com/people/EIP-Bonita/100057086964745/
Izdelana so bila tiskana in elektronska gradiva v obliki Tehnoloških navodil s katerimi se predstavijo pridobljena projektna znanja	Navodila so na razpolago v tiskani obliki (COBISS.SI-ID 125069571) in v elektronski obliki na spletu .
Pomen projekta EIP za prakso na področju kmetijstva, živilstva ali gozdarstva	Praktični preizkusi nove prakse, procesa oz. tehnologije so bili z namenom preverjanja njihove ustreznosti izvedeni na lokaciji vseh kmetijskih gospodarstev, ki so člani partnerstva. Poleg preizkusa pri članih partnerstva pa smo novo tehnologijo uvedli tudi pri pridelovalcih sorte 'Bonita', ki niso bili vključeni kot člani partnerstva.
Trajnost rezultatov	Izdelan je bil načrt trženja in vstopa na trg z vsemi obveznimi sestavinami in je podrobno predstavljen v točki 12. b tega poročila: »Načrt trženja in vstopa jabolk sorte 'BONITA' na slovenski trg«.

Po potrebi dodajte vrstice z izbranim merilom in opisom doseženih ciljev in aktivnosti.

3. Doseženi rezultati projekta s kvantitativno opredeljenimi kazalniki (S kvantitativno opredeljenimi kazalniki opišite dosežene rezultate projekta EIP po dvanajstmesečnih obdobjih trajanja projekta in prispevka k cilju EIP o večji produktivnosti in trajnostnem upravljanju virov.)		
	Doseženi rezultati	Prispevek rezultatov k cilju EIP o večji produktivnosti in trajnostnem upravljanju virov
prvo 12-mesečje	<ul style="list-style-type: none"> Določitev osnovnih elementov trajnostne tehnologije pridelovanja 	<ul style="list-style-type: none"> V obstoječih nasadih smo predlagali osnovno gnojenje – gnojenje preko tal in preko listov. Prikazani so bili načini rezi pri sorti 'Bonita' v različno starih nasadih. Na

		<p>vseh lokacijah je bilo izvedeno svetovanje glede redčenja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Štirje člani partnerstva so posadili nove nasade jablan sorte 'Bonita' (Bojan Frešer, Gorazd Potočnik, Anton Koršič, vodilni partner – UL BF). Od tega je en nasad v tretji statistični regiji, kar bo še dodatno prispevalo k pridobitvi rezultatov o možnostih gojenja te sorte na širšem območju. • Sodelovali smo pri postavitvi novih nasadov na kmetijskih gospodarstvih, ki niso del projektne skupine (Lovrec Andrej, Lovrec Ivan, Šilec Boštjan, Šilec Ivan, Šilec Branko). <ul style="list-style-type: none"> • Za uspešno pridelavo sorte 'Bonita' smo na podlagi enoletnih izkušenj predlagali ustrezno izbiro lege, pripravo zemljišča, sajenje, gojitveno rez, osnovno gnojenje, gnojenje prek tal, prek listov, trajnostno varstvo pred boleznimi in škodljivci, določili obiralno okno – priporočila so objavljena na spletni strani projekta.
	<ul style="list-style-type: none"> • Promocija sorte in idejna izdelava embalaže za trženje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Z namenom večje prepoznavnosti je bila potrošnikom in pridelovalcem predstavljena sorta z vidika kakovosti in značilnosti plodov ter lastnosti sorte in posledično možnosti načinov pridelave. Predstavitev je bila izvedena štirikrat pri strokovni javnosti (Lombergarjev sadjarski

		<p>posvet, Sadjarski dnevi Posavja, srečanje Sadjarsko vrtnarskega društva v Sloveniji, Strokovno sadjarsko društvo Slovenije) in enkrat pri študentih Magistrskega študijskega programa Hortikultura.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promocija sorte je bila izvedena na RTV Slovenija v oddaji Dobro jutro, 11. 9. 2020. • Promocija sorte in projekta na novinarski konferenci v Arnovem selu, 8. 10. 2020. • Izdelana je idejna zasnova za enotno embalažo za jabolka in izdelke iz sorte 'Bonita'
	<ul style="list-style-type: none"> • Javne degustacije pri različnih ciljnih skupinah potrošnikov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvedena je bila degustacijska predstavitev sorte študentom univerzitetnega smeri Kmetijstvo-agronomija in visokošolskega strokovnega študija smeri Hortikultura. • Med potrošniki smo preverili kako je sorta sprejeta pri mladi, srednji in starejši generaciji potrošnikov.
	<ul style="list-style-type: none"> • Postavitev spletne strani in on-line profilov (Facebook, Instagram, ...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Na spletni strani vodilnega partnerja smo postavili mesto, namenjeno EIP projektu. Na njem je predstavljen projekt in se sproti dodajajo dogodki, povezani s tem projektom. • Postavljena je spletna stran, FB in Instagram profil, kjer je podan podroben opis sorte, kar je imelo pozitiven učinek na prodajo prvih plodov na trgu. Poleg tega je k prodaji prvih plodov ugodno vplivala tudi predstavitev sorte in projekta v medijih.

<p>drugo 12-mesečje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Načrtni tehnološki ukrepi za povečanje količine in kakovosti pridelka 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvajali in preizkušali so se tehnološki ukrepi za sonaravno pridelavo jabolk sorte 'Bonita', kot so razvoj rodnega volumna – gnojenje prek tal in gnojenje prek listov, določitev optimalnega oveska, različnih načinov redčenja plodov, testiranje različnih biostimulantov, dovoljenih v ekološki pridelavi, tehnologija prehrane s kalcijem, ukrepi za dobro diferenciacijo rodnih brstov za naslednje leto, ukrepi za povečanje krovne barve pred obiranjem, rez po obiranju, ukrepi za optimalen prehod rastline v mirovanje, ki so lahko osnova za izdelavo pravil za KOPOP ukrepe in temelj nove SKP po letu 2020.
	<ul style="list-style-type: none"> • Zasnova in izdelava različnih tipov embalaže in promocija le-te pri potrošnikih. 	<p>Izdelana je bila zasnova za trajnostno papirnato embalažo za plodove jabolk.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Ovrednotenje rezultatov skladiščenja (trajanje, režimi, problemi, fiziološke motnje, ...) 	<p>Po prvem letu smo plodove jablan sorte 'Bonita' skladiščili različno dolgo, v različnih režimih – v navadni atmosferi in ULO atmosferi. Po prvih poskusih ugotavljamo, da je skladiščna sposobnost sorte 'Bonita' sicer dobra, potrebni pa so še natančnejši poskusi, ki bodo izvedeni v naslednji rastni dobi.</p> <p>Nadaljujemo s poskusi glede obiralnega okna in skladiščenja v različnih režimih.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Načrt trženja 	<ul style="list-style-type: none"> • Začete so bile aktivnosti za izvedbo analize trga in načrta trženja. K pripravi tržnega načrta smo vključili zunanje izvajalce.
<p>tretje 12-mesečje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Povezovanje pridelovalcev 	<p>Pridelovalci so povezani preko zadruga Tibona z.o.o., kjer</p>

		njihove plodove trži podjetje Darsad d.o.o. v trgovski verigi Spar Slovenija in preko podjetja Štajerc d.o.o., kjer so povezani pridelovalci, ki niso vključeni v projekt in tržijo plodove v trgovski verigi Lidl.
	<ul style="list-style-type: none"> izdelava natančnih tehnoloških navodil za sonaravno trajnostno pridelavo klubske sorte 'Bonita' na podlagi prikazov različnih tehnoloških rešitev pri kmetih 	Na podlagi različnih tehnoloških rešitev pri kmetih smo izdelali natančna tehnološka navodila za trajnostno pridelavo sorte 'Bonita', ki omogočajo pridelavo večjih količin sadja odlične kakovosti. Navodila so na razpolago v tiskani obliki (COBISS.SI-ID 125069571) in v elektronski obliki na spletu .
	<ul style="list-style-type: none"> izbira najprimernejše tehnologije skladiščenja 	<p>Skladiščimo jih lahko v navadni (NA) ali kontrolirani atmosferi (CA). Za skladiščenja jabolk veljajo naslednji pogoji skladiščenja v navadni atmosferi: temperatura 0,5–2 °C, relativna zračna vlažnost 90–92 %. Pri tem moramo biti pozorni tudi etilen, ki ga z zorenjem izločajo jabolka.</p> <p>Pogoji skladiščenja v kontrolirani atmosferi naj bodo: 2 % O₂, 2 % CO₂, temperatura 1–2 °C in relativna zračna vlažnost 90–92 %. Med kontrolirano atmosfero uvrščamo tudi ULO (Ultra low oxygen), pri čemer se dodatno zmanjša koncentracija kisika na 1,2 %.</p> <p>Za sorto 'Bonita' priporočamo za daljšo obstojnost skladiščenje v kontrolirani atmosferi – ULO (1 % O₂, 1 % CO₂, 2 °C, relativna zračna vlažnost 90–92 %), medtem ko se lahko za krajša obdobja</p>

		<p>skladiščenje uporabi tudi skladiščenje v navadni atmosferi (temperatura 0,5–2 °C, relativna zračna vlažnost 90–92 %).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Izbor najprimernejše embalaže za različne načine prodaje 	<p>Za prodajo jabolk sorte 'Bonita' smo izdelali naslednjo embalažo, ki sledi celostni grafični podobi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kartonast plato 600 x 400 x 100 mm za cca 8–10 kg jabolk, <ul style="list-style-type: none"> - kartonasta darilna škatlica za dve jabolki
	<ul style="list-style-type: none"> Izvedba strokovnih in motivacijskih dogodkov za nove potencialne pridelovalce sorte 'Bonita' 	<p>Pridelovalce smo motivirali za gojenje sorte 'Bonita' kot model za druge potencialne klubske sorte, ki se bodo pojavile za slovenskem trgu. Izvedenih je bilo pet dogodkov, trije v Podravski regiji:</p> <ul style="list-style-type: none"> 5. 8. 2021 pri Gorazdu Potočniku 6. 8. 2021 in 4. 8. 2022 pri Bojanu Frešerju <p>in dva v Posavski regiji:</p> <ul style="list-style-type: none"> 16. 8. 2021 pri Antonu Koršiču 25. 7. 2022 pri Vojku Šušteriču

4. Opis doseženih neposrednih učinkov projekta s kvantitativno opredeljenimi kazalniki (Navedite in jasno opredelite kaj so glavni doseženi neposredni učinki projekta EIP, kot npr. povečan hektarski donos, zmanjšana poraba gnojil, zmanjšana poraba FFS, boljše klavne lastnosti, povečana mlečnost, število izdelanih spletnih strani, število izdelanih spletnih video vsebin.)

Doseženi neposredni učinki	Utemeljitev neposrednega učinka
<p>Vzpostavitev pogojev za ustanovitev skupine pridelovalcev</p>	<p>Med triletnim trajanjem projekta se je pokazal interes po gojenju sorte 'Bonita' tudi pri drugih sadjarjih, zato je bila pridobljena še ena licenca za pridelavo v Sloveniji. V okviru projekta smo večkrat opravili povezovalne sestanke in svetovanje glede tehnologije ter vse pridelovalce povezali in spoznali so, da skupen nastop na trgu prinaša pozitivne koristi vsem. Pridelovalci, ki so bili večinoma člani projekta EIP, so povezani preko zadruga Tibona z.o.o., kjer njihove plodove trži podjetje Darsad d.o.o. v trgovski verigi Spar Slovenija. Ostali so povezani preko podjetja Štajerc d.o.o. in tržijo plodove v trgovski verigi Lidl. Izdelali smo blagovno znamko BonitaSi in vsi pridelovalci tržijo plodove pod to blagovno znamko in v enotni embalaži.</p> <p>Na ta način skupnega nastopa so vzpostavljeni pogoji za ustanovitev skupine pridelovalcev, ko bodo nasadi v polni rodnosti.</p> <p>Rezultat projekta je tudi skupna spletna stran blagovne znamke BonitaSi: https://bonita.si</p>

<p>Uvajanje metod biotičnega varstva in biostimulantov z namenom zmanjšanja porabe sintetičnih fitofarmaceutskih sredstev</p>	<p>Ker je sorta 'Bonita' odporna na jablanov škrlup, je uporaba sredstev za varstvo rastlin že v osnovi manjša, kar pomeni manjšo obremenitev okolja z ostanki sredstev za varstvo rastlin. Poleg tega je v projekt vključena pridelava sorte na ekološki način, kjer je obremenitev okolja z ostanki še manjša.</p> <p>Nove tehnološke pristope pri varstvu rastlin smo testirali z analizami ostankov FFS v plodovih, ki so jih izvajali akreditirani laboratoriji v tujini.</p> <p>V tehnoloških navodilih je posebno poglavje »Priporočila za varstvo jablan sorte 'Bonita' pred škodljivimi organizmi«, kjer so primeri škropilnih programov integriranega in ekološkega načina pridelovanja, v katere so vključeni vsi najnovejši načini biotičnega varstva rastlin in uporabe biostimulantov.</p>
<p>Zamenjava herbicidnega pasu z alternativnimi načini.</p>	<p>Z namenom zamenjave herbicidnega pasu, ki bo v prihodnosti vedno bolj omejevala, iščemo alternativne metode, zato smo zastavili demonstracijske preizkuse, kjer se preizkuša možnosti uporabe alternativnih metod oskrbe tal pod drevesnimi krošnjami.</p> <p>Uporabljali smo dva načina obdelave tal pod drevesi: uporaba nitkarja in stalna obdelava tal. Rezultati so prestavljeni v Tehnoloških navodilih v poglavju »Nega tal«.</p>
<p>Boljša kakovost pridelkov</p>	<p>Razvili smo prilagojeno tehnologijo pridelave (redčenje, gnojenje, rez, obremenitev drevesa...). V ta namen so bili kmetom, poleg neposrednih prikazov, posredovani načrti gnojenja in varstva pred boleznimi in škodljivci. Vsi ti ukrepi lahko pomembno izboljšajo pomološke in organoleptične lastnosti plodov in skladiščne sposobnosti pridelka ter polično kakovost plodov sorte 'Bonita'.</p>

Večja konkurenčnost	<p>Manjši stroški pridelave, boljša kakovost plodov in boljše skladiščne sposobnosti so osnova za večjo konkurenčnost proizvoda. Dodatno večjo konkurenčnost zagotavlja kontakt s kupci, ki smo ga vzpostavili s postavitvijo spletne strani, profilov na socialnih omrežjih in degustacij na več lokacijah.</p> <p>Posledica skupnega nastopa na trgu in prodaja pod blagovno znamko pomeni tudi do vsaj 50% dosežene višje cene v primerjavi z drugimi sortami.</p>
---------------------	---

Po potrebi dodajte vrstice z ustreznim opisom in obrazložitvijo.

5. Primerjava doseženih ciljev, rezultatov in neposrednih učinkov z načrtovanimi ter pojasnila morebitnih odstopanj (V primeru morebitnih odstopanj med načrtovanim in doseženim, ki niso skladna s terminskim načrtom izvedbe projekta, pojasnite, kakšne ukrepe boste izvedli, da bodo načrtovani cilji, rezultati in neposredni učinki do konca projekta doseženi.)		
Načrtovani cilji	Doseženi cilji	Pojasnila morebitnih odstopanj
- izboljšanje ekonomskega položaja slovenskega sadjarja preko klubske sorte	<p>Uvedba nove klubske sorte jabolane 'Bonita' v tržno pridelavo. Sorta je odporna in omogoča proizvod, ki je višjega cenovnega ranga, z uporabo bistveno manj FFS, kar predstavlja izboljšan proizvod ter novo prakso v pridelavi.</p> <p>Celotna podoba blagovne znamke BonitaSi trenutno omogoča vsaj za 50% višjo ceno od ostalih sort na slovenskem trgu.</p>	Ni bilo odstopanj
- sonaravna tehnologija pridelave v spreminjajočih se okoljskih razmerah	<p>V času trajanja projekta smo razvili optimalno tehnologijo pridelave (razdalje sajenja, gojitev, nega tal, določitev optimalnega oveska, določitev optimalnega načina redčenja, določitev optimalnega obiralnega okna, prehrana preko tal in listov), različne načine skladiščenja. Celotna tehnologija je dostopna v knjižni obliki z naslovom Trajnostna pridelava jabolk sorte 'Bonita' (COBISS.SI-ID 125069571) in v elektronski obliki na tej povezavi (COBISS.SI-ID 129129475).</p>	Ni bilo odstopanj

<p>- ponudba novosti na trgu jabolk, povečanje porabe jabolk pri potrošnikih, promocija zdravega načina prehranjevanja</p>	<p>Sorta 'Bonita' je v treh letih projekta dosegla po površini 3-4 % intenzivne pridelave jabolk v Sloveniji, tako da predstavlja v letošnjem letu 300-400 ton tržnih plodov.</p> <p>Hkrati s promocijo sorte 'Bonita' pri različnih starostnih skupinah smo spodbujali zdrav način prehranjevanja s sloganom »Izberem dobro. Delam dobro.«</p>	<p>Ni bilo odstopanj, posajenih je približno 100% več ha kot smo predvideli.</p>
<p>'Bonita' - prepoznavno živilo kot izdelek višje kakovost</p>	<p>Na podlagi standardov za blagovno znamko BonitaSi je to izdelek višja kakovosti. Jabolka sorte 'Bonita' so sočna, čvrsta, hrustljava in hkrati pridelana z manjšo uporabo FFS.</p>	<p>Ni bilo odstopanj</p>
<p>Podpora ukrepom PRP 2014-2020 (KOPOP ukrepi na področju sadjarstva)</p>	<p>Širjenje odporne sorte na jablanov škrlup – najpomembnejše glivične bolezni, v sadjarsko pridelavo pomeni manjšo porabo FFS, s tem varovanje okolja in resen prispevek k trajnostnemu načinu pridelovanja. Zamenjava herbicidnega pasu z drugimi načini obdelave tal pod krošnjami je dobra podpora PRP ukrepom.</p>	<p>Ni bilo odstopanj</p>
<p>Izdelava strategije trženja; izdelava unikatne embalaže za trženje te klubske sorte.</p>	<p>Za prodajo jabolk sorte 'Bonita' smo izdelali naslednjo embalažo, ki sledi celostni grafični podobi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kartonast plato 600 x 400 x 100 mm za cca 8–10 kg jabolk, - kartonasta darilna škatlica za dve jabolki <p>Izdelan je bil Načrt trženja in vstopa na trg, ki je v letošnjem letu tudi že praktično preizkušen. Jabolka blagovne znamke BonitaSi se prodajajo pod sloganom: »Izberem dobro. Delam dobro. BonitaSi«</p>	<p>Ni bilo odstopanj</p>
<p>Direkten prenos znanja z izobraževanjem in praktičnim prikazom na terenu ter prek sodobnih načinov komuniciranja – takojšnja vzpostavitev spletne strani in sprotne obveščanje zainteresirane javnosti (članov projekta, ostalih svetovalnih organizacij,</p>	<p>Prenos znanja in razširjanje je bilo izvedeno po programu.</p> <p>Kmetijsko gospodarstvo, pri katerem je bil izveden praktični preizkus, je izvedel demonstracijo pridobljenega znanja na lokaciji svojega gospodarstva za kmetijska gospodarstva, ki niso člani partnerstva.</p>	<p>Ni bilo odstopanj</p>

<p>drugih sadjarjev in ostale zainteresirane javnosti); objava pomembnih ugotovitev projekta v strokovnih in poljudnih publikacijah, radiju in TV</p>	<p>Član partnerstva z dejavnostjo svetovanja je izvedel posredovanje pridobljenega projektnega znanja za kmetijska gospodarstva, ki niso člani partnerstva, in izvedel predavanje s predstavitvijo pridobljenega znanja za strokovnjake s področja kmetijstva.</p> <p>Član partnerstva, ki opravlja izobraževanje na področju kmetijstva je izvedel strokovne ekskurzije za študente na kmetijsko gospodarstvo, kjer je bil izveden praktični preizkus, izvedel delavnico s predstavitvijo pridobljenega znanja na strokovnem dogodku za najmanj 10 udeležencev, izvedel demonstracijo pridobljenega znanja na različnih lokacijah v projekt vključenih kmetijskih gospodarstev za vseh šest kmetijskih gospodarstev, ki so člani partnerstva, izdelal avdio-video posnetke s predstavitvijo projektna znanj, izdelal Tehnološka navodila v tiskani in elektronski obliki.</p> <p>V zadnjem letu trajanja projekta so člani partnerstva poskrbeli za razširjanje rezultatov z 10 objavami v/na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiskanih medijih - televiziji - radiu - po elektronski pošti - spletni strani - družbenih omrežjih - izdaja tehnoloških navodil v elektronski in tiskani obliki - kongres z mednarodno udeležbo <p>Prenos znanja in razširjanje je natančno opisano v točkah 10 in 11 tega poročila.</p>	
<p>Načrtovani rezultati</p>	<p>Doseženi rezultati</p>	<p>Pojasnila morebitnih odstopanj</p>
<p>Postavitev spletne strani in on-line profilov (Facebook, Instagram, ...)</p>	<p>Oblikovana je spletna stran EIP projekta: http://www.bf.uni-lj.si/oddelek-za-agronomijo/oddelku/katedre-in-druge-org-enote/za-sadjarstvo-vinogradnistvo-in-vrtnarstvo/eip-noslici/eip-162-bonita-nova-odporna-klubska-sorta-jabolk-v-sloveniji-od-pridelave-do-trzenja/</p>	<p>Ni bilo odstopanj</p>

	<p>Izdelan je bil profil na Facebooku:</p> <p>https://www.facebook.com/pages/category/Science-Technology--Engineering/EIP-Bonita-102929347957648/</p> <p>Izdelan je bil profil na Instagramu:</p> <p>https://www.instagram.com/bonita.eip/</p>	
Javne degustacije pri različnih ciljnih skupinah potrošnikov.	<p>V okviru projekta je bilo izvedenih več degustacij pri različnih ciljnih skupinah (dijaki, študenti, srednja in starejša populacija):</p> <ul style="list-style-type: none"> - na srečanju Strokovnega sadjarskega društva Slovenije, feb. 2020 - na srečanju Sadjarsko vrtnarskega društva Ljubljana, feb. 2020 - pri študentih Biotehniške fakultete: 1. in 2. letnik Magistrski študijski program Hortikultura, 3. letnik Univerzitetnega študija Kmetijstvo-Agronomija, 2. letnik Visokošolskega strokovnega študija Hortikultura. - izobraževanje za svetovalce specialiste s področja sadjarstva, 24.11.2021 - Dnevi sadjarsko-vinogradniške tehnike v MB, 31. 5. 2022 	Ni bilo odstopanj
Promocija sorte pri potrošnikih	<p>Promocija sorte je bila izvedena preko številnih komunikacijskih kanalov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - radijsko oglaševanje, okt. 2022 na Radiu 1 - radijski prispevki na radijskih postajah: Radio Slovenija, Radio 1, Radio Aktual D, Radio Veseljak Posavje, Radio Aktual, Radio Veseljak, Radio Krka, Radio Ognjišče - na televiziji: RTV SLO v oddajah Dobro jutro, Ljudje in zemlja, Dnevnik; na Ansat TV 	Ni bilo odstopanj

	<p>- na posvetih sadjarskih društev (Lombergarjev sadjarki posvet, Sadjarski dnevi Posavja, srečanje Sadjarsko vrtnarskega društva Ljubljana, Strokovno sadjarsko društvo Slovenije)</p> <p>- predstavitev sorte na spletni strani</p> <p>- predstavitev sorte na družbenih omrežjih (Facebook, Instagram)</p>	
<p>Določitev osnovnih elementov trajnostne tehnologije pridelovanja</p> <p>Izdelava natančnih tehnoloških navodil za sonaravno trajnostno pridelavo klubske sorte 'Bonita' na podlagi prikazov različnih tehnoloških rešitev pri kmetih</p>	<p>Za uspešno pridelavo sorte 'Bonita' smo predlagali ustrezno izbiro lege, pripravo zemljišča, sajenje, gojitveno rez, osnovno gnojenje, gnojenje prek tal, prek listov, trajnostno varstvo pred boleznimi in škodljivci, določili obiralno okno. Celotna tehnologija je dostopna v knjižni obliki z naslovom Trajnostna pridelava jabolk sorte 'Bonita' (COBISS.SI-ID 125069571) in v elektronski obliki na tej povezavi (COBISS.SI-ID 129129475).</p>	Ni bilo odstopanj
<p>Ovrednotenje rezultatov skladiščenja</p>	<p>Izvedeno je bilo skladiščenje jabolk sorte 'Bonita' v različnih režimih. Spremljali smo kakovost plodov med skladiščenjem do 6 mesecev.</p> <p>Skladiščimo jih lahko v navadni (NA) ali kontrolirani atmosferi (CA). Za skladiščenja jabolk veljajo naslednji pogoji skladiščenja v navadni atmosferi: temperatura 0,5–2 °C, relativna zračna vlažnost 90–92 %. Pogoji skladiščenja v kontrolirani atmosferi naj bodo: 2 % O₂, 2 % CO₂, temperatura 1–2 °C in relativna zračna vlažnost 90–92 %. Med kontrolirano atmosfero uvrščamo tudi ULO (Ultra low oxygen), pri čemer se dodatno zmanjša koncentracija kisika na 1,2 %.</p>	Ni bilo odstopanj
<p>• izbira najprimernejše tehnologije skladiščenja</p>	<p>Za kratkotrajno skladiščenje je primerna navadna atmosfera (NA), za daljše skladiščenje priporočamo uporabe kontrolirane atmosfere (CA).</p>	Ni bilo odstopanj

<p>Načrt trženja in vstopa na trg</p>	<p>V projektu smo razvili standarde in tržne poti za enotno trženje sorte pod blagovno znamko BonitaSi, kar vpliva na višjo ceno izdelka in s tem večjo gospodarnost.</p>	<p>Ni bilo odstopanj</p>
<p>Zasnova in izdelava različnih tipov embalaže in promocija le-te pri potrošnikih.</p> <p>Izbor najprimernejše embalaže za različne načine prodaje</p>	<p>Izdelana je bila celostna grafična podoba embalaže in drugih izdelkov blagovne znamke BonitaSi. Izdelani so bili predlogi za različne tipe embalaže iz materialov, ki ne obremenjujejo okolja (brez plastike) in izbrani s pomočjo pridelovalcev. Izdelano je bilo izsekovalno orodje in grafična priprava za izdelavo teh kartonov:</p> <p>Različne tipe embalaže smo predstavili na degustacijah in dobili mnenje potrošnikov.</p>	<p>Ni bilo odstopanj</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Načrtni tehnološki ukrepi za povečanje količine in kakovosti pridelka 	<p>Tehnološki ukrepi za sonaravno pridelavo (razvoj rodnega volumna – gnojenje prek tal, gnojenje prek listov, določitev optimalnega oveska, različnih načinov redčenja plodov, testiranje različnih biostimulantov, dovoljenih v ekološki pridelavi, tehnologija prehrane s kalcijem, ukrepi za dobro diferenciacijo rodni brstov za naslednje leto, ukrepi za povečanje krovne barve pred obiranjem, rez po obiranju, ukrepi za optimalen prehod rastline v mirovanje) so lahko osnova za izdelavo pravil za KOPOP ukrepe in temelj nove SKP po letu 2020.</p>	<p>Ni bilo odstopanj</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Izvedba strokovnih in motivacijskih dogodkov za nove potencialne člane 	<p>Pridelovalce smo motivirali za gojenje sorte 'Bonita' kot model za druge potencialne klubske sorte, ki se bodo pojavile za slovenskem trgu. Izvedenih je bilo pet dogodkov, trije v Podravski regiji in dva v Posavski regiji.</p>	<p>Ni bilo odstopanj</p>

skupine pridelovalcev sorte Bonita	Poleg tega smo potencialne nove pridelovalce motivirali za pridelavo na predstavitev sorte 'Bonita' in rezultatov EIP projekta na Pirčevih dnevih, na Sadjarskih dnevih Posavja in na Lombergarjevem posvetu.	
Povezovanje pridelovalcev	Pridelovalci, ki so člani EIP projekta, so povezani v zadrugo Tibona z.o.o., kjer njihove plodove trži podjetje Darsad d.o.o. v trgovski verigi Spar Slovenija, drugi pridelovalci v Sloveniji pa preko podjetja Štajerc d.o.o. in tržijo plodove v trgovski verigi Lidl.	Ni bilo odstopanj
Načrtovani neposredni učinki	Doseženi neposredni učinki	Pojasnila morebitnih odstopanj
Vzpostavitev pogojev za ustanovitev skupine pridelovalcev	V Sloveniji so poleg pridelovalcev, ki so bili povezani v projekt EIP, in tržijo sadje preko zadruga Tibona, še pridelovalci, ki so naknadno pridobili licenco in tržijo sadje preko podjetja Štajerc d.o.o. Obe skupini smo povezali, jim predstavili enotno tehnologijo pridelave in trženja. Zato se jabolka trži pod enotno blagovno znamko <i>BonitaSi</i> v enotni embalaži.	Predviden učinek smo nadgradili z integracijo obeh lastnikov licenc v blagovno znamo BonitaSi.
Uvajanje metod biotičnega varstva in biostimulantov z namenom zmanjšanja porabe sintetičnih fitofarmaceutskih sredstev	Preizkušeni so bili ukrepi biotičnega varstva rastlin ter testirana uporaba biostimulantov. Rezultati so predstavljeni kot samostojno poglavje v Tehnoloških navodilih. Predstavljeno je varstvo rastlin v integrirani kakor tudi v ekološki pridelavi.	Ni odstopanj od predvidenih učinkov.
Zamenjava herbicidnega pasu z alternativnimi načini	Z namenom zamenjave herbicidnega pasu smo izvedli demonstracijske preizkuse na dveh lokacijah, v nasadih kjer se prideluje na integriran in ekološki način. V tehnoloških navodilih smo predstavili prednosti in slabosti alternativnih načinov vzdrževanja pasu pod krošnjami.	Ni odstopanj od predvidenih učinkov.

Boljša kakovost pridelka	Z vsemi tehnološkimi ukrepi, ki se izvajajo, uvajajo in preizkušajo se sledi cilju boljše kakovosti pridelka. Določili smo obiralno okno za sorto 'Bonita', priporočili skladiščne parametre ter predlagali minimalne tržne standarde za blagovno znamko <i>BonitaSi</i> .	Ni odstopanj od predvidenih učinkov.
Večja konkurenčnost	Razvili in preizkusili smo novo tehnologijo pridelave sorte 'Bonita', ki zagotavlja boljšo kakovost plodov in boljše skladiščne sposobnosti. Dodatno smo vzpostavili stik s potrošniki preko spletne strani, socialnih omrežij in degustacij. Z vzpostavitvijo blagovne znamke <i>BonitaSi</i> smo zagotovili večjo konkurenčnost sposobnost in boljšo ceno jabolok sorte 'Bonita' v primerjavi z drugimi sortami.	Ni odstopanj od predvidenih učinkov.

6. Opis izvedenih aktivnosti za doseg ciljev (razdelitev tudi po posameznih partnerjih in navedba dosežkov vsake aktivnosti) (Za vodilnega partnerja in vsakega člana partnerstva, ki je upravičenec do podpore, napišite, katere aktivnosti je izvajal in kako je prispeval k dosegu načrtovanih ciljev. Navedite tudi kmetijsko(a) gospodarstvo(a), kjer se je izvedel praktični preizkus novega oziroma izboljšanega proizvoda, prakse, procesa ali tehnologije.)

Član partnerstva	Izvedena aktivnost	Dosežki aktivnosti in cilj, h kateremu je prispevala izvedena aktivnost
Kmetijsko gospodarstvo	Predstavitve dvo- in triletnih rezultatov gojenja za sadjarje, ki niso člani projektne skupine je bilo izvedeno petkrat.	Sadjarji, ki niso člani projekta, so na vseh petih predstavitev, v različnih terminih in letih, dobili natančne informacije o sorti 'Bonita' in navodila za gojenje te sorte. S tem se je krog potencialnih pridelovalcev sorte 'Bonita' močno razširil.
Kmetijsko gospodarstvo	Vsa tri leta so se na vseh kmetijskih gospodarstvih, vključenih v projekt EIP, izvajali in preizkušali tehnološki ukrepi za pridelavo jabolok nove sorte 'Bonita'	Razvoj primerne tehnologije gojenja nove sorte jabolok

<p>KGZS-Zavod MB,</p>	<p>- 6. 12. 2019 KGZ MB je izvedel predstavitev nove sorte in prve izkušnje s pridelavo v Sloveniji na 15. Lombergarjevem sadjarskem posvetu</p> <p>- 21. 2. 2022 Arnovo selo (6 KMG, ki niso člani EIP projekta)</p> <p>KGZ MB je izvedel delavnico za pridelovalce sorte 'Bonita', kjer so predstavili oceno cvetnega nastavka po opravljeni zimski rezi in svetovali ukrepe regulacije pridelka v letu 2022.</p> <p>- 22. 2. 2022 Vitomarci (18 KMG, ki niso člani EIP projekta)</p> <p>KGZ MB je izvedel delavnico za pridelovalce sorte 'Bonita', kjer so predstavili oceno cvetnega nastavka po opravljeni zimski rezi in svetovali ukrepe regulacije pridelka v letu 2022.</p> <p>- 24. 2. 2022 Sadjarski center MB – Gačnik (7 KMG, ki niso člani EIP projekta in 5 svetovalcev)</p> <p>KGZ MB je izvedel svetovanje na temo prikaza gojitvene zimske rezi v nasadih sorte BONITA do rodnosti.</p> <p>- 6. 5. 2022 (5 KMG, ki niso člani EIP projekta)</p> <p>KGZ MB je sadjarjem v njihovih nasadih sorte 'Bonita' svetoval priporočene ukrepe redčenja.</p> <p>- 11.-12. 5. 2022 (6 KMG, ki niso člani EIP projekta)</p> <p>KGZ MB je na terenu zaradi dolgotrajne suše in dokaj nizkih temperatur v času cvetenja svetoval prilagoditev kemičnega redčenja in ukrep dodatnega kapljičnega namakanja.</p> <p>- 3. 10. 2022 (6 KMG, ki niso člani EIP projekta)</p> <p>KGZ MB je določil obiralno okno glede na merjene parametre zrelosti za posamezen nasad.</p>	<p>- širša strokovna javnost je bila seznanjena z lastnostmi sorte ter s tekočim EIP projektom glede pridelave sorte 'Bonita' v Sloveniji kot jabolka višjega kakovostnega in cenovnega razreda</p>
-----------------------	---	---

	KGZ MB je dodatno izvedel 6 individualnih svetovanj glede možnosti pridelave jabolk sorte 'Bonita' za 5 KMG, ki niso člani partnerstva EIP projekta.	
KGZS-Zavod NM	- 18. 11. 2022 KGZ NM je izvedel predstavitev triletnih rezultatov projekta v Arnovem selu za 7 KMG, ki niso člani EIP projekta	- pridelovalcem jabolk je bila seznanjena z lastnostmi sorte ter možnostjo pridelave v Sloveniji kot jabolka višjega kakovostnega in cenovnega razreda
KGZ MB	-predstavitev na 15. Lombergarjevem sadjarskem posvetu (KGZS MB) 6. 12. 2019 Zlatka Gutman Kobal – prisotnih 81 udeležencev	Predstavnica KGZ MB, Zlatka Gutman Kobal je predstavila prve slovenske izkušnje s pridelavo sorte jabolk 'Bonita'.
KGZ NM	- predstavitev na 26. Sadjarskih dnevih Posavja (KGZS NM) 11. 2. 2020 Metka Hudina – prisotna 102 udeleženca	Organizacija 26. Sadjarskih dni Posavja, na katerih je vodilni partner (UL) širšo strokovno javnost seznanil z lastnostmi in s pridelavo sorte 'Bonita' v Sloveniji, ki jo spodbuja EIP projekt.
KGZS	KGZS je organizirala in izvedla izobraževanje za kmetijske svetovalce, specialiste s področja sadjarstva: 22. 4. 2022 Arnovo selo »Redčenje sorte 'Bonita'« Prisotnih je bilo 8 svetovalcev specialistov za sadjarstvo.	Specialisti svetovalci so prenesli znanje o redčenju sorte 'Bonita', pridobljeno v okviru projekta, na svoje kolege - osnovno mrežo svetovalcev.
KGZS	KGZS je organizirala seminarja za kmetijske svetovalce, specialiste za sadjarstvo, ki ga je izvedel vodilni partner (UL) v sodelovanju z zunanjimi izvajalci projekta:	Kmetijski svetovalci, specialisti za sadjarstvo, so bili seznanjeni z rezultati vseh treh stebrov projekta (tehnologije

	<p>24.11.2021 Predstavitev dvoletnih rezultatov na BF, ki se je udeležilo 20 svetovalcev s področja sadjarstva.</p> <p>8.11.2022 na BF Predstavitev triletnih rezultatov na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, ki se je udeležilo 27 svetovalcev s področja sadjarstva.</p>	<p>pridelave, skladiščenje, trženje).</p>
Univerza v Ljubljani	<p>Študentje Biotehniške fakultete, programa MSc Hortikultura so se v okviru ekskurzije seznanili s celotno problematiko pridelave in trženja sorte 'Bonita'.</p> <p>V okviru strokovnih ekskurzij so bili dvakrat pri pridelovalcih, ki so člani partnerstva in dvakrat v Hortikulturnem centru Biotehniške fakultete (HCBF) v Biljah, kjer ima vodilni partner nasad jablan sorte 'Bonita':</p> <p>24. 5. 2021 2. letnik MSc Hortikultura Bilje (17 študentov)</p> <p>7. 3. 2022 1. letnik MSc Hortikultura Bilje (20 študentov)</p> <p>23. 5. 2022 1. letnik MSc Hortikultura Frešer (18 študentov)</p> <p>7. 10. 2022 2. letnik MSc Hortikultura (21 študentov)</p>	<p>Študentje so se seznanili s pridelavo sorte 'Bonita' kot primer na škrlup odporne sorte. Prav tako so se seznanili z možnostjo in načinom trženja klubskih sort.</p>
Univerza v Ljubljani	<p>Član partnerstva, ki je registriran za opravljanje raziskovalne in razvojne dejavnosti je izvedel te dogodke, na katerih je bilo več kot 10 udeležencev:</p> <p>- predstavitev sorte Bonita in EIP projekta »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja« je bila izvedena za člane Sadjarsko vrtnarskega društva v Sloveniji, dne 4. 2. 2020. Na predstavitvi je bilo prisotnih 49 udeležencev.</p> <p>- na Sadjarskih dnevih Posavja v Artičah je vodilni partner (UL, Biotehniška fakulteta), dne 11. 2. 2020 predstavil vsebino in potek EIP projekta z naslovom »BONITA, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji –</p>	<p>-predstavljeni so bili izzivi in tehnološke rešitve pridelave sorte 'Bonita'. Predstavljena je bila blagovna znamka BonitaSi kot model, s katerim lahko na trgu dosežejo prepoznavno kakovost in višje cene.</p>

	<p>od pridelave do trženja«. Na predstavitvi sta bila prisotna 102 udeleženca.</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvedena je bila predstavitev določanja testov zrelosti za namen določitve obirnega okna in bili so predstavljeni različni načini skladiščenja (Arnovo selo, 3. 9. 2020). Prisotnih je bilo 13 udeležencev. - na 24. Pirčevih dnevih in posvetu Strokovnega sadjarskega društva Slovenije, ki je 12. 2. 2021 potekal on-line je bil predstavljen EIP in že rezultati prvega leta. Na predstavitvi je bilo prisotnih 45 udeležencev. - predstavitev pridobljenega znanja na delavnicah trženja je organiziral vodilni partner, v Ljubljani, 18. 10. 2021; prisotnih je bilo 11 udeležencev. - izvedeno je bilo izobraževanje za svetovalce s področja sadjarstva, kjer so bili predstavljeni rezultati projekta in dvoletne izkušnje s pridelavo jabolk sorte 'Bonita' (Biotehniška fakulteta, 24. 11. 2021). Prisotnih 20 svetovalcev. - 3.12.2021 16. Lombergarjev posvet, kjer so vodilni partner in sodelavci EIP projekta predstavili rezultate glede obiranja jabolk sorte 'Bonita' - 245 udeležencev - izvedeno je bilo izobraževanje za svetovalce s področja sadjarstva, kjer so bili predstavljeni rezultati projekta in triletne izkušnje s pridelavo jabolk sorte 'Bonita' (Biotehniška fakulteta, 8. 11. 2022). Prisotnih 27 svetovalcev. - na vabljenem predavanju za sadjarje, XI. Svetovanje vočara Gruža 2022, v Gruži v Srbiji, 22. 1. 2022, so bili srbskim sadjarjem predstavljeni rezultati projekta EIP. Prisotnih več kot 200 sadjarjev. - 10.2.2022 25. Pirčevi dnevi (Izzivi in tehnološke rešitve v pridelavi sorte 'Bonita') – 108 udeležencev 	
--	--	--

	31.5.2022 Dan sadjarsko vinogradniške mehanizacije Maribor – 92 udeležencev																		
Univerza v Ljubljani	- delavnica določitve obiralnega okna in predstavitev skladiščenja (3. 9. 2020 Arnovo selo) – 13 prisotnih	Na strokovni delavnici so bili predstavljeni parametri optimalnega obiralnega okna in načinov skladiščenja																	
Univerza v Ljubljani, v sodelovanju z zunanjo izvajalko	- delavnica trženja za oba licenčna partnerja pridelovalcev sorte 'Bonita' v dveh terminih: 18. 10. 2021 delavnica v LJ (Tibona z.o.o.) 23. 11. 2021 delavnica v Radoslavcih (Štajerc d.o.o.) Skupaj prisotnih 16 udeležencev.	Na strokovni delavnici so bili predstavljene razmere in možnosti glede na potrebe oz. zahteve trga																	
Univerza v Ljubljani	Na različnih lokacijah v projekt vključenih kmetijskih gospodarstvih so bili izvedeni tehnološki ukrepi v času trajanja projekta. V spodnji tabeli so prikazani ukrepi, datumi usposabljanj in lokacija. Za vsak dogodek je na razpolago tudi lista prisotnih.	Vsakoletni rezultati in njihova analiza služijo za tehnološki napredek članov partnerstva. Na teh srečanjih so se reševale sprotne težave in dileme glede optimalnih ukrepov v posameznih nasadih na posameznih lokacijah.																	
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Tema usposabljanja</th> <th>Datum</th> <th>Lokacija</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prikaz zimske rezi jablan sorte 'Bonita'</td> <td>5.2.2020</td> <td>Zgornja Pohanca</td> </tr> <tr> <td>Redčenje v rodnem nasadu in rez pravkar posajenih dreves sorte 'Bonita'</td> <td>22.4.2020</td> <td>Zgornja Pohanca, Arnovo selo, Globoko, Ugovec</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Ukrepi za boljšo diferenciacijo rodnih brstov v naslednji rastni dobi</td> <td>15.9.2020</td> <td>Podravje – Preloge, Ugovec</td> </tr> <tr> <td>17.9.2020</td> <td>Posavje – Arnovo selo, Piršenbreg, Zgornja Pohanca</td> </tr> <tr> <td>Prikaz rezi jabolane sorte 'Bonita' na</td> <td>4.3.2021</td> <td>Arnovo selo, Piršenbreg,</td> </tr> </tbody> </table>	Tema usposabljanja	Datum	Lokacija	Prikaz zimske rezi jablan sorte 'Bonita'	5.2.2020	Zgornja Pohanca	Redčenje v rodnem nasadu in rez pravkar posajenih dreves sorte 'Bonita'	22.4.2020	Zgornja Pohanca, Arnovo selo, Globoko, Ugovec	Ukrepi za boljšo diferenciacijo rodnih brstov v naslednji rastni dobi	15.9.2020	Podravje – Preloge, Ugovec	17.9.2020	Posavje – Arnovo selo, Piršenbreg, Zgornja Pohanca	Prikaz rezi jabolane sorte 'Bonita' na	4.3.2021	Arnovo selo, Piršenbreg,	
Tema usposabljanja	Datum	Lokacija																	
Prikaz zimske rezi jablan sorte 'Bonita'	5.2.2020	Zgornja Pohanca																	
Redčenje v rodnem nasadu in rez pravkar posajenih dreves sorte 'Bonita'	22.4.2020	Zgornja Pohanca, Arnovo selo, Globoko, Ugovec																	
Ukrepi za boljšo diferenciacijo rodnih brstov v naslednji rastni dobi	15.9.2020	Podravje – Preloge, Ugovec																	
	17.9.2020	Posavje – Arnovo selo, Piršenbreg, Zgornja Pohanca																	
Prikaz rezi jabolane sorte 'Bonita' na	4.3.2021	Arnovo selo, Piršenbreg,																	

	Štajerskem in v Posavju		Zgornja Pohanca
		18.3.2021	Podravje – Preloge, Zgornja Ložnica, Črešnjevec
	Prikaz rezi v nasadu g. Koršiča	1.2.2022	Arnovo selo,
	Prikaz rezu v nasadu podjetja Darsad	1.2.2022	Zgornja Pohanca
	Prikaz rezi v nasadu g. Gorazda Potočnika	9.2.2022	Ugovec
	Delavnica o varstvu jabolane sorte 'Bonita'	9.2.2022	Ugovec
	Pregled analize tal in izdelava gnojilnih načrtov za sadovnjake jablan sorte 'Bonita'	24.3.2022	Posavje – Piršembreg, Arnovo selo, Artiče, Zg. Pohanca
		25.3.2022	Podravje – Preloge, Ugovec
	Optimalni ovesek in vpliv na diferenciacijo rodnih brstov	21.7.2022	Piršembreg
	Tehnološki ukrepi za boljšo diferenciacijo rodnih brstov in boljše cvetenje v naslednjem letu	21.7.2022	Zgornja Pohanca
	Učinkovitost redčenja v dvoletnem nasadu	25.7.2022	Arnovo selo
	Učinkovitost redčenja v štiriletnem nasadu	25.7.2022	Zgornja Pohanca
	Ročna rez pred obiranjem za boljšo osvetlitev	29.7.2022	Arnovo selo
	Foliarno dodajanje mineralov za boljšo obarvanost plodov in preprečevanje odpadanja	29.7.2022	Zgornja Pohanca

plodov pred obiranjem		
Rez pred obiranjem v mladem nasadu	29. 8. 2022	Arnovo selo
Rez pred obiranjem v nasadu v polni rodnosti	29. 8. 2022	Arnovo selo
Spremljanje parametrov zrelosti plodov pri jablanah sorte 'Bonita' v mladem nasadu	1.9.2022	Arnovo selo
Spremljanje parametrov zrelosti plodov pri jablanah sorte 'Bonita' v nasadu, ki je v polni rodnosti	1. 9. 2022	Zgornja Pohanca
Tehnološki ukrepi pred obiranjem v nasadih jablane sorte 'Bonita'	2. 9. 2022	Nasadi članov projekta
Analiza letnih ukrepov v nasadih jablan sorte 'Bonita'	5. 9. 2022	Zgornja Pohanca
Tržno stanje, tržne možnosti in delo v prihodnje	5. 9. 2022	Zgornja Pohanca

Poleg navedenih smo po potrebi še dodatno izvedli naslednja usposabljanja tako za člane, kot tudi za nečlane. V spodnji tabeli so prikazani ukrepi, datumi usposabljanj in lokacija za vsak dodaten dogodek:

Tema usposabljanja	Datum	Lokacija
Prikaz rezi	11.2.2020	Preloge
Redčenje, Trženje – predstavitev CGP	8.5.2020	Zgornja Pohanca, Arnovo selo, Piršembreg
Ukrepi po pozehi	13.5.2020	Piršembreg
Ukrepi po pozehi	30.4.2020	Arnovo selo
obiralno okno in skladiščenje	3.9.2020	Arnovo selo

	<table border="1"> <tr> <td>Obiralno okno</td> <td>20.9.2021</td> <td>Arnovo selo</td> </tr> <tr> <td>Analiza letnih ukrepov in nadgradnja v naslednjem letu</td> <td>3.9.2020</td> <td>Arnovo selo</td> </tr> <tr> <td>Zimska rez</td> <td>25.3.2021</td> <td>Artiče</td> </tr> </table> <table border="1"> <tr> <td>Prikaz rezi</td> <td>16.2.2022</td> <td>Vitomarci, Godemarci...za KMG, ki niso člani partnerstva</td> </tr> <tr> <td>Redčenje</td> <td>22.4.2021</td> <td>Prikaz na KMG, ki niso člani partnerstva; Črešnjevce</td> </tr> <tr> <td>Ovesek in diferenciacija</td> <td>14.7.2021</td> <td>Prikaz na KMG, ki niso člani partnerstva, Štajerc d.o.o.</td> </tr> </table>	Obiralno okno	20.9.2021	Arnovo selo	Analiza letnih ukrepov in nadgradnja v naslednjem letu	3.9.2020	Arnovo selo	Zimska rez	25.3.2021	Artiče	Prikaz rezi	16.2.2022	Vitomarci, Godemarci...za KMG, ki niso člani partnerstva	Redčenje	22.4.2021	Prikaz na KMG, ki niso člani partnerstva; Črešnjevce	Ovesek in diferenciacija	14.7.2021	Prikaz na KMG, ki niso člani partnerstva, Štajerc d.o.o.	
Obiralno okno	20.9.2021	Arnovo selo																		
Analiza letnih ukrepov in nadgradnja v naslednjem letu	3.9.2020	Arnovo selo																		
Zimska rez	25.3.2021	Artiče																		
Prikaz rezi	16.2.2022	Vitomarci, Godemarci...za KMG, ki niso člani partnerstva																		
Redčenje	22.4.2021	Prikaz na KMG, ki niso člani partnerstva; Črešnjevce																		
Ovesek in diferenciacija	14.7.2021	Prikaz na KMG, ki niso člani partnerstva, Štajerc d.o.o.																		
Univerza v Ljubljani	<p>Pri izvajanju in preizkušanju ukrepov se je sproti pridobival video material za objavo in trajno dostopnost. Pridobili smo gradivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> -posnetki na temo sajenje in vzdrževanje do rodnosti -posnetki na temo rezi v prvem letu do polne rodnosti -posnetek na temo redčenja plodov, kakovosti plodov, obiranja -posnetki na temo sajenje in vzdrževanje do rodnosti <p>Posnetki so objavljeni na Facebook profilu BonitaSi.</p>	Na ta način se je oblikoval video material, s katerim je strokovni in širši javnosti predstavljena tehnologija sorte 'Bonita', kar služi popularizaciji gojenja in trženja sorte 'Bonita' v Sloveniji.																		
Univerza v Ljubljani	Izdelana so bila tehnološka navodila z naslovom »Trajnostna pridelava jabolk sorte 'Bonita'«, ki so dostopna v tiskani (COBISS.SI-ID 125069571) in elektronski	Tehnološka navodila, izdana v tiskani in elektronski obliki, so namenjena vsem obstoječim in novim pridelovalcem ter																		

	obliki na <u>tej povezavi</u> (COBISS.SI-ID 129129475).	ostalim sadjarjem, ki bodo na osnovi te sorte lahko naredili tehnološki napredek tudi pri ostalih sortah.
--	---	---

Po potrebi dodajte vrstice z ustreznim opisom in obrazložitvijo.

7. Opis doseganja načrtovanih mejnikov projekta v skladu s terminskim načrtom:

a. Časovna opredelitev (mesec, leto) doseženih načrtovanih neposrednih učinkov projekta	
Mesec/leto	Doseženi neposredni učinek projekta
Celotno obdobje trajanja projekta	Uvedle so se metode biotičnega varstva in biostimulantov z namenom zmanjšanja porabe sintetičnih fitofarmaceutskih sredstev. Natančno so opisane v tehnoloških navodilih v poglavjih »Alternativni koncepti pridelave na škodljive organizme manj občutljivih sort jablan«, »Ocena sorte 'Bonita' glede odziva na škodljive organizme«, »Prilagoditev izvedbe zatiranja škodljivih organizmov v pridelavi 0.0-residue«, »Priporočila za varstvo jablan sorte 'Bonita' pred škodljivimi organizmi« in »Primeri škropilnih programov po konceptih, predstavljenih v teh tehnoloških navodilih«.
Celotno obdobje trajanja projekta	Izvedeni so bili optimalni tehnološki ukrepi za boljšo kakovost pridelka. Rezultat je 400 ton pridelka za trg po tretjem letu projekta, v polni rodnosti se pričakuje pribl. 2.000 ton pridelka na do sedaj posajenih površinah.
od 3. do 10. meseca 2. in 3. leto	Za zamenjavo herbicidnega pasu z alternativnimi načini so bili izvedeni demonstracijski preizkusi v nasadih z ekološkim in integriranim načinom pridelave.
3. leto	Ustanovljena je bila blagovna znamka <i>BonitaSi</i> in zanjo predlagan celovit načrt trženja in vstopa na trg, kar absolutno omogoča večjo konkurenčno prednost glede na druge sorte jabolk.
3. leto	Kmetijska gospodarstva in člani partnerstva EIP so povezani v zadrugo Tibona z.o.o., ostali pridelovalci so povezani preko podjetja Štajerc d.o.o.. Ti povezavi v prihodnosti omogočata ustanovitev skupine pridelovalcev.

Po potrebi dodajte vrstice z ustreznim opisom in obrazložitvijo.

b. Časovna opredelitev (mesec, leto) doseženih načrtovanih rezultatov projekta	
Mesec/leto	Načrtovani rezultati
3.-7. mesec 1. leto	<ul style="list-style-type: none"> • Postavljena je bila spletna stran in on-line profili (Facebook; Instagram)
11. mesec 1. leto	<ul style="list-style-type: none"> • Javne degustacije izvedli pri različnih ciljnih skupinah potrošnikov.
11. in 12. mesec 1. leto	<ul style="list-style-type: none"> • Promocija sorte pri potrošnikih Kontinuirano že začeli s promocijo, da bodo kupci sorto poznali, ko bo jeseni na voljo. • Promocija sorte na RTV v oddaji Dobro jutro. • Ob obiranju izvedena novinarska konferenca, katere rezultat sta dve objavi na TV, radiu, tri objave v časopisih, več objav na spletnih straneh. • Promocija sorte pri velikem slovenskem trgovcu (Spar) – naš letak ob jabolkih v trgovini Spar Brežice. • Izdelana je bila celostna grafična podoba BonitaSi.
12. mesec 1. leto	<ul style="list-style-type: none"> • Določeni so bili osnovni elementi trajnostne tehnologije pridelovanja.
6. mesec 2. leto	<ul style="list-style-type: none"> • Ovrednotenje rezultatov skladiščenja (trajanje, režimi, problemi, fiziološke motnje, ...)
9. mesec 2. leto	<ul style="list-style-type: none"> • Načrt trženja in vstopa na trg – izdelan načrt trženja, opredelili pozicijo sorte, kot jo vidijo pridelovalci
11. in 12. mesec 2. leto	<ul style="list-style-type: none"> • Izdelana je zasnova za različne tipe embalaže za jabolka in izdelke iz njih. Za večje kartone in darilna embalaža za dve jabolki. Promocija in predstavitev

	embalaže pri potrošnikih je bila zaradi pandemije covid-19 izvedena v tretjem letu.
12. mesec 2. leto	<ul style="list-style-type: none"> Izvedeni so bili načrtni tehnološki ukrepi za povečanje količine in kakovosti pridelka, v smislu gostote sajenja in izvajanja ukrepov za izboljšanje razvoja barve.
4. mesec 3. leto	<ul style="list-style-type: none"> Izbrana je bila enotna embalaža za trženje in manjša embalaža (za 2 jabolki) za uporabo pri promociji.
6. mesec 3. leto	<ul style="list-style-type: none"> Izbrana je bila najprimernejše tehnologije skladiščenja glede na rezultate poskusov skladiščenja.
3.-12. mesec 3. leto	<ul style="list-style-type: none"> Izvedenih je bilo več strokovnih in motivacijskih dogodkov za nove potencialne člane skupine pridelovalcev sorte 'Bonita'. Promocija in predstavitev embalaže pri potrošnikih.
11. in 12. mesec 3. leto	<ul style="list-style-type: none"> Povezali smo obe skupini pridelovalcev jabolk sorte 'Bonita' v Sloveniji, kar zagotavlja enoten nastop na trgu in boljšo možnost trženja.
11. in 12. mesec 3. leto	<ul style="list-style-type: none"> Izdelana in izdana so bila natančna tehnološka navodila za sonaravno trajnostno pridelavo klubske sorte 'Bonita' na podlagi različnih prikazov tehnoloških rešitev pri kmetih.

Po potrebi dodajte vrstice z ustreznim opisom in obrazložitvijo.

8. Podroben opis izvedbe praktičnega preizkusa in preverjanja ustreznosti rešitev projekta na lokaciji kmetijskega gospodarstva, ki je član partnerstva (Potrebno je navesti tudi datum ali datume izvedb, lokacijo(e) izvedbe praktičnega preizkusa (vključno z navedbo kmetijskega gospodarstva, kjer je potekal praktični preizkus), način izvedbe (vključno s potrebnim materialom), spoznanja in dosežene rezultate praktičnega preizkusa ter priložiti najmanj tri fotografije vsake izvedbe praktičnega preizkusa.)

Izvedba praktičnih preizkusov

V prvem letu (2020) smo postavili pet praktičnih preizkusov na štirih lokacijah, kmetijskih gospodarstvih vključenih v projekt.

1. praktični preizkus: OBDELAVA TAL POD KROŠNJAMI V EKOLOŠKEM NASADU

Lokacija: Piršembreg (pri Vojku Šušteriču)

Datumi izvedbe:

- 7. 4. 2020 postavitve poskusa (izbor dreves, štetje cvetnih šopov, merjenje obsega debel)
- 29. 9. 2020 prvo obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)
- 5. 10. 2020 drugo obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)

Uporabljena oprema, kupljena iz sredstev EIP projekta: prenosni računalnik, tiskalnik, refraktometer, penetrometer, kolorimeter, tehtnice, DA meter.

Način izvedbe:

Z namenom ugotavljanja kakovosti in količine pridelka glede na način oskrbe tal pod drevesi smo zastavili poskus z dvema obravnavanjema: (1) plitva obdelava tal, (2) pokošeno z nitkarjem. Za poskus smo izbrali 40 izenačenih dreves, pri katerih smo z merilnim trakom izmerili obsege debel 20 cm nad cepljenim mestom in prešteli števila cvetnih šopov po drevesih.

Štetje cvetnih šopov pri sorti 'Bonita' pri pridelovalcu Vojku Šušteriču v demonstracijskem poskusu.

Košena tla pod krošnjo dreves z nitkarjem pri Vojku Šušteriču (levo). Plitvo obdelana tla pod krošnjo dreves pri Vojku Šušteriču (desno).

Jablane 'Bonita' pred obiranjem (slika levo). Obiranje, štetje tehtanje plodov (desna slika).

Obiranje v poskus vključenih dreves. Izvedeno je bilo dvakratno obiranje. Z vsakega drevesa posebej so bili obrani plodovi, preštet in pridelek stehtan. Potem smo na naključno izbranih plodovih izvedli laboratorijske analize kakovosti plodov (masa, velikost, vsebnost topne suhe snovi, dA indeks, trdota mesa, škrobni test, barva).

Plodovi iz obeh obravnavanj (slika levo). Meritve zrelostnih parametrov pri jabolkih sorte 'Bonita' (slika desno).

Spoznanja in doseženi rezultati:

Po temeljiti analizi pregledanih rezultatov je bilo ugotovljeno, da ni bilo značilnih razlik med obravnavanjema v različnih kakovostnih parametrih plodov. Spoznanje je, da sta oba načina obdelave tal pod krošnjami primerna in ne vplivata negativno na kakovost plodov.

2. praktični preizkus: PRIMERJAVA DVEH PROGRAMOV FOLIARNE PREHRANE NA KAKOVOST IN KOLIČINO PRIDELKA

Lokacija: Arnovo selo (pri g. Antonu Koršiču)

Datumi izvedbe:

- 7. 4. 2020 postavitve poskusa (izbor dreves, štetje cvetnih šopov, merjenje obsega debel)
- 29. 9. 2020 prvo obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)
- 5. 10. 2020 drugo obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)

Uporabljena oprema in material, kupljena iz sredstev EIP projekta: prenosni računalnik, tiskalnik, refraktometer, penetrometer, kolorimeter, tehtnice, DA meter; pripravki za foliarno prehrano.

Način izvedbe:

Vsem pridelovalcem, vključenim v EIP projekt, smo zagotovili optimalni program za foliarno prehrano dreves z namenom visoke kakovosti v tekočem letu ter normalne diferenciacije rodnih brstov v naslednjem letu. Za ugotovitev natančnega učinka smo posebej vrednotili rezultat uporabe v tem demonstracijskem poskusu. Z namenom ugotavljanja kakovosti in količine pridelka glede na foliarno prehrano dreves smo zastavili poskus z dvema obravnavanjema: (1) maksimalna foliarna prehrana, (2) osnovna foliarna prehrana. Za poskus smo izbrali 40 izenačenih dreves, pri katerih smo z merilnim trakom izmerili obsege debel 20 cm nad cepljenim mestom in prešteli števila cvetnih šopov po drevesih.

Meritve obsegov debel v demonstracijskem poskusu s foliarno prehrano (levo). Štetje cvetnih šopov pri sorti 'Bonita' pri Antonu Koršiču v demonstracijskem poskusu (desno).

Obiranje v poskus vključenih dreves. Izvedeno je bilo dvakratno obiranje. Z vsakega drevesa posebej so bili obrani plodovi, preštet in pridelek stehtan. Potem smo na naključno izbranih plodovih izvedli laboratorijske analize kakovosti plodov (masa, velikost, vsebnost topne suhe snovi, trdota mesa, barva, dA indeks).

Meritve parametrov kakovosti in zrelostnih parametrov pri jabolkih sorte 'Bonita'.

Spoznanja in doseženi rezultati:

Uporabljen program je pozitivno vplival na kakovost plodov v tekočem letu. Glede na starost nasada so bile nakazane pozitivne razlike, vendar niso bile statistično značilne. Spremljanje povratnega cvetenja je bilo omejeno zaradi močne spomladanske pozebe.

3. praktični preizkus: VPLIV OBREMENTITVE DREVES V PRVI RASTNI DOBI NA KAKOVOST IN KOLIČINO PRIDELKA

Lokacija: Globoko (na posestvu g. Bojana Frešerja)

Datumi izvedbe:

- 22. 6. 2020 postavitve poskusa (izbor dreves, štetje cvetnih šopov, merjenje obsega debel)
- 25. 9. 2020 obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)

Uporabljena oprema, kupljena iz sredstev EIP projekta: prenosni računalnik, tiskalnik, refraktometer, penetrometer, kolorimeter, tehtnice, DA meter.

Način izvedbe:

Z namenom ugotavljanja kakovosti in količine pridelka glede na obremenitev dreves v prvi rastni dobi jablan sorte 'Bonita' smo zastavili poskus z dvema obravnavanjema: (1) 2 ploda/cm² preseka debla, (2) 4 plodovi/cm² preseka debla. Za poskus smo izbrali 40 izenačenih dreves, pri katerih smo z merilnim trakom izmerili obsege debel 20 cm nad cepljenim mestom in prešteli plodiče po drevesih. Glede na obravnavanje smo izvedli redčenje na določeno število plodov glede na presek debla.

Ker gre za mlad nasad, samo obiranje v poskus vključenih dreves smo izvedli v enem terminu. Z vsakega drevesa posebej so bili obrani plodovi, prešteti in pridelek stehtan.

Potem smo na naključno izbranih plodovih izvedli laboratorijske analize kakovosti plodov (masa, velikost, vsebnost topne suhe snovi, trdota mesa, barva, dA indeks).

Spoznanja in doseženi rezultati:

Z dobljenimi rezultati lahko ovržemo hipotezo, da bo v nasadu v prvi rastni dobi, pri večjih obremenitvah, slabša zunanja kakovost plodov. Prav tako v nasadu, ki je bil v prvi rastni dobi, ni prišlo do manjše vsebnosti sladkorjev, organskih kislin in fenolov v plodu. Torej v primeru mlajšega nasada, obremenitev ni vplivala na notranjo kakovost plodov. Glede na rezultate, za nasade v prvi rastni dobi, priporočamo obremenitve do 4 plodov/cm² preseka debla.

4. praktični preizkus: VPLIV OBREMENITVE DREVES V TRETJI RASTNI DOBI NA KAKOVOST IN KOLIČINO PRIDELKA

Lokacija: Zgornja Pohanca (na posestvu podjetja Darsad, d.o.o.)

Datumi izvedbe:

- 7. 4. 2020 postavitve poskusa (izbor dreves, štetje cvetnih šopov, merjenje obsega debel)
- 29. 9. 2020 prvo obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)
- 8. 10. 2020 drugo obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)

Uporabljena oprema, kupljena iz sredstev EIP projekta: prenosni računalnik, tiskalnik, refraktometer, penetrometer, kolorimeter, tehtnice, DA meter.

Način izvedbe:

Z namenom ugotavljanja kakovosti in količine pridelka glede na obremenitev dreves v tretji rastni dobi jablan sorte 'Bonita' smo zastavili poskus s tremi obravnavanji: (1) 3 plodovi/cm²

preseka debla, (2) 6 plodov/cm² preseka debla, (3) 9 plodov/cm² preseka debla. Za poskus smo izbrali 40 izenačenih dreves, pri katerih smo z merilnim trakom izmerili obsege debel 20 cm nad cepljenim mestom in prešteli števila cvetnih šopov po drevesih. Glede na obravnavanje smo izvedli redčenje na določeno število plodov glede na presek debla.

Izbira dreves in postavitve poskusa v juniju.

Obiranje v poskus vključenih dreves. Izvedeno je bilo dvakratno obiranje. Z vsakega drevesa posebej so bili obrani plodovi, prešteti in pridelek stehtan. Potem smo na naključno izbranih plodovih izvedli laboratorijske analize kakovosti plodov (masa, velikost, vsebnost topne suhe snovi, trdota mesa, barva, dA indeks).

Spoznanja in doseženi rezultati:

Z našimi rezultati nismo uspeli potrditi, da se s povečanjem obremenitve zmanjšuje zunanja kakovost plodov v nasadu. V nasadu, ki je bil v tretji rastni dobi, se masa in velikost plodov ter druge lastnosti zunanje kakovosti, pri večjih obremenitvah niso

statistično razlikovale. Večje obremenitve dreves v nasadu tretje rastne dobe so privedle do slabše notranje kakovosti plodov, kar se pokazalo v manjši vsebnosti organskih kislin, medtem ko se vsebnost sladkorjev in skupnih fenolov nista spremenili. Glede na rezultate za nasade tretje rastne dobe priporočamo obremenitve do 9 plodov/cm² preseka debla.

5. praktični preizkus: UPORABA GIBERELINOV ZA IZBOLJŠANJE ZUNANJE KAKOVOSTI PLODOV

Lokacija: Arnovo selo (pri Antonu Krošiču)

Datumi izvedbe:

- 7. 4. 2020 postavitve poskusa (izbor dreves, štetje cvetnih šopov, merjenje obsega debel)

- 29. 9. 2020 prvo obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)

- 5. 10. 2020 drugo obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)

Uporabljena oprema, kupljena iz sredstev EIP projekta: prenosni računalnik, tiskalnik, refraktometer, penetrometer, kolorimeter, tehtnice, DA meter.

Način izvedbe:

Z namenom ugotavljanja kakovosti in količine pridelka glede na uporabo pripravkov za izgled plodov pri jablanah sorte 'Bonita' smo zastavili poskus z dvema obravnavanjema: (1) kozmetika z giberelini (pripravek Novagib), (2) kontrola brez uporabe giberelinov. Za poskus smo izbrali 40 izenačenih dreves, pri katerih smo z merilnim trakom izmerili obsege debel 20 cm nad cepljenim mestom in prešteli števila cvetnih šopov po drevesih.

Kozmetika Marč 2020					
		7.04.2020	29.09.2020		
13	13				
14	14				
15	15				
16	16				
17	17				
18	18				
19	19				
20	20				
21	21				
22	22				
23	23				
24	24				
25	25				
26	26				
27	27				
28	28				
29	29				
30	30				
31	31				
32	32				
33	33				
34	34				
35	35				
36	36				
37	37				
38	38				
39	39				
40	40				
41	41				
42	42				
43	43				
44	44				
45	45				
46	46				
47	47				
48	48				
49	49				
50	50				
51	51				
52	52				
53	53				
54	54				
55	55				
56	56				
57	57				
58	58				
59	59				
60	60				
61	61				
62	62				
63	63				
64	64				
65	65				
66	66				
67	67				
68	68				
69	69				
70	70				
71	71				
72	72				
73	73				
74	74				
75	75				
76	76				
77	77				
78	78				
79	79				
80	80				
81	81				
82	82				
83	83				
84	84				
85	85				
86	86				
87	87				
88	88				
89	89				
90	90				
91	91				
92	92				
93	93				
94	94				
95	95				
96	96				
97	97				
98	98				
99	99				
100	100				

Obiranje v poskus vključenih dreves. Izvedeno je bilo dvakratno obiranje. Z vsakega drevesa posebej so bili obrani plodovi, prešteti in pridelek tehtan. Potem smo na

naključno izbranih plodovih izvedli laboratorijske analize kakovosti plodov (masa, velikost, vsebnost topne suhe snovi, trdota mesa, barva, dA indeks).

Spoznanja in doseženi rezultati:

Uporaba giberelinov je vplivala na večjo gladkost kože in nekoliko na daljše plodove. Ta rezultat kaže na to, da je uporaba giberelinov v integrirani pridelavi zelen ukrep tudi pri sorti 'Bonita'.

6. praktični preizkus: UPORABA FOLIARNIH GNOJIL, BIOSTIMULANTOV IN PRIZUŠANJE PRIDELAVE »0,0-RESIDUE«

Lokacija: vsa kmetijska gospodarstva

Datumi izvedbe: vsa tri leta trajanja projekta; preizkus je izvedel vodilni partner v sodelovanju z zunanjim izvajalcem (prof. dr. Mario Lešnik, UM, FKBV), ki je redno spremljal stanje v nasadih z večkratnimi individualnimi obiski na kmetijskih gospodarstvih.

Uporabljen material, kupljen iz sredstev EIP projekta: foliarna gnojila, biostimulanti, sredstva za varstvo rastlin.

Način izvedbe:

V letu 2020 smo v obdobju preko zime in v spomladanskem obdobju pripravili predloge škropilnih načrtov za izvedbo varstva jablan sorte 'Bonita' za doseganje nadstandardov glede najdenih ostankov FFS v plodovih ob obiranju. Prav tako smo izdelali načrt gnojenja preko tal in listov za posamezno kmetijsko gospodarstvo. Plodove sorte 'Bonita' smo dali na analizo za ostanke FFS podjetju Neutron SpA.

Navodila za foliarno gnojenje:

Fielinger	DAFB	Ø (mm)		Mineral foliar application	
A					
C				1 l Mixflow Zn	
CS				10 kg MKP + 1 l DELFAN (-1 do -4 °C)	v primeru posebe
				10 kg MKP + 1 l DELFAN (-1 do -4 °C)	v primeru posebe
D				150-300 ml/ha Novaglio	kosmetika
E				1 l FOLIAREL B	
E2				10 kg MKP + 1 l DELFAN (-1 do -4 °C)	demo posebe

F				1.5 l Phytgreen	
F2	0			1 l Foliarel B 1 l Delphina 0.2 Tytanit	

G			1 l Foliare B 150-200 l/ha Novaglio 4 l FOLUR	Novaglo- kozmetika
H	5-9		150-300l/ha Novaglio (sebeina pridičev cca 10 mm) 3 kg MKP ali 1 l Phostrate Ca	Novaglo- kozmetika
	20-25		1 l/ha COCTAIL JADE ali 1 l Tradecorp AZ (mikroelementi) 4 l FOLUR	
I	30	14-15	0,5l Masflow Zn 3 kg MKP + 4 l Masflow Ca ali 1 l Phostrate Ca	
	45	19-20	0,5l Masflow Zn 4 l Masflow Ca 0,5 l Optysil	
		...25	4 l Masflow Ca 0,5 l Optysil	
		40	35	
			1 kg Tradecorp AZ (mikroelementi) 4 l Masflow Ca 0,5 l Optysil	
		40-45	1 l Masflow Mn	Konec junija

	90		1,8 kg LITOVIT	Sredina julia, 1.-9. avgust, 1. september
			Bonita 20 dni pred obiranjem	Ca 5. september, 13. september
			3 kg MKP in 10 dni pred obiranjem 5 kg MKP ali 5 l Phostrate Ca (za roščo sarvo)	
			Po obiranju	2 x MKP 10 kg v resniku 10-15 dni
			1 kg Zn, 1 kg B 30 kg UREA	
		Konec sezone	2 kg Zn, 1 kg B i 35 kg UREE	Prez raztopom milusa (defolijacija)

Ob stresnih situacijah lahko dodamo 3-4 x Delta 1 l/ha

Vsi člani partnerstva so prejeli okvirne načrte izvajanja varstva v tekočem letu. Načrti so bili pripravljani tako za ekološko kot za integrirano pridelavo.

Škropljeni sistem: neobčutljiva sorta bonita - normalno skladiščenje - lvsede se konfuzija |
PRIKAZANIH JE VELIKO ŠKROPLJENI - NI POTREBNO DA SE VSE IZVEDE
PRIKAZANO JE POZICIONIRANJE PRIPRAVKOV PO DELIH SEZONE

Upoštevana je možnost pojave **gubulioze**, **sijavosti**, **abscisije** in veliki pritisk skladiščnih bolezni

OBDOBE	Razvojna faza	Organizem	PRIPRAVEK - mešanica
Marč 2 teden	Pokanje brstov	Gilve in škodljivci	PRIPRAVEK - mešanica CUPRABLAU 2 3S 4 kg/ha Chivex 3 l/ha
Marč 3 teden	Intenzivno razpiranje brstov	Vrtni zavrtaci Redičja sadna Kapariji	Cuvelio 15 l/ha
Marč 4 teden	Brsti razprti	Cvetoče PEP SKRL	AKRO 0,5 kg/ha + UREA 10 kg/ha + CUPROVIN 0,5 kg/ha + ALGOSOL 10 l/ha BAKER 0,5 kg/ha + OLJE 3 l/ha
April 1 teden	Balonski stadij	mokaste, zelene udje, pršice, listni dubjavci	AKRO 0,5 kg/ha + UREA 10 kg/ha + CUPROVIN 0,5 kg/ha + ALGOSOL 10 l/ha BAKER 0,5 kg/ha + OLJE 3 l/ha
April 2 teden	Cvetenje	PEP SKRL	4 kg žveplo + PLANTOCIN 4 l/ha
April 3 teden	Konec cvetenja	PEP SKRL Griflica	AKRO (1 kg/ha) + UREA 3 l/ha Maccosio 8 kg/ha + 4 kg žveplo
April 4 teden	Začetek debelitev ploditev	PEP SKRL USI zavrtaci	Cuvelio 10 kg + žveplo 4 kg Zveplo 5 kg/ha + NEMOVAL (3 l/ha)
Maj 1 teden	Debelitev ploditev do 15 mm	PEP SKRL USI zavrtaci	Cuvelio 10 kg + žveplo 4 kg USI zavrtaci
Maj 2 teden	Debelitev ploditev do 20 mm	PEP SKRL USI zavrtaci	USI zavrtaci 7 kg + Bazol 0,5 kg + 3 l/ha Maccosio 0,8 l/ha + BASIFOLAR FOSIC 3 l/ha
Maj 3 teden	Debelitev ploditev do 25 mm	PEP SKRL USI zavrtaci	USI zavrtaci 6 kg/ha + Zveplo 5 kg/ha + Laser plus 1 kg/ha
Maj 4 teden	Debelitev ploditev do 30 mm	PEP SKRL USI zavrtaci j. zavjatej	Zveplo 5 kg/ha + BASIFOLAR FOSIC 3 l/ha BASIFOLAR FOSIC 3 l/ha
Junij 1 teden	Debelitev ploditev do 35 mm	PEP SKRL USI zavrtaci j. zavjatej	USI zavrtaci 6 kg/ha + CUPROVIN 0,3-0,4 kg/ha
Junij 2 teden	Debelitev ploditev do 40 mm	PEP SKRL USI zavrtaci j. zavjatej sijavost Maccosio	Maccosio 5 kg + žveplo 4 kg Zveplo 5 kg/ha + Cuvelio 10 kg/ha

V ODVISNOSTI OD VREMENA IN PRITISKA ŠKROPLJENCEV SE NEKAJ OD MOŽNIH ŠKROPLJENI
IZPUSTI - SPROTI OGLJED STANJA NA TERENU

OBDOBE	Razvojna faza	Organizem	PRIPRAVEK - mešanica
Junij 3 teden	Debelitev ploditev do 40 mm	PEP SKRL Maccosio	Maccosio (8-10 kg/ha) + CUPROVIN 0,3- 0,4 kg/ha
Junij 4 teden	Debelitev ploditev do 45 mm	PEP SKRL Maccosio	Zveplo 5 kg/ha + CUPROVIN 0,3-0,4 kg/ha
Julij 1 teden	Debelitev ploditev do 50 mm	PEP SKRL Zavjatej	Zveplo 5 kg/ha
Julij 2 teden	Debelitev ploditev do 55 mm	PEP SKRL Zavjatej	Cuvelio 10 kg/ha + PLANTOCIN 4 l/ha
Julij 3 teden	Debelitev ploditev do 60 mm	PEP SKRL Zavjatej in veščice	AKRO 1 kg/ha Zveplo 5 kg + UREA 2,5 l/ha
Julij 4 teden	Debelitev ploditev do 60 mm	PEP SKRL Zavjatej in veščice	Maccosio 5 kg + žveplo 4 kg/ha
Avg 1 teden	Debelitev ploditev do 65 mm	PEP SKRL Zavjatej in veščice	Zveplo 5 kg/ha + PLANTOCIN 4 l/ha
Avg 2 teden	Debelitev ploditev do 65 mm	PEP SKRL Zavjatej in veščice	Zveplo 5 kg/ha + Cuccosio 6 l/ha Zveplo 5 kg + UREA 2,5 l/ha
Avg 3 teden	Debelitev ploditev do 70 mm	PEP SKRL Zavjatej in veščice	Maccosio 8 kg + žveplo 4 kg/ha Cuccosio 3 l/ha
Avg 4 teden	Debelitev ploditev do 75 mm	PEP SKRL Skadiščne	Zveplo 5 kg/ha + Cuccosio 6 l/ha Cuccosio 3 l/ha
Sept. 1 teden	Debelitev ploditev do 75 mm	Sjavost in skladiščne bol	Maccosio 8 kg + žveplo 4 kg/ha Cuccosio X 2,5 kg/ha

Komentar spoznaj

Neka osnovna pravila:
Cuvelio do 10 x - bi naj bil predvsem na vlažno ko se del neha
Baker do 3000 g/ha letno
Upoštevanje se pravila mešanica od Maccosio
Virusi gubulioze do 8 x letno
Maccosio do 8 - 10 x letno - na suho pred ali po infekciji - po do 12 ur
Maccosio do 10 x letno
Laser plus do 1 x
AKRO do 3 x letno

Škropilni sistem ZERO RESIDUE BONITA 1

Brez konfuzije proti jabolčnemu zaviljuču (obiranje 10. 9.), skladiščenje do sredine februarja

Odpornost na škrlas, srednje na pepelovko, občutljivo na marsonio, srednje občutljivo na osnovne skladiščne bolezni, pojav sjavačnosti na lokaciji mošen, pritisk zaviljača velik

ZERO RESIDUE KONCEPT	
Marec 2 teden	Priljubljen Cuprablau 235 3 kg/ha
Marec 3 teden	Priljubljen Dithane Neo 2 kg + Oxitav 20 l/ha Če je cvetožel problem se zatira še dodatno
Marec 4 teden	Balon pred odpiranjem cvetov Kumulus 3 kg + Dithane neo 2 kg/ha Sivanto 0,4 l/ha + Tradecorp ZN 1 kg/ha
April 1 teden	Cvetenje Luna experience 0,75 l/ha + Deifen 2 l/ha Calypso 0,3 l/ha + Delan pro 2 l/ha
April 2 teden	Zaključevanje cvetenja Delan pro 2,5 l/ha Chorus 0,55 kg/ha + Kumulus 3 kg/ha + Tradecorp ZN 1 kg/ha
April 3 teden	Seracide plus 0,3 l/ha + Cutisan 5 kg NeemAcal 3 l/ha + Algovital Plus 4 l/ha
April 4 teden	Kumulus 4 kg/ha + Cutisan 10 kg
Maj 1 teden	Delan 0,75 kg + Kumulus 3 kg
Maj 2 teden	Kumulus 4 kg/ha
Maj 3 teden	Repel Max 1,2 l/ha + Kumulus 3 kg Maxflow Ca 4 l/ha + Plantonic 2 l/ha
Maj 4 teden	Luna experience 0,75 l/ha + Maxflow Ca 4 l/ha Coragen 0,27 l/ha + Plantonic 3 l/ha
Junij 1 teden	BASFOLIAR COMBI 3 l/ha + Repel Max 1,2 l/ha Madedex 150 ml + Cutisan 10 kg/ha + Kuprovin 0,4 kg/ha
Junij 2 teden	BASFOLIAR force 3 l/ha Ecori 0,9 l/ha + FosSoap 2 l/ha
Junij 3 teden	Kumulus 3 kg/ha + Madex 150 ml Maxflow Ca 4 l/ha
Junij 4 teden	Vitisan 5 kg + Kumulus 3 kg/ha
Julij 1 teden	Vitisan 5 kg/ha + Kuprovin 0,4 kg/ha Malusan ali Kutisan 15 kg/ha + Madex 100 ml
Julij 2 teden	Delegate 0,3 kg/ha + Wektot 2 l/ha Cutisan 10 kg + Madex 100 ml
Julij 3 teden	Coccano 6 l/ha Cutisan 10 kg + Madex 100 ml
Julij 4 teden	Kumulus 3 kg + Mycosin 7 kg + Kuprovin 0,4 kg/ha
Avg 1 teden	Coccano 6 l/ha
Avg 2 teden	Kumulus 3 kg + Mycosin 6 kg
Avg 3 teden	Kumulus 3 kg + Mycosin 6 kg
Avg 4 teden	Amylo X 2,5 kg/ha
Sept. 1 teden	
Sept. 2 teden	
Sept. 3 teden	Vse pod 0,01 mg/kg
Sept. 4 teden	Moglo eden nad 0,005 mg/kg

Jeseni 2020 smo pregledali podatke o škropilnih programih, ki so jih izvedli v sezoni 2020. Naredili smo analizo težav pri pridelavi in težav z velikimi izgubami v hladilnici. Pripravili smo predlog škropilnega programa za sezono 2021. Prav tako smo obiskali vse pridelovalce in na podlagi njihovih talnih analiz predlagali nov gnojili načrt preko tal in foliarno za tekočo sezono.

Pri vsakem sadjarju smo izvedli predavanje - ppt prezentacijo v zvezi s koncepti 0.0-residue pridelave in prezentacija jim je bila dana, da jo lahko sami natančno pregledajo. Pogovorili smo se o konceptu varstva v sezoni 2021. Na usposabljanju 9. februarja 2021 v Ugovcu smo rezultate predstavili sodelujočim sadjarjem in svetovalcem.

Na podlagi rezultatov in njihove analize iz leta 2021 smo podali predloge izboljšav škropilnih načrtov, tako da bodo lahko sadjarji v sezoni 2022 varstvo izvajali po izboljšanem konceptu. Ves čas so člani partnerstva imeli na voljo svetovanje po telefon prav tako pa so dobili odgovore na vprašanja glede uporabe določenih pripravkov. V tem času so začela tudi nastajati strokovna navodila za 0.0 residue pridelavo jabolk sorte 'Bonita, ki so objavljena v tehnoloških navodilih.

Spoznanja in doseženi rezultati:

Sorta 'Bonita' ima potencial za pridelavo ob manj intenzivnem vnosu FFS; nizko raven ostankov FFS je mogoče uporabiti v marketinške namene in jabolka 'Bonita' prodajati v okviru tržnih smeri, kot so Low input, 0.0-residue in eko. Sorta je primerna za intenzivno integrirano in intenzivno ekološko pridelavo. Zelo verjetno sorta ni primerna za ekstenzivno ekološko varstvo, ker bi trpela kakovost in potem tudi različni produkti v predelavi ne bi imeli vrhunske kakovosti.

Pri gnojenju preko tal upoštevamo založenost tal s posameznimi elementi, prav tako v priporočilo vključimo količino elementov, ki smo jih odvzeli s pridelkom. Foliarno gnojenje je v intenzivni pridelavi nujnost, saj lahko rastlini pomagamo v kritičnih trenutkih, ko potrebuje določen mineral za optimalno delovanje. Lahko gre za stresne situacije, ki so vedno pogostejše v začetku rastne dobe, mraz takoj po brstenju, nenadne visoke temperature, suša, UV sevanje... Prav tako je mobilnost posameznih mineralov po rastlini zelo različna.

7. praktični preizkus: DOLOČANJE OBIRALNEGA OKNA IN SKLADIŠČENJE PLODOV JABOLK SORTE 'BONITA'

Poskus s skladiščenjem plodov jabolk in določanjem obiralnega okna smo izvajali v dveh letih (2020 in 2021). Plodove za namen dolgotrajnega skladiščenja v različnih atmosferah smo vzorčili pri različnih kmetijskih gospodarstvih sodelujočih v projektu.

Lokacija in datumi vzorčenja:

	Lokacija:	Datum:
Obiranje 2020	Darsad	18. 9. 2020
Obiranje 2021		
1. obiranje:	Bilje	15. 9. 2021
	Zgornja Pohanca	15. 9. 2021
	Črešnjevec	19. 9. 2021
	Arnovo selo	19. 9. 2021
2. obiranje:	Bilje	30. 9. 2021
	Zgornja Pohanca	30. 9. 2021
	Črešnjevec	1. 10. 2021
3. obiranje:	Bilje	7. 10. 2021
	Zgornja Pohanca	7. 10. 2021
	Črešnjevec	8. 10. 2021

Uporabljena oprema, kupljena iz sredstev EIP projekta: prenosni računalnik, tiskalnik, refraktometer, penetrometer, kolorimeter, tehtnice.

Način izvedbe:

Plodove smo **leta 2020** skladiščili pri treh različnih načinih režimih:

8. v navadni atmosferi (NA) na Biotehniški fakulteti
9. v dinamični atmosferi (DCA 1-MCP) pri 1,0 % kisika ter 1,4 % CO₂, v sadjarstvu Šilec d.o.o.
10. v dinamični atmosferi (DCA 1-MCP) pri 1,0 % kisika ter 1,4 % CO₂, pred skladiščenjem obdelani plodovi z inhibitorjem zorenja 1-MCP proizvajalca Smartfresh v sadjarstvu Šilec d.o.o.

Analize barve, trdote in suhe snovi opravili na 5 plodovih 24 ur po tem, ko so bili plodovi odvzeti iz skladišča. Na dan omenjenih analiz smo opravili tudi senzorično analizo na novih nepoškodovanih plodovih. Vse omenjene analize smo v času skladiščenja opravili trikrat in sicer: 4. 12. 202, 24. 02. 2021 in 12. 04. 2021.

Leta 2021 smo poskusne vzorce obrali v treh obiralnih rokih na treh pridelovalnih območjih. V vsakem od obiralnih terminov smo analizirali jabolka iz vseh pridelovalnih območij in tako spremljali potek zorenja na različnih lokacijah. Za poskuse skladiščne sposobnosti smo uporabili jabolka iz vseh treh obiralnih terminov, a samo iz pridelovalnega območja Darsad d.o.o.. Plodove smo skladiščili pri dveh različnih režimih:

1. v navadni atmosferi (NA; 1 °C)
2. v atmosferi z zelo nizko vsebnostjo kisika (ULO; 1% O₂, 1% CO₂, 1 °C).

Prvo analizo skladiščenih plodov smo opravili po 6 mesecih skladiščenja v NA in ULO. Zaradi dobre skladiščne sposobnosti v ULO smo v tem primeru podaljšali skladiščenje in opravili meritve še po 8 mesecih skladiščenja. Med skladiščenjem smo spremljali sestavo (vsebnost O₂ in CO₂), temperaturo in relativno vlažnost atmosfere.

Za določitev parametrov zrelosti smo spremljali delež obarvanosti plodov, vsebnost škroba, trdoto mesa plodov, vsebnost topne suhe snovi in sproščanje etilena. Vsi parametri so bili določeni v vseh treh obiralnih terminih, razen za etilen, kjer je bilo izločanje ob 1. obiranju na vseh treh lokacijah pod mejo detekcije.

Po izskladiščenju plodov smo poleg določanja trdote, topne suhe snovi in titrabilnih kislin, določali še osušek, intenzivnost dihanja v ULO in poškodbe med skladiščenjem.

Spoznanja in doseženi rezultati:

1. obiranje													
Lokacija	Datum vzorčenja	Trdota kg/cm ²	Škrob Brix%	Topne suhe snovi Streiff	Kislina g/L	Etilen µkg h ⁻¹	krova barva plodov				Napoved obiranja	Opombe	
							intenzivno rdeča %	rdeča %	rahlo rdeča %	zelena %			
Bilje	15.9.2021	9,00	7,8	14,34	0,081	8,8	<MD	2,2	25,8	19,4	52,5	od 11.10 dalje	2. določanje zrelosti je predvideno 1.10.2021 2. določanje zrelosti in vzorčenje za skladiščenje je predvideno 30.9.2021
Darsad	15.9.2021	8,75	6,7	13,01	0,101	6,13	<MD	15,7	43,9	14,3	26,1	od 04.10. dalje	2. določanje zrelosti je predvideno 30.9.2021
Lešnik	19.9.2021	9,50	6,1	14,39	0,108	11,1	0,5	43,1	36,3	6,3	14,3	od 04.10. dalje	Rahlo povečana tvorba etilena; plodovi so fiziološko zreli in primerni za daljše skladiščenje. Zrelost je bila določena samo na petih plodovih, zato priporočamo, da se pred obiranjem ponovno opravi vzorčenje.
Koršič	19.9.2021	8,63	6,4	15,24	0,088	-	2,2	-	-	-	-	od 04.10. dalje	
<small><MD pod mejo detekcije</small>													
													
2. obiranje													
Lokacija	Datum vzorčenja	Trdota kg/cm ²	Škrob Brix%	Topne suhe snovi Streiff	Kislina g/L	Etilen µkg h ⁻¹	krova barva plodov				Napoved obiranja	Opombe	
							intenzivno rdeča %	rdeča %	rahlo rdeča %	zelena %			
Bilje	30.9.2021	8,21	8,8	14,58	0,064	7,9	5,9	28,4	37,1	15,9	18,6	od 2.10 dalje	Plodovi so fiziološko zreli in primerni za takojšnje obiranje.
Darsad	30.9.2021	8,05	8,7	13,39	0,069	7,7	6,4	60,8	28,6	5,7	4,9	od 02.10. dalje	Plodovi so fiziološko zreli in primerni za takojšnje obiranje.
Lešnik	1.10.2021	8,14	7,5	14,63	0,074	10,2	0,2	51,5	41,3	5,5	1,8	od 04.10. dalje	Plodovi so fiziološko zreli in primerni za obiranje.
<small><MD pod mejo detekcije</small>													
													
3. obiranje													
Lokacija	Datum vzorčenja	Trdota kg/cm ²	Škrob Brix%	Topne suhe snovi Streiff	Kislina g/L	Etilen µkg h ⁻¹	krova barva plodov				Napoved obiranja	Opombe	
							intenzivno rdeča %	rdeča %	rahlo rdeča %	zelena %			
Bilje	7.10.2021	7,52	9,3	14,83	0,055	7,3	16,05	44,7	36,7	12,0	6,5	od 2.10 dalje	Plodovi so fiziološko zreli in primerni za takojšnje obiranje.
Darsad	7.10.2021	7,44	8,9	13,63	0,061	7,5	14,03	71,2	22,9	4,1	1,8	od 02.10. dalje	Plodovi so fiziološko zreli in primerni za takojšnje obiranje.
Lešnik	8.10.2021	8,37	8,4	15,27	0,065	9,7	6,35	89,4	9,4	0,6	0,6	od 04.10. dalje	Plodovi so fiziološko zreli in primerni za takojšnje obiranje.
<small><MD pod mejo detekcije</small>													
													

Plodove sorte 'Bonita' karakterizirajo visoke titrabilne kisline, visoka vsebnost topne suhe snovi, visoka trdota in močno izražena rdeča obarvanost. Med merjenimi parametri bi kot najpomembnejše izpostavili sproščanje etilena, določanje trdote, škrobnega indeksa in vsebnost titrabilnih kislin. Glede na omenjene parametre priporočamo obiranje pri vrednostih sproščanja etilena med 5,5 in 6,5 µL/kg/h, trdote med 8 in 8,5 kg, škrobnega indeksa nad 8 in titrabilnih kislin med 7,5 in 9,5 g/L.

V splošnem so plodovi kljub podaljšanem času skladiščenja veliko bolje ohranjali kakovost v ULO atmosferi kakor pa v navadni atmosferi. V navadni atmosferi so plodovi med skladiščenjem izgubili velik delež mase (osušek), navadna atmosfera pa je dala tudi najmanjši delež zdravih plodov. Plodovi skladiščeni v NA so bili tudi izredno podvrženi fiziološki bolezni skald.

Sadjarjem za daljše skladiščenje priporočamo ULO atmosfero, medtem ko lahko za krajša obdobja uporabijo tudi skladiščenje v navadni atmosferi.

V drugem letu (2021) je bilo zastavljeno 5 poskusov na različne teme. Zaradi spomladanske pozebe pri pridelovalcih, ki so bili člani partnerstva, smo demonstracijske poskuse v tem letu pretežno izvedli na lokaciji Hortikulturnega centra Biotehniške fakultete, kjer je bila pozeba minimalna. Rezultate teh poskusov smo predstavili na rednih izobraževanjih pridelovalcev.

8. praktični preizkus: UPORABA GIBERELINOV ZA ZUNANJO KAKOVOST PLODOV

Lokacija: Bilje pri Novi Gorici (na posestvu Hortikulturnega centra Biotehniške fakultete)

Datumi izvedbe:

- 30. 3. 2021 postavitve poskusa (izbor dreves, štetje cvetnih šopov, merjenje obsega debel)

- 7. 10. 2021 obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)

Uporabljena oprema, kupljena iz sredstev EIP projekta: prenosni računalnik, tiskalnik, refraktometer, penetrometer, kolorimeter, tehtnice, DA meter; pripravek NovaGib®

Način izvedbe:

Z namenom ugotavljanja kakovosti in količine pridelka glede na obremenitev dreves v prvi rastni dobi jablan sorte 'Bonita' smo zastavili poskus s tremi obravnavanji: (1) 1x tretiranje s pripravkom NovaGib® (2) 2x tretiranje s pripravkom NovaGib® (3) kontrola. Za poskus smo izbrali 60 izenačenih dreves, pri katerih smo z merilnim trakom izmerili obsege debel 20 cm nad cepljenim mestom in prešteli plodiče po drevesih.

Ker gre za mlad nasad, samo obiranje v poskus vključenih dreves smo izvedli v enem terminu. Z vsakega drevesa posebej so bili obrani plodovi, prešteti in pridelek stehtan. Potem smo na naključno izbranih plodovih izvedli laboratorijske analize kakovosti plodov (masa, dimenzije plodov, vsebnost topne suhe snovi, trdota mesa, barva, dA indeks).

Spoznanja in doseženi rezultati:

Drevesa z več nanosi giberelinov niso imela večjega deleža plodov 1. kakovostnega razreda in večjega skupnega pridelka na drevo. Dodani giberelini so vplivali na velikost in maso plodov, saj sta se velikost in masa plodov s številom tretiranj linearno povečevali. Do spremembe oblike plodov z večjim številom tretiranj ni prišlo.

Pri večini parametrov kakovosti (trdota mesa, vsebnost topne suhe snovi, škrobni test, obarvanost in vsebnost kislin, sladkorjev in skupnih fenolov) do značilnih razlik med obravnavanji ni prišlo. Značilne razlike med obravnavanji so se pojavile pri nekaterih parametrih osnovne in krovne barve.

9. praktični preizkus: VPLIV OBDELAVE TAL POD DREVESI NA PRIDELEK IN KAKOVOST PLODOV V INTEGRANEM NASADU

Lokacija: Bilje pri Novi Gorici (na posestvu Hortikulturnega centra Biotehniške fakultete)

Datumi izvedbe:

- 30. 3. 2021 postavitve poskusa (izbor dreves, štetje cvetnih šopov, merjenje obsega debel)
- 7. 10. 2021 obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)

Uporabljena oprema, kupljena iz sredstev EIP projekta: prenosni računalnik, tiskalnik, refraktometer, penetrometer, kolorimeter, tehtnice, DA meter.

Način izvedbe:

Z namenom ugotavljanja kakovosti in količine pridelka glede na obremenitev dreves v prvi rastni dobi jablan sorte 'Bonita' smo zastavili poskus z dvema obravnavanjema: (1) herbicidni pas; (2) nitkar. Za poskus smo izbrali 40 izenačenih dreves, pri katerih smo z merilnim trakom izmerili obsege debel 20 cm nad cepljenim mestom in prešteli plodiče po drevesih.

Ker gre za mlad nasad, samo obiranje v poskus vključenih dreves smo izvedli v enem terminu. Z vsakega drevesa posebej so bili obrani plodovi, prešteti in pridelek stehtan. Potem smo na naključno izbranih plodovih izvedli laboratorijske analize kakovosti plodov (masa, dimenzije plodov, vsebnost topne suhe snovi, trdota mesa, barva, dA indeks).

Spoznanja in doseženi rezultati:

Različni načini vzdrževanja čiste površine pod krošnjami dreves (herbicid, nitkar) v drugi rastni dobi niso bistveno vplivali na količino pridelka na drevo, niti na obarvanost plodov. Prav tako nismo zaznali vpliva na notranje parametre kakovosti (topna suha snov, trdota mesa, škrob). Na podlagi dobljenih rezultatov lahko sklepamo, da uporaba nitkarja za vzdrževanje čiste površine pod drevesi ni imela negativnega vpliva, je pa bil potreben večkratni prehod s strojem za vzdrževanje čiste površine.

10. praktični preizkus: VPLIV GOSTOTE SAJENJA NA PRIDELEK IN KAKOVOST PLODOV

Poskus smo izvajali v dveh letih, 2021 in 2022.

Lokacija: Bilje pri Novi Gorici (na posestvu Hortikulturnega centra Biotehniške fakultete)

Datumi izvedbe:

- 30. 3. 2021 postavitve poskusa (izbor dreves, štetje cvetnih šopov, merjenje obsega debel)
- 7. 10. 2021 obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)
- 17. 3. 2022 postavitve poskusa (pregled izenačenosti dreves iz poskusa lanskega leta, merjenje obsega debel)
- 26. 4. 2022 štetje cvetnih šopov
- 5. 10. 2022 obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)

Uporabljena oprema, kupljena iz sredstev EIP projekta: prenosni računalnik, tiskalnik, refraktometer, penetrometer, kolorimeter, tehtnice, DA meter, senzor Optimum SRI-2000.

Način izvedbe:

Z namenom ugotavljanja kakovosti in količine pridelka glede na obremenitev dreves v prvi rastni dobi jablan sorte 'Bonita' smo zastavili poskus z dvema obravnavanema: (1) 40 cm med drevesi v vrsti; (2) 80 cm med drevesi v vrsti. Za poskus smo izbrali 40 izenačenih dreves, pri katerih smo z merilnim trakom izmerili obsege debel 20 cm nad cepljenim mestom in prešteli plodiče po drevesih. V naslednjem letu smo na istih drevesih poskus ponovili.

V obeh letih smo izmerili osvetlitev pod drevesi v sistemih redkega (80 cm) in gostega sajenja (40 cm) s senzorjem Optimum SRI-2000. Obiranje v poskus vključenih dreves smo izvedli v enem terminu. Z vsakega drevesa posebej so bili obrani plodovi, prešteti in pridelek stehtan. Potem smo na naključno izbranih plodovih izvedli laboratorijske analize kakovosti plodov (masa, dimenzije plodov, vsebnost topne suhe snovi, trdota mesa, barva, dA indeks).

Spoznanja in doseženi rezultati:

Zaradi manjšega volumna krošnje pri sajenju na razdalji 40 cm med drevesi smo zaznali manjši pridelek na drevo, kar se ne odraža v manjšem hektarskem donosu (večje število dreves na ha). Pri drevesih, ki so bila sajena gosteje, smo ugotovili boljše obarvanost plodov, kar ponovno lahko pripišemo manjšemu volumnu krošnje. Vpliv gostote sajenja na notranjo kakovost plodov (topna suha snov, trdota mesa, škrob) nismo zaznali.

V tretjem letu projekta (2022) smo nadaljevali s spremljanjem demonstracijskih poskusov, ki so bili zastavljeni v prejšnjih letih (gnojenje, varstvo pred boleznimi in škodljivci, gostote sajenja) ter dodatno zastavili tri poskuse pri projektih partnerjih v nasadih sorte 'Bonita'.

11. praktični preizkus: VPLIV REZI PRED OBIRANJEM NA KAKOVOST PLODOV

Lokacija: Bilje pri Novi Gorici (na posestvu Hortikulturnega centra Biotehniške fakultete)

Datumi izvedbe:

- 17. 3. 2022 postavitve poskusa (pregled izenačenosti dreves iz poskusa lanskega leta, merjenje obsega debel)
- 26. 4. 2022 štetje cvetnih šopov
- 28. 9. 2022 izvajanje rezi pred obiranjem, vzorčenje plodov za analize zrelosti plodov (penetrometer, refraktometer, tehnična)
- 5. 10. 2022 obiranje poskusa (obiranje po posameznih drevesih, štetje plodov, tehtanje plodov, ocena obarvanosti, vzorčenje za laboratorijske analize)

Uporabljena oprema, kupljena iz sredstev EIP projekta: prenosni računalnik, tiskalnik, merilec osvetlitve, refraktometer, penetrometer, kolorimeter, tehnice, DA meter, senzor Optimum SRI-2000, električne škarje.

Način izvedbe:

Z namenom ugotavljanja količine pridelka in kakovosti plodov smo pri drevesih jablan sorte 'Bonita' zastavili poskus z dvema obravnavanjema: (1) rez pred obiranjem; (2) brez rezi pred obiranjem. Za poskus smo izbrali 40 izenačenih dreves, pri katerih smo z merilnim trakom izmerili obsege debel 20 cm nad cepljenim mestom in prešteli plodiče po drevesih.

Ob obiranju smo z vsakega drevesa posebej obrali plodove, prešteli in pridelek stehtali. Potem smo na naključno izbranih plodovih izvedli laboratorijske analize kakovosti plodov (masa, dimenzije plodov, vsebnost topne suhe snovi, trdota mesa, barva, dA indeks).s

Spoznanja in doseženi rezultati:

Namen poskusa je bil ugotoviti, ali dodatna osvetlitvena rez pred obiranjem lahko vpliva na zunanjo in notranjo kakovost plodov. Ugotovili smo, da je na drevesih, kjer je bila izvedena rez, bilo več plodov v najbolj obarvanem razredu (>75% delež krovne barve). Vpliva na notranjo kakovost plodov (topna suha snov, trdota mesa, škrobna vrednost) nismo zaznali. Rez pred obiranjem priporočamo kot standarden ukrep pri sorti 'Bonita', saj morajo biti plodovi, ki se bodo tržili pod blagovno znamko *BonitaSi* obarvani vsaj 50 %.

12. praktični preizkus: ZAKASNITEV CVETENJA Z ZAŠČITO IN BARVANJEM DEBEL

Lokacija: Arnovo selo (posestvo g. Koršiča), Piršenbreg (posestvo g. Šušteriča)

Datumi izvedbe:

- 27. 1. 2022 postavitve poskusa (pregled izenačenosti dreves, merjenje obsega debel, barvanje in namestitvev zaščite za debla, namestitvev senzorjev). Usposabljanje pridelovalcev za spremljanje fenofaz
- 30. 3. 2022 pregled poskusa in podatkov senzorjev
- 3. 5. 2022 zaključek poskusa, evalvacija rezultatov fenofaz in merjenih parametrov

Uporabljena oprema, kupljena iz sredstev EIP projekta: prenosni računalnik, tiskalnik, barve za debla, tulci, barva za tulce, senzorji za spremljanje temperature in vlage.

Način izvedbe:

Z namenom ugotavljanja vpliva različnih načinov zaščite debel na zakasnitev fenofaz smo pri drevesih jablan sorte 'Bonita' zastavili poskus s petimi obravnavanji: (1) barvanje debel z belo barvo; (2) zaščita debel z belimi tulci, (3) zaščita debel z rumenimi tulci, (4) zaščita debel s črnimi tulci, (5) kontrola nezaščiteni in nebarvana debla. Za poskus smo izbrali 50 izenačenih dreves, pri katerih smo z merilnim trakom izmerili obsege debel 20 cm nad cepljenim mestom, namestili različne zaščite debel in senzorje za spremljanje temperature in vlage.

Pridelovalca sta tedensko spremljala pojav fenofaz po posameznih obravnavanjih. Poskus smo zaključili v začetku meseca maja, ko je minila nevarnost pozebe.

Spoznanja in doseženi rezultati:

Namen poskusa je bil ugotoviti, ali različna zaščita oz. barvanje debel doprinese k zamiku fenofaz razvoja jabolane. Zamik fenofaz bi lahko vplival na izogib spomladanskim pozebam, saj je vsaka naslednja fenofaza bolj občutljiva na nizke temperature. Kljub temu, da različni literaturni viri poročajo, da zlasti barvanje debel z belo barvo lahko zakasni odganjanje drevesa, v našem poskusu tega nismo uspeli potrditi. Prav tako na zakasnitev fenofaz ni vplivalo nobeno drugo obravnavanje. Na obeh lokacijah smo dobili podobne rezultate. Nameščeni tulci niso bistveno vplivali na mikroklimatske razmere (temperatura, relativna vlaga) ob samem deblu. Uporaba različnih načinov zaščite debel se ni pokazala kot primerna tehnologija za zakasnitev cvetenja in izogib spomladanskim pozebam.

13. praktični preizkus: REDČENJE PLODIČEV Z RAZLIČNIMI PRIPRAVKI

Lokacija: Ugovec (posestvo g. Potočnika)

Datumi izvedbe:

- 20. 4. 2022 postavitve poskusa (pregled izenačenosti dreves glede na bujnost in obilnost cvetenja, merjenje obsega debel, štetje cvetnih šopov). Pridelovalcu smo dali navodila za natančno redčenje po posameznem obravnavanju.
- 15. 6. 2022 pregled uspešnosti redčenja (štetje plodičev)

Uporabljena oprema in material, kupljen iz sredstev EIP projekta: pripravki za redčenje Obsthormon, Exilis.

Način izvedbe:

Z namenom ugotavljanja učinkovitosti različnih pripravkov za redčenje plodičev jablane sorte 'Bonita' smo zastavili poskus s tremi obravnavanji: (1) redčenje z avksinskim pripravkom (Obsthormon), (2) redčenje s citokininskim pripravkom (Exilis), (3) neredčena kontrola. Za poskus smo izbrali 36 izenačenih dreves, pri katerih smo z merilnim trakom izmerili obsege debel 20 cm nad cepljenim mestom in prešteli cvetne šope po drevesih.

Slaba dva meseca po postavitvi poskusa smo pregledali drevesa in prešteli plodiče po končanem junijskem trebljenju.

Spoznanja in doseženi rezultati:

Redčenje plodičev pri sorti 'Bonita' je v letu, ko je obilen cvetni nastavek in so dobre razmere za oploditev nujen ukrep. Določene izkušnje z redčenjem smo dobili pri različnih pridelovalcih sorte 'Bonita'.

Namen poskusa je bil ugotoviti, kako uspešno različni hormonski pripravki vplivajo na redčenje plodičev. Za kontrolo smo imeli redčena drevesa, pri katerih pride do odpadanja plodičev zaradi naravnega junijskega trebljenja. Zaradi neugodnih vremenskih razmer v času cvetenja in slabega leta opraševalcev je bilo junijsko trebljenje zelo izrazito, zlasti v delu nasada, kjer smo imeli zastavljen poskus. Posledično je bilo objektivno vrednotenje poskusa onemogočeno in nismo uspeli dobiti zelenih zaključkov.

9. Analiza izvedljivosti prenosa novih ali izboljšanih proizvodov, praks, procesov in tehnologij v prakso na področju kmetijstva, živilstva ali gozdarstva na ravni kmetijskega gospodarstva (Obvezne sestavine analize izvedljivosti so: a) povzetek analize izvedljivosti, b) ocena izvedljivosti prenosa predlaganih rešitev v prakso c) problemi, posebnosti pri prenosu predlaganih rešitev v prakso, č) koristi predlaganih rešitev za kmetijsko gospodarstvo, kot npr. finančne ali ekonomske koristi predlaganih rešitev za kmetijsko gospodarstvo, d) vplivi predlaganih rešitev na okolje in e) sklepi ter priporočila.)

Analiza izvedljivosti:

a) povzetek analize izvedljivosti

Projekt EIP »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja« je bil izveden po programu. Ocenjujemo, da je bil uspešno izveden prenos predlaganih tehnoloških ukrepov v prakso, vzpostavljena blagovna znamka, načrt trženja in vstopa na trg, ter da imajo predlagane rešitve pozitivne učinke za kmetijsko gospodarstvo in okolje.

b) ocena izvedljivosti prenosa predlaganih rešitev v prakso

Prenos rešitev posameznih tehnoloških postopkov v prakso je v celoti v posameznem letu prenesen direktno na terenu. Hkrati je bilo poskrbljeno, da so vsi vidili tehnologije pridelave in trženja bili sprotno posredovani javnosti v različnih oblikah, preko več komunikacijskih kanalov, kot so različni mediji, socialna omrežja, spletne strani, ... Nenazadnje so bila izdana tehnološka navodila Trajnostna pridelava jabolk sorte 'Bonita' v tiskani (COBISS.SI-ID 125069571) in elektronski obliki dostopna na [tej povezavi](#) (COBISS.SI-ID 129129475).

c) problemi, posebnosti pri prenosu predlaganih rešitev v prakso

Večjih problemov pri prenosu rešitev v prakso nismo zaznali. Največje težave so se pojavile na začetku projekta zaradi omejitev potovanja med občinami in regijami zaradi pandemije covid-19, vendar smo te težave uspešno rešili z več individualnimi obiski pri pridelovalcih. Manjše težave so bile tudi pri prenosu znanja zaradi klasične skeptičnosti pri pridelovalcih do novosti, vendar smo to rešili z demonstracijskimi poskusi in rezultati ob koncu sezon.

Projekt je potekal tudi v dveh posebnih letih, kar bi lahko zelo negativno vplivalo na rezultate, vendar se je sorta 'Bonita' pokazala kot manj občutljiva za spomladansko pozebo zaradi nadpovprečnega rodnege potenciala.

č) koristi predlaganih rešitev za kmetijsko gospodarstvo, kot npr. finančne ali ekonomske koristi predlaganih rešitev za kmetijsko gospodarstvo

Z oblikovanjem blagovne znamke BonitaSi smo v tretjem letu projekta na podlagi izdelane strategije trženja nastopili na slovenskem trgu. Jabolka se uspešno tržijo v dveh trgovskih verigah (Lidl, Spar) v originalni embalaži in dosegajo bistveno višjo ceno kot ostale sorte. Ker gre za nov visoko pozicioniran kakovosten proizvod na ta način kmetijsko gospodarstvo iztrži tudi do 50% višjo ceno kot pri ostalih sortah. Na daljši rok to pomeni znatno izboljšano ekonomsko pozicijo za posameznega pridelovalca.

d) vplivi predlaganih rešitev na okolje

Preizkušeni so bili ukrepi biotičnega varstva rastlin ter testirana uporaba biostimulantov. Rezultati so predstavljeni kot samostojno poglavje v Tehnoloških navodilih. Predstavljeno je varstvo rastlin v integrirani kakor tudi v ekološki pridelavi.

'Bonita' je odporna sorta na škrlup, kar pomeni bistveno manjšo uporabo FFS za ta namen in s tem manjši negativni vpliv na okolje. Iskanje alternative herbicidnemu pasu pod krošnjami – čista obdelava in uporaba nitkarjev, ki smo jih testirali v projektu, dodatno vpliva na zmanjšanje uporabe FFS. Vsi inovativni pristopi v pridelavi in varstvu okolja so natančno opisani v tehnoloških navodilih.

e) sklepi ter priporočila

V okviru projekta EIP »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja« smo uspešno združili člane projekta EIP, ki so povezani v zadrugo Tibona z.o.o., in pridelovalce sorte 'Bonita', ki niso bili člani projekta in so povezani preko podjetja Štajerc d.o.o. Za ta namen smo oblikovali skupno spletno stran Bonita.si, ki so jo kmetijska gospodarstva prevzela v upravljanje. Povezovanje vseh pridelovalcev jabolk sorte 'Bonita' v Sloveniji omogoča pogoje za ustanovitev skupine pridelovalcev.

'Bonita' je zelo rodna, čvrsta, sočna in zdrava sorta, ki zahteva posamezna natančna tehnološka opravila. Glede na prve triletne izkušnje je to natančno opisano v tehnoloških navodilih Trajnostna pridelava jabolk sorte 'Bonita' v elektronski (dostopna na [tej povezavi](#) (COBISS.SI-ID 129129475) in tiskani obliki(COBISS.SI-ID 125069571).

Določeni so bili standardi kakovosti, izdelana unikatna embalaža ter program trženja za blagovno znamko *BonitaSi*. Jabolka se v tretjem letu projekta uspešno tržijo v trgovskih verigah Lidl in Spar.

Ker je sorta odporna na jablanov škrlup to pomeni manj uporabe fitofarmaceutskih sredstev proti boleznim. Prav tako smo glede na nego tal začeli z izvajanjem nekemičnih postopkov, kar neposredno pomeni manjšo porabo FFS in manjšo obremenitev okolja.

BonitaSi je nov tržno zanimiv izdelek na področju jabolk - saj je to edina slovenska blagovna znamka jabolk na našem trgu. Blagovna znamka se prodaja pod sloganom **»Izberem dobro. Delam dobro. BonitaSi.«** Zato dosega bistveno višje cene kot ostale sorte in s tem postavlja pridelovalce v boljši ekonomski položaj.

Za blagovno znamko *BonitaSi* je bil izdelan načrt trženja in vstopa na trg.

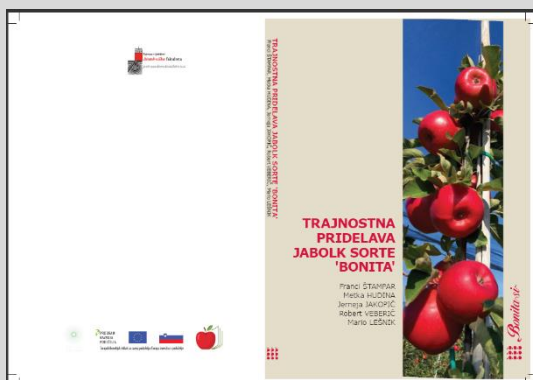
Bonita je dobrodošla novost v slovenski sadjarski praksi in ima veliko možnost nadaljnega širjenja in doseganja večjega deleža v slovenskem sortimentu jabolk.

10. Opis doseženega prenosa znanj v prakso ter omogočanja prostega dostopa javnosti do rezultatov projekta (Opišite doseženi prenos znanja in rezultatov projektov v prakso ter način omogočanja prostega dostopa do rezultatov projekta, kot npr. objava na spletni strani vodilnega partnerja ali drugih članov partnerstva. V zadnjem poročilu navedite tudi, kako bodo rezultati projekta dostopni javnosti po zaključku projekta.)

Najprej so opisani prenosi znanja in rezultatov v prakso, ki imajo vsi zagotovljen trajni prosti dostop (tehnološka navodila, spletni strani, družbena omrežja), v nadaljevanju pa so navedeni tudi vsi ostali prenosi znanja, ki so bili izvedeni v okviru projekta EIP.

Tehnološka navodila v elektronski in tiskani obliki

- V tiskani obliki so bila izdana tehnološka navodila z naslovom Trajnostna pridelava jabolk sorte 'Bonita' (COBISS.SI-ID 125069571)

- Tehnološka navodila so bila izdana v e-obliki (COBISS.SI-ID 129129475) in so dostopna na povezavi:
https://www.bf.uni-lj.si/mma/221114_Bonita_tehnoska_navodila_WEB_pages.pdf/2022111411063120/?m=1668420391

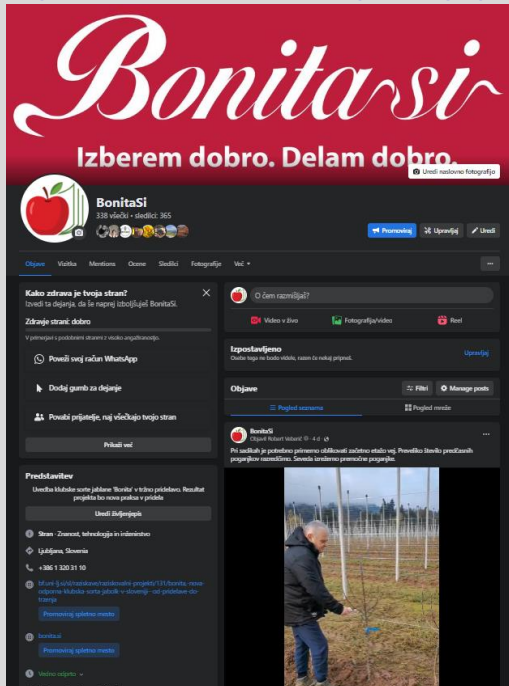
V tiskani obliki so bila/bodo razdeljena vsem pridelovalcem jabolk sorte 'Bonita' in svetovalcem, v elektronski obliki so trajno na razpolago vsej zainteresirani javnosti v Sloveniji na zgornji povezavi.

Spletna stran

- Objava na spletni strani vodilnega partnerja:
<https://www.bf.uni-lj.si/sl/raziskave/raziskovalni-projekti/131/bonita,-nova-odporna-klubaska-sorta-jabolk-v-sloveniji--od-pridelave-do-trzenja>
- Spletna stran blagovne znamke *BonitaSi*
<https://www.bonita.si/>

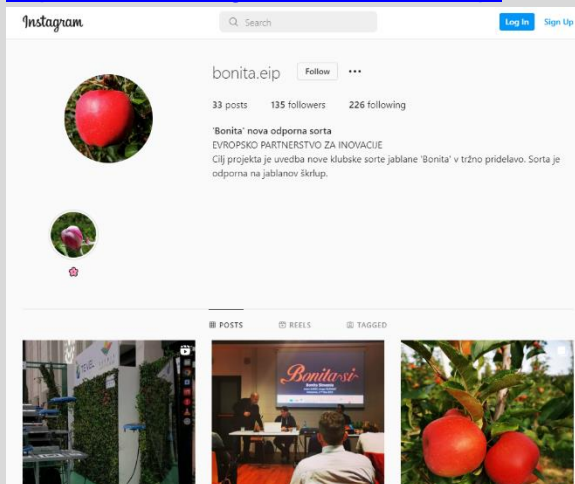
Družbena omrežja

- Facebook, več kot 50 objav, 135 sledilcev (na dan 25. 11. 2022)
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100057086964745>

Na facebook strani so objavljeni audio-video posnetki na temo sajenja, gojitvene rezi, redčenja plodičev, osvetlitvene rezi, obiranja, ...

- Instagram: 33 objav, 135 sledilcev (na dan 25. 11. 2022)
<https://www.instagram.com/bonita.eip/>

Ostali izvedeni prenosi znanja v času trajanja projekta:

Strokovne ekskurzije za študente

-24. 5. 2021 študentje Biotehniške fakultete, 2. letnika programa MSc Hortikultura so v okviru ekskurzije v HCBF Bilje seznanili s problematiko pridelave in trženja sorte 'Bonita'. Prisotnih je bilo 17 študentov.

- Dnevi sadjarke in vinogradniške tehnike, MB, 31. 5. 2022. Predstavitev z degustacijo

- Okrogla miza na sejmu AGRA, 22. 8. 2022, razstavljeni prostor MKGP: Predstavitev nominirancev za RIA 2022

- Jesenski kmetijsko obrtni sejem Komenda, 7.-9. 10. 2022 - predstavitev z degustacijo

Internacionalizacija rezultatov s strani članov partnerstva

- XI. Svetovanje vočara Gruža 2022, Gruža, Srbija, 22. 1. 2022

 www.gruzaagr.rs

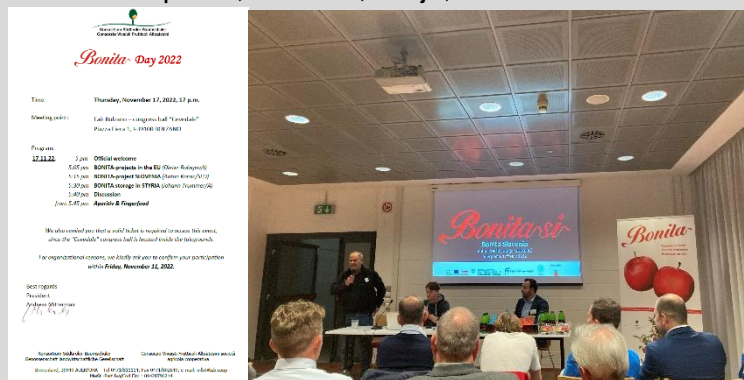
Program XI Svetovanja vočara „Gruža 2022“		
URE	TEMA	PREDAVAČ
OKUPLJANJE I REGISTRACIJA UČESNIKA		
10:00-10:15	POZDRAVNA REČ DOMAČINA	Miroslav Nikolić - Gruža agrar
10:15-10:45	OBRAČUNJE PRISUTNIMA I OTVARANJE SKUPA	Nikola Mihailović, predsednik Združenog saveza Srbije Načelnik Sumadijskog upravnog okruga Biljana Stošić Ilić, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
PREDAVANJA		
10:45-11:00	BONITA, NOVA OTPORNA KLUBSKA SORTA JABUKE U SLOVENIJI	Prof. dr. Franc Štampar-Univerzitet u Ljubljani-Biotehniški fakultet
11:00-11:15	ZASTITA BOROVNICE	Dipl. inž. zaštite bilja Marija Milenković Kolundžija
11:15-11:30	IZBOR I KORIŠĆENJE MEHANIZACIJE U VIŠEGODIŠNJIIM ZASADIMA I ZAŠTITA OKOLINE	Dipl. inž. Nikola Škrbić, PSS Institut "Tamiš" pančevo
11:30-11:45	STETNOST STENICA U VOČARSTVU I MOGUĆNOST NJIHOVOG SUZBIJANJA	Prof. dr. Novica Miletic, Univerzitet u Beogradu - Poljoprivredni fakultet
11:45-12:00	FONTELIS-POVEĆAVANJE PRINOSA I KVALITETA PLODOVA	Dipl. inž. Aleksandar Jotov, Savacoop PLODOVA
PAUZA UZ KOKTEL		
12:20-12:35	IZBOR OPTIMALNOG SISTEMA GAJENJA ŠLJIVE	Prof. dr. Ivan Glišić, Institut za voćarstvo Čačak
12:35-12:50	TEHNOLOGIJA ISHRANE ŠLJIVE	Dipl. Inž. Nenad Milošević, Tradeagro doo

https://www.youtube.com/watch?v=ur_wWG_JNk8

Vodilni partner je na mednarodnem posvetu sadjarjev 2022 v Gruži predstavil rezultate projekta EIP »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolok v Sloveniji – od pridelave do trženja«

- Interpoma, Bolzano, Italija, 17.-19. 11. 2022

Kmetijsko gospodarstvo, ki je član partnerstva je izvedel predstavitev rezultatov projekta na Bonita dnevu v okviru svetovno priznanega mednarodnega sejma Interpoma. Predstavljeni so bili rezultati projekta in vzpostavitev blagovne znamke *BonitaSi* in enovitega nastopa na trgu.

Prenos znanja direktno članom partnerstva in ostalim zainteresiranim v nasadih jablan sorte 'Bonita':

Skupno je bilo izvedenih 22 prenosov znanja na različnih lokacijah sodelujočih kmetijskih gospodarstev na temo posameznih tehnoloških ukrepov:

Tema usposabljanja	Datum	Lokacija
Prikaz zimske rezi jablan sorte 'Bonita'	5.2.2020	Zgornja Pohanca
Redčenje v rodnem nasadu in rez pravkar posajenih dreves sorte 'Bonita'	22.4.2020	Zgornja Pohanca, Arnovo selo, Globoko, Ugovec
Ukrepi za boljšo diferenciacijo rodnih brstov v naslednji rastni dobi	15.9.2020	Podravje – Preloge, Ugovec
	17.9.2020	Posavje – Arnovo selo, Piršembreg, Zgornja Pohanca
Prikaz rezi jablane sorte 'Bonita' na Štajerskem in v Posavju	4.3.2021	Arnovo selo, Piršembreg, Zgornja Pohanca
	18.3.2021	Podravje – Preloge, Zgornja Ložnica, Črešnjevce
Prikaz rezi v nasadu g. Koršiča	1.2.2022	Arnovo selo,
Prikaz rezu v nasadu podjetja Darsad	1.2.2022	Zgornja Pohanca
Prikaz rezi v nasadu g. Gorazda Potočnika	9.2.2022	Ugovec
Delavnica o varstvu jablane sorte 'Bonita'	9.2.2022	Ugovec
Pregled analize tal in izdelava gnojilnih načrtov za sadovnjake jablan sorte 'Bonita'	24.3.2022	Posavje – Piršembreg, Arnovo selo, Artiče, Zg. Pohanca
	25.3.2022	Podravje – Preloge, Ugovec
Optimalni ovesek in vpliv na diferenciacijo rodnih brstov	21.7.2022	Piršembreg
Tehnološki ukrepi za boljšo diferenciacijo rodnih brstov in boljše cvetenje v naslednjem letu	21.7.2022	Zgornja Pohanca
Učinkovitost redčenja v dvoletnem nasadu	25.7.2022	Arnovo selo
Učinkovitost redčenja v štiriletnem nasadu	25.7.2022	Zgornja Pohanca
Ročna rez pred obiranjem za boljšo osvetlitev	29.7.2022	Arnovo selo
Foliarno dodajanje mineralov za boljšo obarvanost plodov in preprečevanje odpadanja plodov pred obiranjem	29.7.2022	Zgornja Pohanca

Rez pred obiranjem v mladem nasadu	29. 8. 2022	Arnovo selo
Rez pred obiranjem v nasadu v polni rodnosti	29. 8. 2022	Arnovo selo
Spremljanje parametrov zrelosti plodov pri jablanah sorte 'Bonita' v mladem nasadu	1.9.2022	Arnovo selo
Spremljanje parametrov zrelosti plodov pri jablanah sorte 'Bonita' v nasadu, ki je v polni rodnosti	1. 9. 2022	Zgornja Pohanca
Tehnološki ukrepi pred obiranjem v nasadih jablane sorte 'Bonita'	2. 9. 2022	Nasadi članov projekta
Analiza letnih ukrepov v nasadih jablan sorte 'Bonita'	5. 9. 2022	Zgornja Pohanca
Tržno stanje, tržne možnosti in delo v prihodnje	5. 9. 2022	Zgornja Pohanca

Poleg navedenih prenosov znanja pridelovalcem smo še dodatno izvedli naslednja usposabljanja tako za člane, kot tudi za nečlane. V spodnji tabeli so prikazani ukrepi, datumi usposabljanj in lokacija za vsak dodaten dogodek:

Tema usposabljanja	Datum	Lokacija
Prikaz rezi	11.2.2020	Preloge
Redčenje, Trženje – predstavitev CGP	8.5.2020	Zgornja Pohanca, Arnovo selo, Piršembreg
Ukrepi po pozebi	13.5.2020	Piršembreg
Ukrepi po pozebi	30.4.2020	Arnovo selo
obiralno okno in skladiščenje	3.9.2020	Arnovo selo
Obiralno okno	20.9.2021	Arnovo selo
Analiza letnih ukrepov in nadgradnja v naslednjem letu	3.9.2020	Arnovo selo
Zimska rez	25.3.2021	Artiče

Dodatno smo izvedli usposabljanja tudi za pridelovalce jabolk sorte 'Bonita', ki niso člani partnerstva:

Tema usposabljanja	Datum	Lokacija
Prikaz rezi	16.2.2022	Vitomarci, Godemarci...za KMG, ki niso člani partnerstva
Redčenje	22.4.2021	Prikaz na KMG, ki niso člani partnerstva; Črešnjevce
Ovesek in diferenciacija	14.7.2021	Prikaz na KMG, ki niso člani partnerstva, Štajerc d.o.o.

Prenos znanja za kmetijske svetovalce, strokovnjake s področja kmetijstva

Član partnerstva z dejavnostjo svetovanja (KGZS) je izvedel prenos v projektu pridobljenega znanja v obliki predavanja.

- 22. 4. 2022 je bila v Arnovem selu izvedena predstavitev načinov redčenja pri jablanah sorte 'Bonita' za kmetijske svetovalce. Prisotnih je bilo 8 svetovalcev.

Član partnerstva z dejavnostjo svetovanja (KGZS) je skupaj z vodilnim partnerjem (UL) v dveh zaporednih letih izvedel prenos v projektu pridobljenega znanja v obliki izobraževanja za kmetijske svetovalce s področja sadjarstva:

- izvedeno je bilo izobraževanje za svetovalce s področja sadjarstva, kjer so bili predstavljeni rezultati projekta in dvoletne izkušnje s pridelavo jabolk sorte 'Bonita' (Biotehniška fakulteta, 24. 11. 2021). Prisotnih 20 svetovalcev.

- izvedeno je bilo izobraževanje za svetovalce s področja sadjarstva, kjer so bili predstavljeni rezultati projekta in triletne izkušnje s pridelavo jabolk sorte 'Bonita' (Biotehniška fakulteta, 8. 11. 2022). Prisotnih 27 svetovalcev.

Predstavitve na strokovnih sejmih:

Član partnerstva z dejavnostjo svetovanja (KGZS) je izvedel prenos v projektu pridobljenega znanja v obliki predstavitev na strokovnih sejmih:

- Sejem AGRA, razstveni prostor KZGS, 20.-25. 8. 2022

- Narava zdravlje (KGZS), razstveni prostor KGZS, 9.-11. 9. 2022

Prenos znanja svetovalcev na potencialne nove pridelovalce jabolk 'Bonita'

Član partnerstva z dejavnostjo svetovanja je izvedel prenos pridobljenega projektnega znanja za najmanj pet kmetijskih gospodarstev, ki niso člani partnerstva:

Član partnerstva, ki je odgovoren za svetovalno dejavnost (KGZ NM) je 18. 11. 2022 izvedel prenos znanja na delavnici z naslovom: Predstavitev triletnega projekta »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji, od pridelava do trženja«.

Član partnerstva, ki je odgovoren za svetovalno dejavnost je 6. 12. 2019 na 15. Lombergarjevem sadjarskem posvetu izvedel predstavitev z naslovom: Prve domače izkušnje s pridelavo nove sorte jabolk 'Bonita'. KGZ MB je predstavil novo odporno sorto 'Bonita' in prve slovenske izkušnje z njeno pridelavo.

21.2.2022 Delavnica/predavanje z naslovom Ocena cvetnega nastavka po zimski rezi za pravilno regulacijo pridelka nove sorte jablan 'Bonita' v letu 2022 za 6 KMG, ki niso člani EIP projekta in 3 KMG, ki so člani partnerstva EIP Bonita.

22. 2. 2022 Delavnica/predavanje z naslovom Ocena cvetnega nastavka po zimski rezi za pravilno regulacijo pridelka jablan glavnih tržnih sort in nove sorte jablan 'Bonita' v nasadih vitomarških sadjarjev v letu 2022. Prisotnih je bilo 18 KMG, ki niso člani EIP projekta Bonita.

24. 2. 2022 Delavnica/predavanje z naslovom Prikaz vzgojne zimske rezi na »klik« nove sorte jablan 'Bonita' v letu 2022 z namenom boljše osvetlitve vseh rodni nosilcev v krošnji dreves v gostih nasadih zaščitene s črno protitočno mrežo za 7 KMG, ki niso člani EIP projekta in 5 kmetijskih svetovalcev.

6. 5. 2022 Izvedena individualna svetovanja na temo analize oveska in ukrepov za izvajanje redčenja, ter temo postavitve novih nasadov in namakalnega sistema, za 5 KMG, ki niso člani EIP projekta.

10.-12. 5. 2022 svetovanje KGZ MB zaradi posledic dolgotrajne suše in dokaj nizkih temperatur v času cvetenja, glede kemičnega redčenja in ukrepov dodatnega kapljičnega namakanja za 6 KMG, ki niso člani EIP projekta.

Poleg delavnic oz. predavanj je bilo v zadnjem letu izvedenih tudi več individualnih svetovanj za KMG, ki niso člani partnerstva EIP Bonita, za skupaj 5 pridelovalcev.

Prenos znanja od v projekt vključenih pridelovalcev na druge zainteresirane pridelovalce

Kmetijsko gospodarstvo, pri katerem je bil izveden praktični preizkus, je izvedel demonstracijo pridobljenega znanja na lokaciji svojega gospodarstva za najmanj tri kmetijska gospodarstva:

5. 8. 2021 Gorazd Potočnik (prisotnih 6 kmetov, ki niso člani partnerstva)

6. 8. 2021 Bojan Frešer (prisotnih 5 kmetov, ki niso člani partnerstva)

16. 8. 2021 Anton Koršič (prisotnih 6 kmetov, ki niso člani partnerstva)

25. 7. 2022 Vojko Šušterič (prisotni 4 kmetje, ki niso člani partnerstva)

4. 8. 2022 Bojan Frešer (prisotni 4 kmetje, ki niso člani partnerstva)

Vojko Šušterič in Bojan Frešer imata registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji s področja izobraževanja, izpopolnjevanja oz. usposabljanja.

11. Opis izvedenega razširjanja rezultatov projekta (vloga vodilnega partnerja in vloga kmetijskega gospodarstva):

a. Doseženi načini in obseg razširjanja rezultatov projekta (Navedite dosežene načine razširjanja rezultatov npr. preko spletne strani vodilnega partnerja oz. članov partnerstva, radijskih oglasov, družbenih omrežij, tiskovin, elektronske pošte, ipd.; dosežen obseg npr. 10 tiskanih oglasov v lokalnem časopisu, 5 objav na spletni strani, ipd. ter opišite vlogo vodilnega partnerja in kmetijskega gospodarstva pri izvedbi razširjanja rezultatov projekta. Opišite kako bo dosežena uporabnost in trajnost rezultatov tudi po zaključku projekta.)

Vodilni partner je v okviru projekta pripravil trajno gradivo (tehnološka navodila v elektronski in tiskani obliki) na 100 straneh in to gradivo bo najbolj trajno služilo za razširjanje rezultatov projekta. Prav tako bo trajno služilo razširjanju rezultatov projekta tudi vse podane informacije na Instagramu in Facebooku. Kmetijska gospodarstva, ki so vključena v pridelavo jabolk 'Bonita', tako tista, ki so bila vključena v projekt EIP, kot tudi vsa ostala, ki

so v času trajanja projekta posadila jablane sorte 'Bonita' bodo vse informacije v zvezi s to sorto objavljala na spletni strani Bonita.si, ki je po zaključku prešla v njihovo upravljanje. Nenazadnje pa je v času projekta bilo posajenih 40 ha sorte 'Bonita', kar predstavlja 3-4 % vseh intenzivnih nasadov jabolk v Sloveniji. Glede na triletne rezultate in potencial, ki ga je sorta pokazala, pa lahko računamo, da se bo ta površina v naslednjih letih močno povečala.

Rezultati projekta so bili predstavljeni s skupno 138 objavami na 10 različnih načinov. V zadnjem letu trajanja projekta smo člani partnerstva poskrbeli za razširjanje rezultatov projekta EIP s 124 objavami oz. sodelovanji na prireditvah, na 10 različnih načinov.

Načini razširjanja	Obseg	Obdobje
Članki v tiskanem časopisu	4 članki	Zadnje leto
Članki v spletnih časopisih	8 člankov	Zadnje leto
Televizija	1 prispevek v oddaji	Zadnje leto
Radio	12 oddaj	Zadnje leto
Radijski oglasi	30 oglasov	Zadnje leto
Elektronska pošta	2 pošiljanji (skupaj več kot 165 naslovov)	Zadnje leto
Spletna stran	2 spletni strani	Celotno trajanje projekta
Družbena omrežja	FB: Več kot 50 objav, 135 sledilcev IG: 33 objav, 135 sledilcev	Celotno trajanje projekta
Tehnološka navodila	1x elektronska oblika 1x tiskana oblika	Zadnje leto
Strokovni posveti	6 posvetov	Zadnje leto
Sejmi in prireditve z več kot 100 udeleženci	4 sejmi in predstavitve	Zadnje leto
Članki v tiskanem časopisu	3 objave	1. In 2. leto
Članki v spletnih časopisih	5 objav	1. In 2. leto
Televizija	3 prispevki	1. In 2. leto
Strokovni posveti	3 prispevki	1. In 2. leto

Rezultate projekta in blagovno znamko *BonitaSi* smo razširjali tudi preko raznih dogodkov, neposredno končnim kupcem in študentom študijskih programov Biotehniške fakultete. Pri tem smo se posluževali razdeljevanja promocijskih materialov, degustacij, radijskega oglaševanja in prenosih reklamnih stojev. Degustacije smo izvedli v okviru dogodkov, kjer smo predstavljali rezultate projekta (kot npr. Dnevi kmetijske tehnike, Izobraževanje za kmetijske svetovalce, Kmetijski sejem v Komendi, ...) kakor tudi na samostojnih dogodkih in izobraževanjih študentov (študentom 1. in 2. letnik MSc študijski program Hortikultura, 3. letnik BSc uni Kmetijstvo - Agronomija, 2. letnik BSc vsš študijski program Kmetijstvo - Agronomija in hortikultura).

Tiskani mediji (časopisi):

- Slovenske novice, 5. 11. 2022

- Dolenjski list, 27. 2022

- Zelena dežela, avg. 2022

Sadrsarska kmetija Lovrec iz Gibine v Slovenskih goricah Jabolka Bonita in jagoda Všečka

1,8-hektaarski masov bonita bo imel kanalo tudi orisovalni sistem.

Jagoda - danes pobrana, jutri zjutraj na trgovskih policah.

Dragica Heric

Kristjan in Tamara Lovrec iz Gibine v Občini Sveti Andraž v Slovenskih goricah nadaljujeta tradicijo, ki je na kmetiji že več generacij. Ikariti pa je v svoji inovativni idejni posejavnosti in razvijati. Na šestih hektarjih pridelujeta več sort jabolk, od tega je nova 1,8-hektaarski masov jabolka sorte bonita, v sodobnem rastlinjaku pa v vrstah s humusom rastejo jagode, ki jih obirajo od septembra do novembra ter od aprila do junija.

800.000 €
je investicija za eno najsodobnejših tehnologi pridelave jagod pri nas. Gre za skupen projekt mladih kmetov Kristjana Lovrec in Aleša Kovarčič. 65 % sredstev sta pridobila na razpisu.

Delo o pridelavi jagod v zaščitnem prostoru z modernimi tehnologijami, kakšno v Sloveniji ta poznamo, so sodelovali pravniki 13-letarske kmetije Kristjano in ženi Tamari ni poročila že tudi, pač pa sta v tem razvijala doli časa. Ne območje je so pogosto ranjiva s točo, tudi poseba, jagod pa v Sloveniji, razen maja in junija, petmesečno. Hitro trdijo pridelavo jagod sta letno razdeljeni, vendar je pod pogojem, da bo čim bolj kakovostna in zaščena pred vsemi vremenskimi in drugimi nevarnostmi.

Z zdaj bi postavil partnerjem Alešem Kovarčičem, prve to-

govno znamko Všečka. Kristjan Lovrec časa je bolj kot taktično vrjama bledarje portugalskega sadjarja, da je ob najkvalitetnejši tehnologiji pridelave veliko znanja in dela.

GLAVNINA JE JESENSKI PRIDELEK JAGOD

Na površini 60 arav je v vrstah s substratom (kukin in perli) na mizah zasajenih 100.000 sadik jagod. Miza so pet opravili upajočo na dolga vrsta, ob največjo na približno eno metro, ob obdobju pa na 1,2 metra. Jagode so v hrbtu v zraku, z razdaljo, da se vsaka druga vrsta deluje in spušča. Razdalja je popolnoma avtomatizirana, s pomočjo računalnika in senzorjev se regulira svetloba, magle, gnoj, zračenje, namakanje in ventilacija. Rastline dobijo vse potrebne hranila, vse občevata pa se pravočasno zberejo in vrstijo nazaj.

Vsaka leta jagode zasadijo konec julija na v začetku avgusta. Prvo pobiranje jagod so začeli septembra in traja do novembra, drugo pa aprila do junija. Sadke jagod rastejo vsako leto, s tem da je pobiranje dvakrat v letu s vsakim pridelkom na jesenski, ki območje jagod ni veliko, zato je povprečevanje večje, cena pa boljše. Sorte so tri in še dve ali tri poskušata.

JABOLKA BONITA

Bonita je kiselica sorta, ki se prideluje v Italiji, Avstraliji, Franciji, državi Benelux, na Madžarskem in na Češkem. Je krizavec med liparom in pink lady in je odporna na šklop in plesni. Jabolka je rdeča in poltvegova, sladko-kislokorajna okusa, hruščljiva, zelo sočna in čvrsta. Za pridelavo bonite je potrebna orisovalni, kar imata pri nas zadržuje Tibone, ki vključuje pridelavo v Posavju in na Štajerskem in podaljšuje. Štajeri, ki vključuje nekaj sadjarjev v Podgorju. Z dobro pametnostjo sadjarji pridelujejo organe predvsem na nekakšno boljše ceno, ki je povprečno desetgubo vse klobake sorte jabolk v drugih sadjarjih bolj razvitih državah.

Čprav sadke jagod pozimi pošiljajo, nastitnik po potrebi ogreje, da v njem temperatura na paha pod mrazu pet stopinj. Kristjan pravi, da bo treba gledati na cene gorve razvijajočih in drugem viru ogrevanja. V časa nasti jagode po potrebi tudi dnevno zalivajo.

MED JABOLKI KRALJICA BONITA

Jabolka so bila na kmetiji že od nekdaj, prideloval jih je že Kristjanov dedek. Trenutno so na šestih hektarjih, in sicer so to imenovani žitni delovni, jonski, omar, brevarna in 1,8-hektaarski posevni na novo zasajena bonita. Našda bi treba obvestiti, pridelava namaj jonski, saj je našaje aprillu plati, ki li ga bilo treba saditi. Pov zaradi klasičnih razmer ima Kristjan veliko sadjar, kako maso pridelati in jih zalčiti pred vami monolitnimi škodami. Trenutno so v fazi igralne orisovalnega sistema v 1,8-hektaarskem masu jabolka bonita, na kar so že pridobili vse potrebne dokumentacije.

Pri vsem delu, pridelavi pa jet pobirajo pridelave Tamara in Kristjan sodelujeta s Kristjanovim očetom Anđejem in bra-

Časopisi v spletni obliki:

- Bonita v Dolenjskem listu, 20. 10. 2022:
https://www.dolenjskolist.si/2022/10/20/267223/novice/posavje/Bonita_je_dobro_jabolko_in_dobra_izkusnja/
- Kmečki glas, 4. 10. 2022
<https://kmeckiglas.com/post/655125/jabolko-bonitas>
- Bonita v Slovenskih novicah, 5. 11. 2022:
<https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/jabolk-dovolj-za-vslo-slovenijo-aznani-sadjar-opozarja-na-nezadostno-samooskrbo-foto/>
- Objava v Eko dežela, 5. 9. 2022
<https://www.ekodezela.si/eko-aktualno/dobra-praksa-s-podezelja-bonita-so-nove-odporne-sorte-jabolk-v-sloveniji/>
- E-Posavje, 16. 11. 2022
<https://www.eposavje.com/gospodarstvo/jabolka-bonita-na-slovenskem-trgu>
- Kmečki glas, 7. 6. 2022
<https://dragicaheric.kmeckiglas.com/post/640346/sadrsarska-kmetija-lovrec-iz-gibine-v-slovenskih-goricah>
- Novice KGZS, 3. 2. 2022
<https://www.kgzs.si/novica/kaj-imaio-skupnega-baletke-in-jablane-sorte-bonita-2022-02-03>
- Zelena dežela, avg. 2022
https://www.kgzs.si/uploads/dokumenti/glasilo-zelena-dezela/2022/zd173_za_splet.pdf

Od cveta do mize – nastanek in potovanje jabolka Bonita

V letu 2022 se zaključuje EIP projekt »Bonita«, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja.

Gre za sodelovanje različnih deležnikov pri iskanju, ustvarjanju in praktični uporabi inovativnih rešitev. V našem primeru uvajamo nove sorte jabolk »Bonita«, iskanju primerne tehnologije pridelave, skladičenja, prenosa znanja in promocije sorte med pridelovalci in porabniki. Gre za nadvse zanimivo in poučno izkušnjo so-

ba kmetijskega svetovanja, so se obrnili s prošnjo za sodelovanje. K sodelovanju so bili povabljeni specialisti za sadjarstvo, ki delujejo v sklopu Zavodov KGZS, ter Oddelek za agronomijo Biotehniške fakultete (BTF) v Ljubljani, kjer so prevzeli priložnostno vodenje projekta.

»Posebej veseli in ponosni smo, da je naš projekt izbran

od 40 let, in gre za dragoceno prenosa znanja in izkušenj s starejših članov na mlajše in obratno, kar je pozitiven doprinos k medgeneracijskemu sodelovanju.« kot odgovor na vprašanje, kaj so rezultati in dosežki projekta med drugim poudari vodja projekta z Oddelka za agronomijo BTF doc. dr. Jerneja Jakopič.

Sodelovanje

Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani je bila povabljen projekt kot raziskovalna organizacija. Pri pripravi projekta se je povezovalo delo in znanje strokovnjakov Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije ter sadjarskih specialistov javne službe kmetijskega svetovanja na Dolenjskem in Štajerskem, kjer je danes, po treh letih projekta posajenih že približno 50 ha jabolk sorte »Bonita«. Sedem pridelovalcev jabolk je vključenih v projekt kot iniciativni člani, sodelujemo pa z vsemi pridelovalci, ki imajo posajene jabolne sorte »Bonita« in so jim prav tako na voljo izobraževanja, ki potekajo v okviru EIP projekta, direktno od raziskovalne organizacije in posredno preko izobraževanj svetovalne službe. Sodelovanje članov v projektu in širše je zgled povezovanja raziskovalne institucije, svetovalne službe in pridelovalcev, hkrati pa tudi pridelovalcev sadjarjev med seboj.

»Pidelovalci so tako sprejeti seznanjeni z vsemi tehnološkimi ukrepi, potrebnimi za uspešno rast in razvoj sorte, za doseganje visokih in kakovostnih pridelkov«, razlaga vodja projekta ter kot enega ključnih dejavnikov za uspešno pridelavo izpostavi povezanost pridelovalcev. To je bilo kot ključno prepoznano tudi s strani predstav-

nikov Konzorcija južnotrolskih drevničarjev (KSD), ki je lastnik sorte Bonita. Gre namreč za klubsko sorto in nje ne sadike niso v prosti prodaji. Pidelovalci morajo skleniti licenčne pogodbe za pridelavo in trženje z lastnikom pravic do sorte.

Manjša poraba sredstev

Bonita je sorta, ki je nastala s križanjem sort Topaz in Cripps Pink (Pink Lady). Gre za vrhunske sorte, od katerih je Topaz v Sloveniji prodajni hit. Okusna, sladko-kisla sorta s prijetno aromo, ki je odporna na najbolj razširjeno glivično bolezen pri jabolni, jabolno škrlup. Sorta Cripps Pink pa je najbolj razširjena klubska sorta z odličnimi senzoričnimi lastnostmi. Sorta »Bonita« je od svojih staršev prevzela najboljše lastnosti. Je odličnega okusa, čvrsta, sočna, aromatična in je hkrati področila odpornost na jabolno škrlup. To pa seveda pomeni, da je bistveno zmanjšana uporaba zaščitnih sredstev proti tej glivični bolezni. »Lahko rečemo, da je poraba FFS manjša za več kot 20%. Ob idealni izbiri lege, ki je dobro prevetrena, z ustreznim nagibom, je »Bonita« lahko odlična sorta za ekološko pridelavo, a moraj o biti vsi tehnološki ukrepi izvedeni pravčasno in doledno,« je prepričan sadjarski strokovnjak prof. dr. Franci Stampar.

Rodni nastavek in barva plodov

»Sorta »Bonita« ima izredno visok rodni potencial. Pomeni, da ima kljub obilnem pridelku dober cvetni nastavek za naslednje leto,« poudarja profesor Stampar. »V času projekta smo praktično vsako leto doživeli pozebo. »Bonita« se je zaradi

Projektni partnerji na eni od delavnic v sadovnjaku. Gre za sodelovanje strokovnjakov Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije, KGZS - Zavoda Maribor, KGZS - Zavoda Novo mesto, pridelovalci Darsud, d.o.o., ter sadjarji Anton Koržič, Volko Šušterič, Gordana Režman, Gorazd Potoknik, Aleš Brodar Goršek in Bojan Frešer.

delovanja projektnih partnerjev, ki je ustvarilo nova poznanstva, nove povezave, nove ideje in nenanizne tudi zavedanje, da je skupaj lažje slediti ciljem. A rezultat projekta je še veliko več.

Nagrajena pobuda sadjarjev

Pobuda za pripravo projekta so podali pridelovalci sadja. Na Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije (KGZS), stanovsko organizacijo slovenskih kmetov, v

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja. Evropska investicija v področje

Televizija

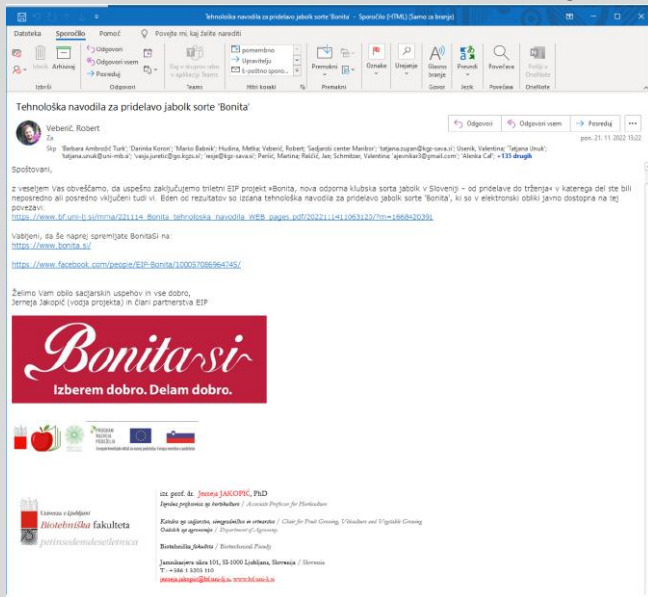
- 22. 5. 2022 RTV Slovenija, oddaja Ljudje in zemlja
<https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174874979?s=tv>

Radio

- 20. 10. 2022 ob 14.30 Radio 1 v lokalnih novicah
- 20. 10. 2022 ob 15.30 Radio Aktual D
- 20. 10. 2022 ob 15.50 Radio Krka
- 20. 10. 2022 ob 18.30 Radio Aktual D
- 20. 10. 2022 ob 18.30 Radio Veseljak Posavje
- 20. 10. 2022 ob 18.30 Radio Aktual
- 20. 10. 2022 ob 18.30 Radio Veseljak
- 20. 10. 2022 ob 18.30 Radio Krka
- 22. 10. 2022 ob 11.00 Radio 1
- 7. 11. 2022 ob 13.00 RTV Slo Prvi program, v oddaji »Po Sloveniji«
<https://prvi.rtv slo.si/podkast/po-sloveniji-173251258/174911840> (okrog 11. minute)
- 3. 11. 2022 ob 9.20 na Radiu Ognjišče, v oddaji »Ni meje za dobre ideje«
https://audio.ognjisce.si/share/ideje_2022_11_03
- 19. 11. 2022 RTV Slo Prvi program, v oddaji »Od setve do žetve«
<https://prvi.rtv slo.si/podkast/od-setve-do-zetve/173251261/174915197> (od 14.05 min)
- Predvajanje 30 glasov na Radiu 1, 19. 10. – 2. 11. 2022

Elektronska pošta

- na več kot 135 naslovov, članov Strokovnega sadjarskega društva Slovenije:

- Več kot 30 naslovov, kmetijskih svetovalcev:

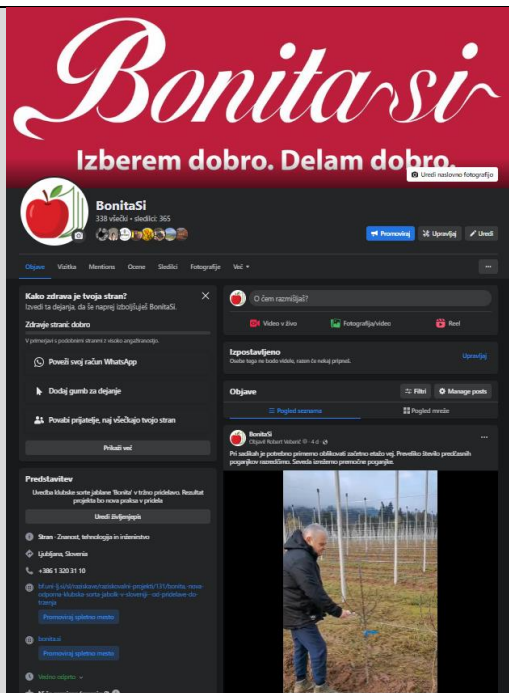

Spletna stran

- Objava na spletni strani vodilnega partnerja:
<https://www.bf.uni-lj.si/sl/raziskave/raziskovalni-projekti/131/bonita,-nova-odporna-klubaska-sorta-jabolk-v-sloveniji--od-pridelave-do-trzenja>
- Spletna stran blagovne znamke BonitaSi
<https://bonita.si/>

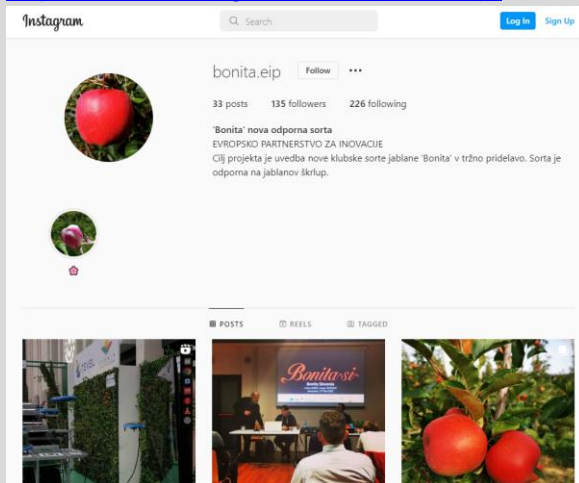
Družbena omrežja

- Facebook, več kot 50 objav, 135 sledilcev (na dan 25. 11. 2022)
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100057086964745>

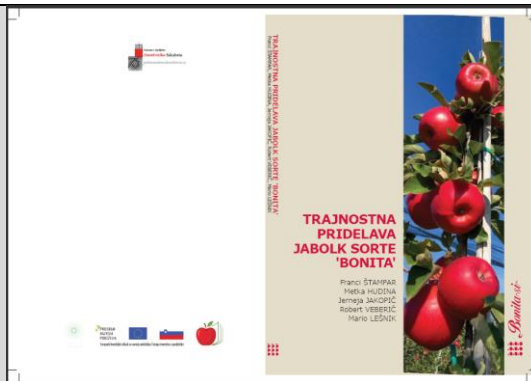
- Instagram: 33 objav, 135 sledilcev (na dan 25. 11. 2022)

<https://www.instagram.com/bonita.eip/>

Tehnološka navodila v elektronski in tiskani obliki

- V tiskani obliki so bila izdana tehnološka navodila z naslovom Trajnostna pridelava jabolk sorte 'Bonita' (COBISS.SI-ID 125069571)

- Tehnološka navodila so bila izdana v e-obliki (COBISS.SI-ID 129129475) in so dostopna na povezavi: https://www.bf.uni-lj.si/mma/221114_Bonita_tehnoloska_navodila_WEB_pages.pdf/2022111411063120/?m=1668420391

Strokovni posveti

- 16. Lombergarjev sadjarski posvet, 3. 12. 2021

16. LOMBERGARJEV SADIJSKI POSVET
 Splošno izvedba - online
 Čas: petek 3. december 2021 med 8.00 - 14.25 uro
 Organizator posveta je KIGZ Zveza Maribor

Zaradi covid-19 in splošne življenjske situacije so posveti letno izvedeni brezplačno. Po registraciji boste prejeli avtomatski e-mail s povezavo do predavanja.

REGISTRACIJA
<https://y00fweb.zoom.us/j/8363678294?pwd=ZWp0d0h0Y0RlYVp0aWVlOQp0ZWlnZk0=>

Organizacijski odbor posveta:
 Anđelj Šušter - predsednik, mag. Zvezka Gulistan-Kubat, Borisa Donk Purugi in Vajko Bogič

SPONZORJI ORGANA **SPONZORJI ORGANA**
 Slovenska Republika SAVA

PROGRAM POSVETA

8:00 – 8:45 Priloga vabljencev posveta

8:45 – 9:45 Uvodni govor
 meta Lepina Krst, KIGZ Zveza Maribor, direktorica
 Borisa Donk Purugi, predsednik KIGZ
 dr. Jozeta Praprotnik, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS
 Predkavalier sprejemne dneve
 Odborska zbornica Slovenije, Sekcija za sadjarstvo
 Zveza mariborskega območja

9:45 – 10:15 Slavnostna otvorilna govorila po letu 2021 - 2022
 Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije

10:15 – 11:45 Predkavalier rezultatov EU projekta
 Štefanček, Otonič, Blafučnik, ... in naslednjega
 sodelavcev po sistemskih obravnavah kmetijskih
 Poslovni center Ljubljana

11:45 – 12:15 Tehniška razprava v pralnici jabolka
 mag. prof. dr. Stanislav Topič, mag. prof. dr. Tadeja Urnik in partnerji projekta EP
 Varnostna in zdravstvena problematika

12:15 – 13:00 Slovenska kmetijska združenja in skupni spletni vstopni v salonski
 ur. prof. dr. Anka Kuhar, Uravilna in Ljubljana, Biotehniška fakulteta

12:45 – 13:15 ODMOR

13:15 – 13:45 Izvajanje aplikacij v nasadih jabolke s pomočjo elektronske
 mag. prof. dr. M. Lelenc, mag. dr. Miran, B. Miklavc, mag. B. Šušter, M. Šušter,
 L. Lašnik, U. Šušter, E. Pušnik, B. Donk Purugi, dr. M. Šušter

13:45-14:15 Predkavalier Agrometeorološkega portala Slovenije
 in predkavalier varstva sadlila
 mag. Jozeta Praprotnik, KIGZ Zveza Maribor

14:15 – 14:45 Bonita – kaj je kako jo obirati?
 mag. prof. dr. Jureta Jakičič in partnerji projekta EP-BONITA

14:45 – 14:55 Razporejevanje in zaključki

- 25. Pirčevi dnevi, 10. 2. 2022

REPUBLIKA SLOVENIJA
 Kmetijsko gozdarsko inšpektorat
 Štefanova 101, 1000 Ljubljana
 Tel.: 01 251 010, fax: 01 251 010
 e-mail: vzb@vzb.gov.si

VABILO

Valizno tvoj uspešen posvetovanje v okviru 25. PRČEVIH DNEVOV in
 "Kaplinski dnevi", ki bo
 Poteklo online - preko spleta pričinil Oton Vlahar, d.o.o.
 10. 2. 2022 ob 15.00

Povezava na spletno mesto:
<https://bit.ly/3u8v8w8>, <https://www.6.com-3j>
<https://pki.6.com-3j/152022/14454454697/2682424>

Če ste zainteresirani za predstavitelstvo dnevnice
 15.15-15.45 **Živa odličnost za predstavitelstvo dnevnice**
 15.45-16.15 **Živa in zdravilna rastlina v predstavitelstvu dnevnice** (dr. Franc Stampar, EIP: Inovativna nova odlična kmetijska sorta jabolka v Sloveniji - od predstavitelstva do trgatve)

16.15-17.00 **Aljabarova vrtna jabolka v letu 2022** (mag. Jolka Šušteršič, EIP: Visokotehnološka tehnologija pridelave jabolka)

17.00-17.30 **Strategija vrtna jabolka za naslednje leto** (mag. Jolka Šušteršič, EIP: Visokotehnološka tehnologija pridelave jabolka)

17.30-18.00 **Priloge k strategiji za vrtna jabolka in kat gojenje** (dr. David Giljšič, Agro Elipet d.o.o.)

18.00-18.45 **Skupščina društva**
 Dnevni red:
 1. Izvolitev delovnega predstavitelstva (predsednik, 2 član, zavezanec in 2 izvoljenki zastopnika)
 2. Poročilo predstavitelstva
 3. Finančni poročila
 4. Poročilo nadzornega odbora
 5. Poročilo o poslovanju društva za leto 2021
 6. Rezolucije

V vsaki uri, da se bova predstavitelj in skupščina odločila. Vsi lahko predložijo
 Predstavitelj SDDG: prof. dr. Robert VERBERČ
 Oton Vlahar, d.o.o.

- XI. Svetovanje vočara Gruža 2022, Gruža, Srbija, 22. 1. 2022

Gruža agrar
www.gruzaagrars.rs

Program XI Svetovanja vočara „Gruža 2022“		
VREME	TEMA	PREDAVAČ
9:00-9:45	OKUPLJANJE I REGISTRACIJA UČESNIKA	
10:00-10:15	POZDRAVNA REČ DOMAČINA	Miroslav Nikolić - Gruža agrar
10:15-10:45	OBRAČUNJE PRISUTNIMA I OTVARANJE SKUPA	Nikola Mihalović, predsednik Zadržanog saveza Srbije Nabežnik Sumadijskog upravnog okruga Bijana Stolić Ilić; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
PREDAVANJA		
10:45-11:00	BONITA, NOVA OTPORNA KLUBSKA SORTA JABUKE U SLOVENIJI	Prof. dr. Franc Stampar-Univerzitet u Ljubljani- Biotehniški fakultet
11:00-11:15	ZASTITA BOROVNICE	Dipl. inž. zaštite bilja Marija Milenković Koldunčija
11:15-11:30	IZBOR I KORIŠĆENJE MEHANIČKE U VIŠEGODIŠNIM ZASADIMA I ZASTITA OKOLINE	Dipl. inž. Nikola Škrbić, PSS institut "Tamiš" Pančevo
11:30-11:45	STETNOST STENICA U VOČARSTVU I MOGUĆNOST NIHOVOG SUZBIJANJA	Prof. dr. Novica Miletić, Univerzitet u Beogradu - Poljoprivredni fakultet
11:45-12:00	FONTELIS-POVEĆAVANJE PRINOSA I KVALITETA PLODOVA	Dipl. inž. Aleksandar Jotov, Savacoop
12:00-12:20	PAUZA UZ KOKTEL	
12:20-12:35	IZBOR OPTIMALNOG SISTEMA GAJENJA ŠLIVE	Prof. dr. Ivan Giljšič, Institut za voćarstvo Čačak
12:35-12:50	TEHNOLOGIJA ISHRANE ŠLIVE	Dipl. inž. Nenad Milošević, Tradeagro doo

https://www.youtube.com/watch?v=ur_wWG_JNk8

- Interpoma, Bolzano, Italija, 17.-19. 11. 2022

Bonita-Day 2022

Time: Thursday, November 17, 2022, 17 p.m.

Meeting point: Fair Bolzano - congress hall "Cristallo"
 Piazza Italo S. J. 0110001002000

Program:
 17.11.22
 17:00 Official welcome
 17:15 BONTA projects in the EU (Chair: Sabina)
 17:30 BONTA project SLOVENIA (Chair: Franc/2022)
 17:45 BONTA average in SYRRA (Chair: Franc/2022)
 18:00 Discussion
 From 18:45 Apertivo & Pingpong

We also remind you that a valid ticket is required to access this event, since the "Cristallo" congress hall is located inside the city grounds.

For organizational reasons, we kindly ask you to confirm your participation within Friday, November 18, 2022.

Best regards,
 President
 Andrea Bazzani

Comitato Scientifico Internazionale - Comitato Veneto Fattoria Obolenaia società
 International Scientific Committee - Comitato Veneto Fattoria Obolenaia società
 International Scientific Committee - Comitato Veneto Fattoria Obolenaia società

Responsible: Andrea Bazzani - Tel: +39 0471 911118, Fax: +39 0471 910000, e-mail: info@bonita-day.com
 PIAZZA ITALO S. J. 0110001002000

- Dnevi sadjarške in vinogradniške tehnike, MB, 31. 5. 2022

**DAN
SADJARSKO
VINOGRADNIŠKE
TEHNIKE** 31. MAJ 2022

LOKACIJA: SADOVNJAKI IN VINOGRADI
BIOTEHNIŠKE ŠOLE MARIBOR
PRIČETEK: 9.00 h

PROGRAM DNEVA
9.00 – 9.30 Prihod sadjarjev in vinogradnikov

9.30 – 10.30 Strokovna predavanja na tematico
gnojenja trajnih nasadov, predstavitev EIP:
1. Uvedba novih mehanskih in avtonomnih avtomatiziranih
tehnik za trajnostno pridelavo grozdja v vinogradih
2. Borba proti odporni ključni sorta jabolk v Sloveniji - od
pridelave do trženja
3. Visokostorilna trajnostna pridelava jabolk

10.30 – 11.00 Aktualno varstvo sadnega drevja,
prikaz poskusa varstva proti Šeklupu.
Aktualno varstvo vinske trte s poudarkom na
obvladovanju zlate trsne rumenice.

**11.00 – 13.00 Demonstracija
mehanizacije**

13.00 – 14.30 Strokovni razgovori ob stojnicah
in obdelovalnih priključkih

- Okrogla miza na sejmu AGRA, 22. 8. 2022, razstveni prostor MKGP: Predstavitev nominirancev za RIA 2022

Sejmi in prireditve z več kot 100 udeleženci

- Cankarjev dom – avenija znanja, 19. 6. 2022

- Sejem AGRA, razstveni prostor KZGS, 20.-25. 8. 2022

- Narava zdravje (KGZS), razstveni prostor KGZS, 9.-11. 9. 2022

- Jesenski kmetijsko obrtni sejem Komenda, 7.-9. 10. 2022 - predstavitev z degustacijo

V PRVEM IN DRUGEM LETU

Časopisi v tiskani obliki:

- 10. 10. 2020 Dnevnik

NOVA SLOVENSKA JABOLKA

Bonita že osvaja slovenskega potrošnika

Drugo leto pridelave nove sorte jabolk bonita pridobiva in zbirata ugodne ocene, če gre včasih za petdeset odstotkov, pri čemer so odlični in se dobro skladiščijo.

Dražica Štancič

Amorosa sorta, ki jo je prideloval prvič v naši državi, so ljubitelji nove sorte jabolk bonita pridobivali in zbirali ocene. V prvem letu so jih ocenili s povprečno oceno 85, v drugem pa s povprečno oceno 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

Priloga: Bonita je v prvem letu pridobila povprečno oceno 85, v drugem pa 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

Drugo leto pridelave nove sorte jabolk bonita pridobiva in zbirata ugodne ocene, če gre včasih za petdeset odstotkov, pri čemer so odlični in se dobro skladiščijo.

Dražica Štancič

Amorosa sorta, ki jo je prideloval prvič v naši državi, so ljubitelji nove sorte jabolk bonita pridobivali in zbirali ocene. V prvem letu so jih ocenili s povprečno oceno 85, v drugem pa s povprečno oceno 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

Priloga: Bonita je v prvem letu pridobila povprečno oceno 85, v drugem pa 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

Drugo leto pridelave nove sorte jabolk bonita pridobiva in zbirata ugodne ocene, če gre včasih za petdeset odstotkov, pri čemer so odlični in se dobro skladiščijo.

Dražica Štancič

Amorosa sorta, ki jo je prideloval prvič v naši državi, so ljubitelji nove sorte jabolk bonita pridobivali in zbirali ocene. V prvem letu so jih ocenili s povprečno oceno 85, v drugem pa s povprečno oceno 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

Priloga: Bonita je v prvem letu pridobila povprečno oceno 85, v drugem pa 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

Drugo leto pridelave nove sorte jabolk bonita pridobiva in zbirata ugodne ocene, če gre včasih za petdeset odstotkov, pri čemer so odlični in se dobro skladiščijo.

Dražica Štancič

Amorosa sorta, ki jo je prideloval prvič v naši državi, so ljubitelji nove sorte jabolk bonita pridobivali in zbirali ocene. V prvem letu so jih ocenili s povprečno oceno 85, v drugem pa s povprečno oceno 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

Priloga: Bonita je v prvem letu pridobila povprečno oceno 85, v drugem pa 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

- 14. 10. 2020 Kmečki glas

33 14. oktober 2020

Nova klubska sorta jabolk Bonita si – lepa je

Drugačnega okusa

Drugačnega okusa je sorta jabolk bonita, ki jo je prideloval prvič v naši državi. Amorosa sorta, ki jo je prideloval prvič v naši državi, so ljubitelji nove sorte jabolk bonita pridobivali in zbirali ocene. V prvem letu so jih ocenili s povprečno oceno 85, v drugem pa s povprečno oceno 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

33 14. oktober 2020

Nova klubska sorta jabolk Bonita si – lepa je

Drugačnega okusa

Drugačnega okusa je sorta jabolk bonita, ki jo je prideloval prvič v naši državi. Amorosa sorta, ki jo je prideloval prvič v naši državi, so ljubitelji nove sorte jabolk bonita pridobivali in zbirali ocene. V prvem letu so jih ocenili s povprečno oceno 85, v drugem pa s povprečno oceno 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

33 14. oktober 2020

Nova klubska sorta jabolk Bonita si – lepa je

Drugačnega okusa

Drugačnega okusa je sorta jabolk bonita, ki jo je prideloval prvič v naši državi. Amorosa sorta, ki jo je prideloval prvič v naši državi, so ljubitelji nove sorte jabolk bonita pridobivali in zbirali ocene. V prvem letu so jih ocenili s povprečno oceno 85, v drugem pa s povprečno oceno 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

33 14. oktober 2020

Nova klubska sorta jabolk Bonita si – lepa je

Drugačnega okusa

Drugačnega okusa je sorta jabolk bonita, ki jo je prideloval prvič v naši državi. Amorosa sorta, ki jo je prideloval prvič v naši državi, so ljubitelji nove sorte jabolk bonita pridobivali in zbirali ocene. V prvem letu so jih ocenili s povprečno oceno 85, v drugem pa s povprečno oceno 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

- 15. 10. 2020 Dolenjski list

KMETIJSTVO **DOLENJSKI LIST** 15. oktobra 2020

Izbrana kakovost brani domače

Letos bodo v Sloveniji pridelali po pričakovanih 200 tisoč jabolk sorte bonita, od tega največ v Pasjazy - Partnerstvo z Biotehniška fakulteta - V letalnem zgodnjem pridelku veliko dragovalnih jabolk, kar pa sadjarji po spominu na spomladanski posevni mešički z zadržki

Dražica Štancič

Amorosa sorta, ki jo je prideloval prvič v naši državi, so ljubitelji nove sorte jabolk bonita pridobivali in zbirali ocene. V prvem letu so jih ocenili s povprečno oceno 85, v drugem pa s povprečno oceno 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

Priloga: Bonita je v prvem letu pridobila povprečno oceno 85, v drugem pa 87. To kaže, da se sorta jabolk bonita zelo dobro skladiščijo in jih potrošniki zelo cenijo.

Časopisi v elektronski obliki na spletu:

- Zelena dežela, junij 2020

https://www.kgzs.si/uploads/dokumenti/glasilo-zelena-dezela/2020/zel_dezela_159_splet.pdf

The screenshot shows a page from the 'Zelena dežela' magazine. The main headline is 'Bonita - nova sorta jabolok v slovenskih nasadih'. Below the headline, there is a sub-headline: 'Sorta bonita je nova, odporna jablanova sorta. Odpornost pomeni odpornost na pajčolanke, škrlatno, eno najpomembnejših, če ne najpomembnejše bolezni jabol.' The article includes a photograph of a tree with red apples. The text discusses the characteristics of the Bonita apple variety, its resistance to diseases, and its suitability for cultivation in Slovenia. It mentions that the variety was developed by the Institute of Horticulture and is expected to be widely planted in the coming years.

- Dnevnik, 10. 10. 2020

Na spletu: [Bonita že osvojila slovenskega potrošnika | Dnevnik](#)

The screenshot shows a news article from Dnevnik titled 'Bonita že osvojila slovenskega potrošnika'. The article reports that the Bonita apple variety has been successfully tested and is now available to consumers. It mentions that the variety is resistant to various diseases and pests, making it a desirable choice for growers. The article also includes a photograph of two men standing in an orchard, one of whom is likely a representative of the breeding program. The text highlights the importance of this achievement for the Slovenian apple industry.

- Kmečki glas, 14.10. 2020

Na spletu: [Nova klubaska sorta jabolok bonita \(kmeckiglas.com\)](#)

The screenshot shows the website 'Kmečki glas' with an article titled 'Nova klubaska sorta jabolok bonita'. The article is dated October 13, 2020. It features a large photograph of a man standing in an orchard with red apples. The text describes the new apple variety, its characteristics, and its availability. The website also includes a navigation menu at the top and a sidebar with additional information and links.

- ePosavje, 18. 10. 2020

[Jabolka Bonita - nova sorta tudi v posavskih nasadih \(VIDEO\) \(eposavje.com\)](https://www.eposavje.com/ostale-novice/jabolka-bonita-nova-sorta-tudi-v-posavskih-nasadih-video)

https://www.eposavje.com/ostale-novice/jabolka-bonita-nova-sorta-tudi-v-posavskih-nasadih-video

POSAVJE

JABOLKA BONITA - NOVA SORTA TUDI V POSAVSKIH NASADIH (VIDEO)

ZADNJE NOVICE

COVID-19: Zadržite vodstvo...
V temnih prostorih...
režija v 4K pri 60 fps

5. svetovni kongres...
Slovenska država...
in COVID-19 IMDECS

Za lastništvo...
in sodelovanje...
in sodelovanje...

- Zelena dežela, april 2021

https://www.kgzs.si/uploads/dokumenti/glasilo-zelena-dezela/2021/zel-dezela_165_splet.pdf

Zakaj slovenska jabolka bonita?

Vse ljubite jabolko aromatičnega okusa z izrazito kislino in prijetno sladkobo razveseljuje dejstvo, da so slovenski sadjarji pričeli s pridelavo jabolka bonita.

Tatjana Vrhovnik, KGZS
ravnateljica oddelka za kmeti

V okviru Evropskega parlamenta na osnovi predložitve kmetijskih strokovnjakov in kmetov se vsako leto v poslovanju kmetijskih strokovnjakov in kmetov odloči o izboru najboljših slovenskih jabolk. Tako je leta 2019 izbrana sorta **Bonita**, ki jo pridelujejo v Sloveniji in v tujini. V pridelavi in vzgoji sorte imajo pomembno vlogo kmetijska strokovnjaka in kmeti. V pridelavi sorte imajo pomembno vlogo kmetijska strokovnjaka in kmeti. V pridelavi sorte imajo pomembno vlogo kmetijska strokovnjaka in kmeti.

Zakaj jabolka bonita?

Če za sorto jabolka, ki so v slovenski državi pridelane, so v Sloveniji pridelane sorte jabolka, ki so v slovenski državi pridelane. Če za sorto jabolka, ki so v slovenski državi pridelane, so v Sloveniji pridelane sorte jabolka, ki so v slovenski državi pridelane.

Jabolko je treba udomestiti

Da sorta sorta zahteva vzgojo in pridelavo, je potrebno zagotoviti...
Vzgojo in pridelavo sorte jabolka **Bonita** je potrebno zagotoviti...
Vzgojo in pridelavo sorte jabolka **Bonita** je potrebno zagotoviti...

Povezovanje znanj in izkušenj

Sorta **Bonita** je sorta jabolka, ki jo pridelujejo v Sloveniji in v tujini. V pridelavi in vzgoji sorte imajo pomembno vlogo kmetijska strokovnjaka in kmeti. V pridelavi sorte imajo pomembno vlogo kmetijska strokovnjaka in kmeti.

Jabolka bonita

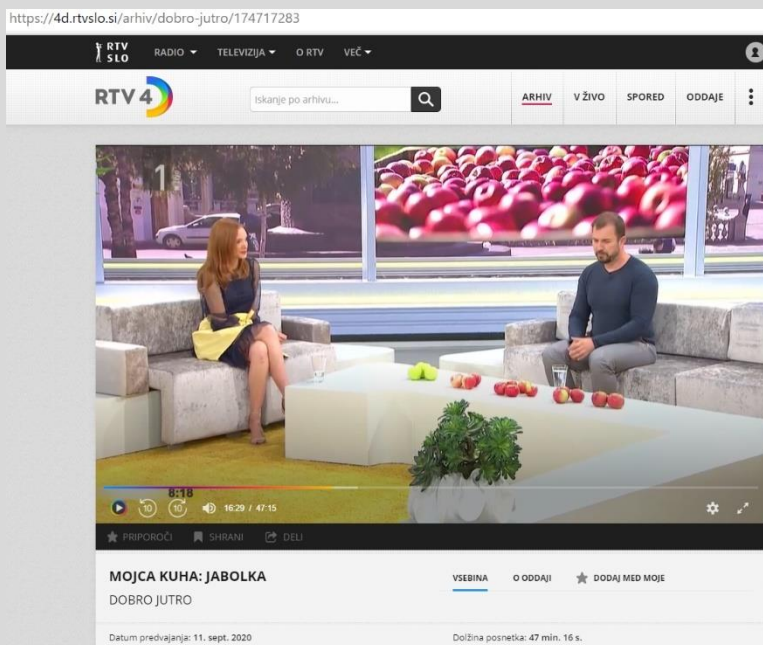
Sorta **Bonita** je sorta jabolka, ki jo pridelujejo v Sloveniji in v tujini. V pridelavi in vzgoji sorte imajo pomembno vlogo kmetijska strokovnjaka in kmeti. V pridelavi sorte imajo pomembno vlogo kmetijska strokovnjaka in kmeti.

10 zelena dežela SVETOVANJE april 2021

TV prispevki

- 11. 9. 2020 predstavitev sorte Bonita in projekta EIP »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja« na RTV SLO1 v oddaji Dobro jutro

[Mojca kuha: Jabolka \(rtvslo.si\)](https://www.rtvlo.si/4d/rtvslo.si/arhiv/dobro-jutro/174717283)

- 9. 10. 2020 RTV Slo, Prvi dnevnik ob 13.00

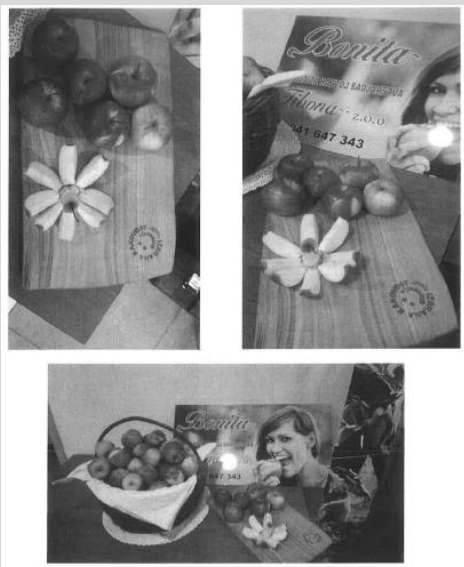
- 18. 10. 2020 Ansat TV

<https://www.eposavje.com/ostale-novice/jabolka-bonita-nova-sorta-tudi-v-posavskih-nasadih-video>

Strokovni posveti:

- 6. 12. 2022, 15. Lombergarjev sadjarski posvet (izvedba KGZ MB)

- 4. 2. 2020, Ljubljana, letno srečanju Sadjarsko vrtnarskega društva Ljubljana (izvedba vodilni partner – UL)

- 11. 2. 2020, Artiče, 26. Sadjarski dnevi Posavja (izvedba vodilni partner – UL)

Vodilni partner je bil nosilec razširjanja rezultatov EIP pri vseh zgoraj navedenih dogodkih, kmetijsko gospodarstvo je imelo nosilno vlogo pri direktnem prenosu rezultatov na sejmu Interpoma, partner z dejavnostjo svetovanja pa na sejmih AGRA (razstavnih prostorih KGZS) in Narava zdrave ter razširjanju preko elektronske pošte.

b. Opis izvedbe praktičnega prikaza rezultatov projekta na lokaciji najmanj enega kmetijskega gospodarstva, ki je član partnerstva, za najmanj tri kmetijska gospodarstva, ki niso člani partnerstva

V drugem letu je bil prenos v projektu pridobljenega znanja na kmete, ki niso člani partnerstva, s strani kmetijskih gospodarstev izveden trikrat, na različnih lokacijah:

Člani EIP projekta, so nas v svoje nasade povabili 5. 8. pridelovalec Gorazd Potočnik, 6. 8. Bojan Frešer in 16. 8. 2021 Anton Koršič. Srečanja so bila zelo dobro obiskana, saj se jih je poleg projektnih partnerjev, udeležilo tudi pet oz. šest sadjarjev, ki niso člani partnerstva, jih pa zanima gojenje sorte 'Bonita'.

Pridelovalci, ki so člani projekta EIP, so predstavili svoj sadovnjak. Praktično vsi so izpostavili koristnost obiskov in nasvetov članov vodilnega partnerja, svetovalne službe in zunanjih izvajalcev za izvajanje varstva jablan sorte 'Bonita'.

V nasadu v Zgornji Ložnici, 5. 8. 2021.

Na srečanju v Spodnji Ložnici, 6. 8. 2021.

Srečanje v Arnovem selu, 16.8.2021.

V tretjem letu je bil prenos v projektu pridobljenega znanja na kmete, ki niso člani partnerstva, s strani kmetijskih gospodarstev izveden dvakrat, na različnih lokacijah:

V ponedeljek, 25. 7. 2022 je član projekta »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja« Vojko Šušterič, pridelovalec jabolk sorte 'Bonita' v svojem nasadu izvedel prenos v projektu pridobljenega znanja za pridelovalce sadjarje, ki niso člani partnerstva.

Na povabilo pridelovalca, g. Vojka Šušteriča, ki je član projekta EIP, so se v njegovem nasadu srečali pridelovalci sadjarji. Prestavil je svoje izkušnje s pridelavo sorte 'Bonita' na ekološki način. Jablane so sedaj v četrtem letu, prehajajo v polno rodnost in v letošnjem letu pričakuje dober pridelek. V njegovem nasadu so bili izvedeni različni poskusi (obdelava tal pod drevesi, uporaba tulcev za zakasnitev odganjanja in zaščito debel), katerih rezultate je predstavil navzočim.

V četrtek, 4. 8. 2022 je član projekta »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja« Bojan Frešer, pridelovalec jabolk sorte 'Bonita' v svojem nasadu

izvedel prenos v projektu pridobljenega znanja za pridelovalce sadjarje, ki niso člani partnerstva.

Na povabilo pridelovalca, g. Bojana Frešerja, ki je član projekta EIP, so se v njegovem nasadu srečali pridelovalci sadjarji. Sadovnjak je zgledno urejen, pokrit z mrežo proti toči in opremljen z namakalnim sistemom. Po lanski pozebi so letos drevesa v zelo dobrem stanju. V njegovem nasadu je bil že v prvem letu po sajenju izveden poskus z različno obremenitvijo dreves. Prisotnim je predstavil rezultate in dosedanje izkušnje s pridelavo sorte 'Bonita' v prvih dveh letih po sajenju.

12. Doseganje uporabnosti in trajnosti rezultatov projekta:

a. Opišite izvedene ukrepe za zagotovitev uporabnosti rezultatov projekta

Določena je konkretna tehnologija glede sajenja, oskrbe do rodnosti in vzdrževanja v rodnosti, ki omogoča visoke in kakovostne pridelke. Priporočeni tehnološki ukrepi so zbrani v tehnoloških navodilih, ki so dostopna v tiskani (COBISS.SI-ID 125069571) in elektronski obliki za člane projekta EIP in tudi širše. Tehnološka navodila izdana v e-obliki in dostopna na [tej povezavi](#) (COBISS.SI-ID 129129475).

Člani projekta EIP so združeni v zadrugo Tibona z.o.o., pridelovalci jabolk sorte 'Bonita' izven projekta pa so vključeni v podjetje Šilec d.o.o. Obe organizaciji skupno nastopata na spletni strani Bonita.si, ki sta jo po zaključku projekta prevzela v upravljanje. Tako združeni pridelovalci v eno ali drugo organizacijo so dobra osnova za vzpostavitev skupine pridelovalcev in skupno trženje blagovne znamke *BonitaSi*.

b. Opišite izvedene ukrepe za zagotovitev trajnosti rezultatov po zaključku projekta

Pred zaključkom projekta je bil izdelan načrt trženja in vstopa na trg:

1. IZHODIŠČA

Jabolko, klubske sorte 'Bonita' je novost tako v slovenskem prostoru kot tudi na evropskem trgu. Lastniki sorte 'Bonita' so Konzorcij južnotirolskih drevesničarjev (KSB), ki podeljuje 20-letne licence za pridelavo. Do sedaj je bilo na svetu podeljenih 9 licenc v Evropi, v Italiji, Franciji, Avstriji, Beneluxu, Nemčiji in dve licenci v Sloveniji. Najstarejši nasadi v Evropi so stari štiri leta.

Tehnologija pridelave sorte Bonita v Sloveniji je v prvi letih po sajenju na pobudo pridelovalcev podrobneje raziskovana v okviru projekta EIP »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja«, ki pa se v letu 2022 zaključuje.

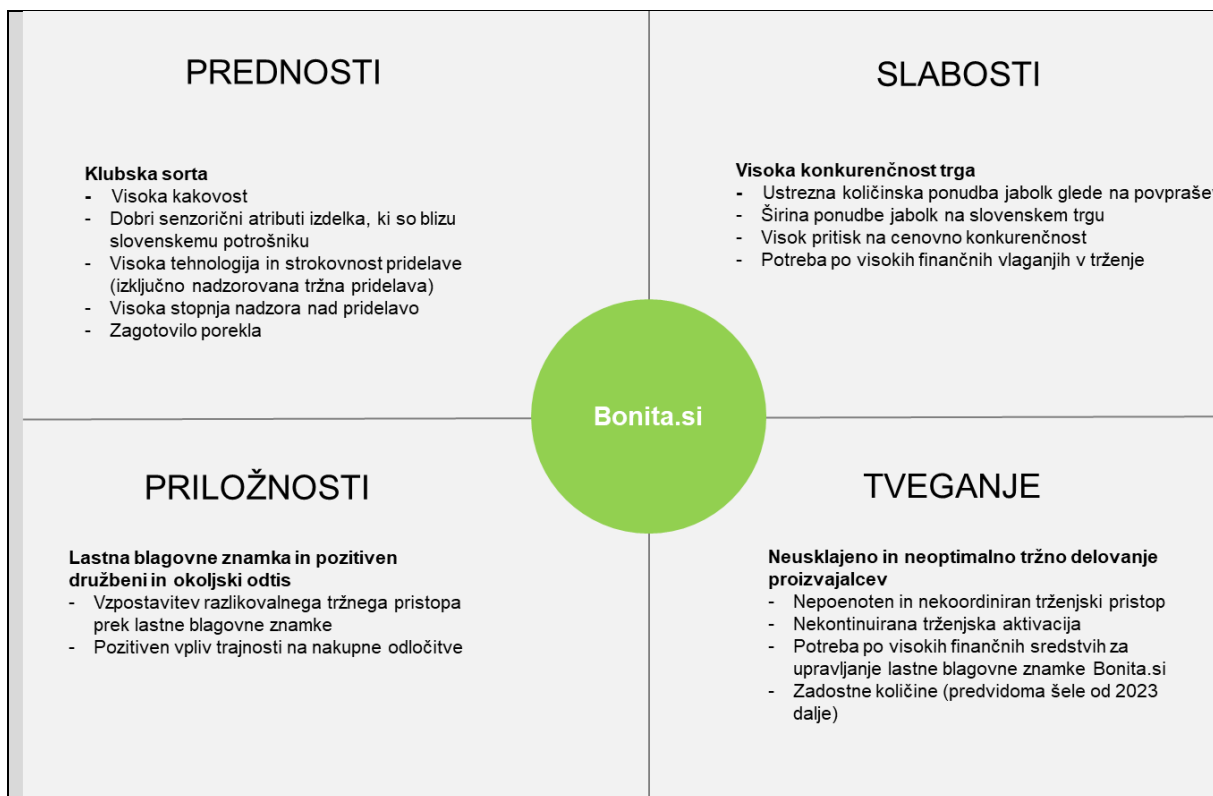
Poleg spoznavanja osnovnih tehnoloških zahtev sorte 'Bonita', projekt vključuje tudi opredelitev sistematičnega pristopa k trženju jabolk sorte 'Bonita' na slovenskem trgu, kjer se trži pod blagovno znamko BonitaSi.

Pričujoči dokument predstavlja opredelitev trženjske strategije za vstop blagovne znamke BonitaSi na slovenski trg in strateške smernice upravljanja znamke. Vključuje analizo slovenskega trga, opredelitev strateških elementov pozicioniranja blagovne znamke BonitaSi ter predlog tržno-komunikacijskih aktivnosti v obdobju let 2022 in 2023.

2. ANALIZA STANJA

2.1. SWOT ANALIZA SLOVENSKEGA TRGA

Analiza je bila izvedena po SWOT metodi in opredeljuje ključne prednosti, slabosti, priložnosti in tveganja vstopa, pozicioniranja in upravljanja blagovne znamke BonitaSi na slovenskem trgu.

Shema 1: Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in tveganja upravljanja blagovne znamke BonitaSi na slovenskem trgu

2.1.1. PREDNOSTI

Ključna **prednost** pozicioniranja jabolok blagovne znamke BonitaSi na slovenskem trgu je **klubska** jabolok sorte Bonita, ki se kaže skozi:

- visoko kakovost izdelka: sorta Bonita je genska kombinacija dveh obstoječih sort jabolok višjega kakovostnega razreda (tj Pink Lady in Topaz). Pridelava je možna izključno na podlagi licence, s čimer se zagotavlja visoko stopnjo nadzora nad kakovostjo izdelka.
- dobre senzorične attribute izdelka, ki so blizu slovenskemu potrošniku: jabolka sorte Bonita so atraktivnega izgleda (svetlo rdeča intenzivna barva, belo-rumeno meso, srednja velikost). So svežega okusa (sladko-kisel poln okus) ter sočnega in hrustljavega ugriza. Gre za senzorične lastnosti jabolok, ki so slovenskemu potrošniku blizu.
- visoko tehnologijo in strokovnost pridelave: Licenca omejujejo pridelavo jabolok sorte Bonita na izključno tržno pridelavo. Za uspešno pridelavo in prodajo morajo pridelovalci zasledovati jasna tehnološka navodila gojenja in zagotavljati optimalne pogoje skladiščenja, določene s strani lastnika licence. Obsežno strokovno podporo pridelavi jabolok sorte Bonita predstavlja tudi projekt EIP »Bonita, nova odprta klubska sorta jabolok v Sloveniji – od pridelave do trženja«, v okviru katerega je bilo omogočeno širjenje strokovnega znanja o njeni pridelavi tako horizontalno med

kmeti sadjarji, kot tudi vertikalno od raziskovalne institucije (Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani) preko svetovalne službe do pridelovalcev.

- visoko stopnjo nadzora in pregleda nad pridelavo: Pridelava jabolk sorte Bonita lahko poteka zgolj v obliki tržne pridelave, s strani usposobljenih pridelovalcev ter v skladu z zahtevami licence. To omogoča visoko stopnjo nadzora in pregleda nad kakovostjo, pridelavo, skladiščenjem in trženjem jabolk sorte Bonite.
- zagotovilo porekla: V skladu s pravili licence je trženje jabolk sorte Bonita omejeno na državo proizvodnje, hkrati pa nadzor in izključno tržna pridelava jabolk sorte Bonita onemogočajo vstop izdelkov tujega porekla na slovenski trg in potencialna zavajanja s poreklom.

2.1.2 SLABOSTI

Ključna **pomanjkljivost** vstopa, pozicioniranja in trženja jabolk blagovne znamke Bonita. si. jabolk sorte Bonita na slovenski trg je **visoka konkurenčnost slovenskega trga**, na kar vpliva:

- ustrezna količinska ponudba jabolk tujega in slovenskega porekla na trgu glede na povpraševanje slovenskega trga
- širina ponudbe jabolk na slovenskem trgu: Poleg količinske ponudbe je slovenskemu potrošniku na voljo tudi široka ponudba jabolk, ki ustrezno zapolnjuje različne nivoje potreb kupcev glede na ceno, kakovost, okus, izgled, oblike pakiranja, porekla, sorte in prodajnih kanalov.
- visok pritisk na cenovno konkurenčnost: zaradi visoke penetracije sodobne trgovine v Sloveniji¹, koncentracije trgovcev², zrelosti trga, uravnoveženosti ponudbe in povpraševanja (tako po količini kot tudi širini ponudbe) je pritisk na zagotavljanje cenovne konkurenčnosti jabolk na slovenskem trgu visok.
- potreba po visokih finančnih vlaganjih v trženje: zaradi zrelosti in visoke konkurenčnosti trga v panogi jabolk so za vstop novega izdelka na trg potrebna visoka in dolgotrajna finančna vlaganja v trženjske aktivnosti, ki pa so v primeru slovenskih pridelovalcev omejena.

2.1.3. PRILOŽNOSTI

¹ Slovenija sodi med države v EU1 z eno od najvišjih gostot trgovskih centrov »Po podatkih svetovalne hiše Cushman & Wakefield imamo v Sloveniji 380 kvadratnih metrov trgovskih površin na tisoč prebivalcev. Več jih ima le Estonija, in sicer kar 636 kvadratnih metrov na tisoč prebivalcev, za Slovenci so Hrvati s 311, Nemci s 180 in Italijani s približno 230 kvadratnimi metri.« (vir: <https://siol.net/posel-danes/novice/imamo-v-sloveniji-ze-prevec-trgovin-494909>)

² Pet največjih trgovcev predstavlja več kot 80 % trga. Slovenski potrošnik v povprečju obiše več kot 4 trgovine na teden.

Ključni **priložnosti** pozicioniranja jabolok sorte Bonita na slovenski trg predstavljata **lastna blagovna znamka BonitaSi** ter **pozitiven družbeni in okoljski (trajnostni) odtis izdelka**:

- promocija jabolok skozi blagovno znamko na slovenskem trgu ni pogosto: pri promociji jabolok na slovenskem trgu prevladujejo trije trženjski pristopi:
 - generična promocija, kjer je trženje izdelka osredotočeno v spodbujanje količinske prodaje jabolok kot generičnega izdelka. Promocija se ne razlikuje glede na sorto, lastnosti izdelka ali pridelovalca. Razlikovalni prednosti, ki sta v fokusu komunikacije, sta slovensko poreklo in pozitivni učinki izdelka na zdravje. Tovrstno promocijo primarno izvaja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano;
 - cenovna promocija, kjer je trženje pravtako osredotočeno v spodbujanje količinske prodaje jabolok kot generičnega izdelka. Razlikovalna prednost, ki je v fokusu komunikacije, je cena. Tovrstno promocijo ponavadi izvajajo trgovci ter
 - promocija prek znamke pridelovalca, kjer je trženje izdelka osredotočeno v spodbujanje nakupa jabolok (kot generičnega izdelka) določenega pridelovalca. Razlikovalna prednost, ki je v fokusu komunikacije je pridelovalec, ki je tudi nosilec izvajanja tovrstne promocije.
- pozitiven vpliv atributa trajnosti na nakupne odločitve: za sodobnega potrošnika je značilno, da trajnost postaja eden od ključnih dejavnikov nakupne odločitve. Raziskave³ kažejo, da dve tretjini kupcev (delež je pri mlajših kupcih še večji) pri svojem nakupu hrane razmišljajo o trajnosti izdelka. Pri tem ne gre zgolj za osredotočeno na "bio" in "eko" izdelke, pač pa za pozitiven trajnostni vpliv izdelka, tako v odnosu do narave, družbe kot tudi poslovanja (t.i. ESG kriteriji). Jabolka sorte Bonita ustvarjajo:
 - pozitiven okoljski odtis: sorta Bonita je aktualna za sonaravno, okolju bolj prijazno pridelavo, kar omogočajo njene genetske lastnosti (odpornost). Prodaja izključno slovenskega pridelka na slovenskem trgu zagotavlja kratke transportne poti jabolok sorte Bonita.
 - pozitiven družbeni odtis: klubskost sorte omogoča vključevanje pridelovalcev jabolok sorte Bonita v mednarodno okolje in sodelovanje s tujimi sadjarji. Poleg tega projekt EIP »*Bonita, nova odporna klubska sorta jabolok v Sloveniji – od pridelave do trženja*« zaradi prenosa znanja med strokovnimi službami, raziskovalno-razvojnimi inštitucijami in pridelavo predstavlja pomemben razvojni moment slovenskega sadjarstva.

2.1.4 TVEGANJA

Kot ključni **tveganji** pozicioniranja jabolok sorte Bonita na slovenski trg sta prepoznani **potencialno neuskklajeno in neoptimalno tržno delovanje pridelovalcev Bonite** pri trženju in dolgoročnem upravljanju blagovne znamke BonitaSi, ki se lahko kažeta skozi:

³ <https://www.weforum.org/agenda/2021/05/eco-wakening-consumers-driving-sustainability/>

- nepoenoten in nekoordiniran trženjski pristop: v Sloveniji sta licenco za pridelavo jabolk sorte Bonita pridobili dve podjetji, skupno se s pridelavo trenutno ukvarja približno 10 različnih pridelovalcev na različnih koncih Slovenije. Glede na razpršenost pridelovalcev ter njihov razmeroma samostojen tržni nastop, je tveganje za pojav neusklajenega nastopa na trgu razmeroma visoko. To lahko vpliva na zmanjševanje učinkovitosti trženja izdelka.
- nekontinuirana trženjska aktivacija: vstopanje na trg, delovanje na visokokonkurenčnem trgu ter upravljanje lastne blagovne znamke so trženjski momenti, ki zahtevajo intenzivno, stalno in kontinuirano trženjsko aktivacijo. V primeru neredne, občasne in neusklajene promocije, trženje izdelka ne bo dosegalo optimalnih učinkov.
- potreba po visokih finančnih sredstvih in kadrovske virih za upravljanje lastne blagovne znamke: za učinkovito in uspešno upravljanje lastne blagovne znamke je potrebno zagotoviti stalno, konsistentno in intenzivno trženjsko komunikacijo, ki zahteva izdatno finančno podporo ter strokovne kadre in specifična znanja s področja znamčenja. Pri trženju blagovne znamke BonitaSi se odpira vprašanja, ali imajo pridelovalci te sorte jabolk na voljo tovrstne vire.
- zadostne količine izdelka (predvidoma šele od 2023 dalje): ključni pogoj za uspešno realizacijo poslovnih ciljev je, da je izdelek, v času ko se komunicira in promovira na voljo potrošnikom na prodajnih mestih. Vloga promocije in tržnega komuniciranja je pri potrošniku vzpostaviti pripravljenost za nakup izdelka. V primeru, da izdelek v trenutku, ko se potrošnik odloči za nakup, ni na voljo, trženjski napor ne zmorejo dosegati optimalnih učinkov. V najslabšem primeru lahko neskladje med povpraševanjem in ponudbo povzroči nejevoljo ali pa negativno percepcijo blagovne znamke s strani potrošnikov.

2.2. ANALIZA SEGMENTACIJE KUPCEV HRANE V SLOVENIJI

Glede na nakupovalne navade hrane raziskave⁴ potrošnike v Sloveniji delijo v pet ključnih segmentov:

- **Cenovno občutljivi kupci**: predstavljajo 14% populacije. Vsak četrti član segmenta je nezaposlen. Vsak drugi član segmenta je iz gospodinjstva z najnižjimi prihodki. Ključni dejavnik nakupne odločitve pri tem segmentu kupcev je cena. Za njih je značilno, da pri nakupu hrane:
 - izbirajo trgovino z najnižjimi cenami.
 - izbirajo prehrabene izdelke, ki so cenovno bolj ugodni, tudi na račun kakovosti.
 - kupujejo prehrabene izdelke, ki so v akciji.
 - pred nakupom prehrabnih izdelkov preverijo cene.
 - izbirajo trgovine glede na akcijsko ponudbo prehrabnih izdelkov.

⁴ Vir: Dolgoročno spremljanje uspešnosti kampanje „Naša super hrana“, Poročilo meritve pred pričetkom kampanje, 2016

- **Indiferentni kupci:** predstavljajo 21% populacije. Gre za najmlajši in delovno najbolj aktiven segment (70% segmenta predstavljajo stari od 18-44 let). Gre za najbolj „moški“ segment, saj dve tretjini segmenta predstavljajo moški. Za njih je značilno, da pri nakupu hrane:
 - če bi imeli možnost, bi nakupovanje prehrambenih izdelkov raje prepustili drugim.
 - radi nakupujejo izdelke vsakdanje rabe.
 - nakupe prehrambenih izdelkov ponavadi skušajo opraviti kar se da hitro.

- **Sledilci:** predstavljajo 18% populacije. Za segment je značilen najvišji delež šolajočih, skoraj vsak peti je v šoli ter najnižji delež nakupnih članov gospodinjstva. Za njih je značilno, da pri nakupu hrane:
 - izbirajo prehrabene izdelke, ki jih kupujejo tudi njihovi prijatelji.
 - jih zanima, kaj o prehrambenih izdelkih, ki so jih kupili, menijo njihovi prijatelji.
 - jim je pomembno, kateri izdelki so popularni.

- **Preudarni kupci:** predstavljajo 14 % populacije. Gre za segment, ki aktivno izvaja nakupne odločitve - vsak drugi je (ekskluzivni) nakupni član. Dva od treh imata končano srednjo, višjo ali visoko šolo. Za njih je značilno, da pri nakupu hrane:
 - spremljajo ponudbo prehrambenih izdelkov v katalogih in letakih.
 - so zelo dobro informirani o ceni prehrambenih izdelkov v različnih trgovinah.

- **Osveščeni kupci:** predstavljajo 14 % populacije. Predstavlja malce starejši segment nakupovalcev. Za njih je značilno, da pri nakupu hrane:
 - kadar imajo izbiro med dvema prehrabnenima izdelkoma, vedno kupijo tistega, ki je okolju prijazen.
 - so za okolju prijazne prehrabene izdelke pripravljeni plačati več.
 - kupujejo prehrabene izdelke etičnih znamk.
 - kupujejo prehrabene izdelke ekoloških znamk.
 - prehrabene izdelke kupujejo v specializiranih trgovinah, ki omogočajo nakup lokalnih izdelkov.

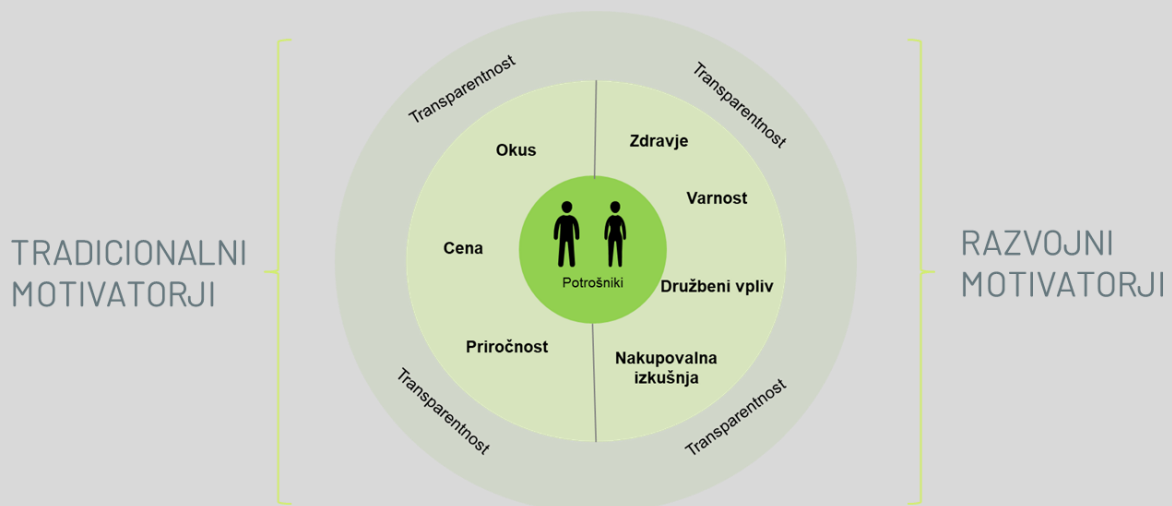
- **Samooskrbni kupci:** predstavljajo 17% populacije. Gre za segment z najvišjim deležem ljudi starih od 45 do 54 let. Vsak četrti je upokojen/a. Za njih je značilno, da pri nakupu hrane:
 - skušajo čim več sadja in zelenjave pridelati na domačem vrtu.
 - če je le mogoče, raje kupujejo hrano od lokalnih proizvajalcev/pridelovalcev.
 - če je le možno, sadje in zelenjavo kupujejo neposredno pri kmetu.
 - če je le možno, meso kupujejo direktno pri kmetu.
 - če je le mogoče, mleko in mlečne izdelke kupujejo direktno pri kmetu.
 - če je le mogoče, moko kupujejo direktno pri kmetu.

2.3. ANALIZA VEDENJ SODOBNEGA POTROŠNIKA HRANE

Raziskave kažejo, da so v preteklosti potrošniki sprejemali nakupne odločitve hrane primarno na temelju t.i. »**Tradicionalnih motivatorjev**« - to so: **okus, cena in priročnost**.

V zadnjih letih so je tem dejavnikom nakupne odločitve pridružil še nov sklop lastnosti izdelkov, ki se je s pandemijo COVID-19 še intenziviral. Gre za t.i. »**Razvojne motivatorje**«, ki vključujejo:

- **zdravje:** vključuje attribute, kot so prehranske vrednosti izdelkov, okolju prijazna pridelava, naravne sestavine in zmanjšana uporaba umetnih sestavin.
- **varnost živil:** vključuje tako attribute izdelkov vezanih na odsotnost alergenov in zmanjševanja umetnih sestavin kot tudi attribute proizvajalcev, predvsem vezano na natančnost pri označevanju izdelkov.
- **družbeni odtis izdelkov:** vključuje lastnosti izdelkov, kot so lokalnost, trajnost, dobro počutje živali, pravična obravnava zaposlenih, raziskave in razvoj idr.
- **nakupovalna izkušnja:** vključuje lastnosti kot so postavitve izdelka na prodajnih policah, inovativnost prodajnih kanalov, stik blagovne znamke s kupci tako pred, med in po nakupu.
- **transparentnost:** vključuje lastnosti izdelkov, kot so jasno označevanje, certificiranje s strani zaupanja vrednih tretjih oseb, ugled, dostopnost in zaupanje proizvajalcev.

Shema 2: Shema motivatorjev nakupne odločitve hrane

2.4. ANALIZA PRODAJNIH KANALOV PREHRAMBENIH IZDELKOV V SLOVENIJI

Panoga trgovine na drobno z živili je v Sloveniji **visoko koncentrirana in konkurenčna**. Slovenija je država z enim od največjih deležev prodajnih površin na prebivalca v Evropi. Pet največjih trgovcev predstavlja več kot 80 % trga. Slovenski potrošnik v povprečju obišče več kot 4 trgovine na teden. Diskontni trgovci se v Sloveniji iz strogih diskontarjev, ki ponujajo zgolj izdelke po nižjih cenah, preoblikujejo v t.i. »pametne diskontarje«

Najbolj priljubljena oblika trgovine med slovenskimi potrošniki je supermarket, kjer je na policah v povprečju okoli 1000 izdelkov. Izsledki raziskave, ki jo je opravila raziskovalna hiša GfK Slovenija za leto 2016 na območju Slovenije, kažejo, da je glavni dejavnik izbire trgovca

na drobno z živili za slovenskega potrošnika bližina (bližina doma, službe ali dnevne poti). Ključni dejavnik izbora trgovine v Sloveniji je torej **priročnost**.

Pomemben dejavnik, ki je v zadnjem času vplival na nakupne navade slovenskih potrošnikov, je bila epidemija Covid-19. Raziskave⁵ zaznavajo naslednje ključne spremembe pri slovenskih potrošnikih v zadnjem času:

- **Krepitev spletnega nakupovanja:** zaznan je padec uporabe večjih trgovin in znatno povečan obseg naročanja živil na dom. Sprememba je še posebej značilna na podeželju, kjer je bila (pred epidemijo) uporaba spletnih trgovin bistveno nižja kot v mestnem okolju. Zaznan je tudi trend povečevanja dostave hrane in prehrabnih izdelkov na dom.
- **Osredotočenost na lokalno okolje:** Pri preskrbi s hrano se je oblikoval trend, da so se slovenski potrošniki začeli v večji meri posluževati živilskih prodajaln, ki so bližje domu, pomembno mesto pri preskrbi z živili so začeli zasedati tudi lokalni ponudniki.
- **Načrtovanje nakupov, večanje velikosti nakupov:** Medtem ko smo Slovenci pred epidemijo živila večinoma nakupovali večkrat tedensko, je postalo nakupovanje hrane v času epidemije bolj skrbno načrtovana aktivnost s pomočjo nakupovalnega seznama – pretežno na tedenski ravni ali celo še manj pogosto. Z zmanjševanjem števila obiskov v trgovino, se je posledično zmanjšalo število priložnosti za ustvarjanje komunikacije in neposrednih stikov potrošnikov z izdelki.
- **Nakupovanje na zalogo:** Slovenska gospodinjstva so, kot odgovor na epidemijo, začela povečevati zaloge hrane, kar je na eni strani posledica izražene skrbi pred nezadostno preskrbo s hrano, na drugi strani pa tudi skrbi, povezane s tveganjem, da bi se pri nakupovanju živil lahko okužili. Povečevanje zalog hrane je pozitiven premik za trajnejše izdelke, za sveže izdelke pa ta trend lahko predstavlja izziv.
- **Samopriprava hrane in samooskrba:** V Sloveniji je, kot posledica epidemije, zaznan trend zmanjševanja uporabe že pripravljene hrane. Poraba živil in priprava obrokov je v gospodinjstvih postala bolj načrtovana, večji pomen je dobil način priprave obrokov in hrana nasploh, hkrati se je povečalo tudi zanimanje za samopridelavo hrane.

2.5. POMEN KAKOVOSTI PRI TRŽENJU ŽIVIL V SLOVENIJI

Pojem kakovosti prinaša koristi tako kupcem kot tudi proizvajalcem (oz pridelovalcem, v primeru prehranske panoge) izdelka ali storitve. Kakovost potrošnikom prinaša:

- **Olajšanje nakupne odločitve:** kakovost potrošnikom predstavlja zagotovilo dobre nakupne odločitve. Še posebno to velja v primeru visokokonkurenčnih trgov, med katere sodi tudi trg prehrabnih izdelkov, ko je, zaradi množične ponudbe izdelkov, potrošnik soočen z zahtevo po sprejemanju odločitev.

⁵ Vir: <https://www.nutris.org/novice/rezultati-raziskave-epidemija-covid-19-pomembno-vpliva-na-prehranjevalne-navade-prebivalcev-slovenije>

- Uspešno zadovoljitev potrebe (fiziološke ali čustvene).
- Delovanje v skladu s svojimi prepričanji: Kakovost v povezavi s trajnostno proizvodnja pridobiva na veljavi, saj postaja sodobnemu potrošniku izjemno pomembna. Raziskave⁶ kažejo, da sodobni potrošnik posvečajo nekaj (47%) ali veliko pozornosti (17,3%) pozornosti okoljskim vplivom njihovih prehranskih odločitev. Slovenija je med bolj osveščenimi EU državami.

Raziskave⁷ kažejo, da potrošniki v Sloveniji kakovost prehrabnenih izdelkov primarno povezujejo s slovenskim oz. lokalnim poreklom živila. Ugotavljajo, da so ključni znaki, ki slovenskemu potrošniku dajejo zagotovilo kakovosti hrane, sledeči:

- Pridelano v Sloveniji
- Slovensko poreklo
- Domače, lokalno

Analiza komuniciranja atributa kakovosti kaže, da je na slovenskem trgu zaznana visoka intenziteta komunikacijskih sporočil vezanih na kakovost, primarno v povezavi s komuniciranjem slovenskega oziroma lokalnega porekla prehrabnenih izdelkov. V izvajanje komunikacijski aktivnosti so intenzivno vključeni vsi člani prehranske verige (pridelovalci, predelovalci, trgovina) kot tudi ostali relevantni deležniki (npr: strokovna združenja, splošna javnost itd).

Analiza komunikacijskega diskurza pojma kakovosti ugotavlja, da velika količina komunikacijskih aktivnosti, ki jih upravlja veliko število različnih deležnikov (pričakovano) prinaša potrošnikom zelo raznolika in številna komunikacijska sporočila. Podrobnejša analiza komuniciranih vsebin kaže tudi na veliko razpršenost in heterogenost komuniciranih sporočil.

Izjemna intenziteta komunikacijskih aktivnosti o kakovosti živil (zlasti v povezavi s slovenskim poreklom), velika številčnost in neusklajenost različnih deležnikov, ki upravljajo diskurz o tej temi ter velika številčnost in raznolikost komuniciranih sporočil so privedle do komunikacijske prezasičenosti teme kakovosti slovenske hrane.

Pogled na stanje atributa kakovosti skozi prizmo teorije življenjskega cikla izdelka/storitve/panoge (t.i. product life-cycle), kaže, da se atribut kakovosti (in z njim povezanega slovenskega oziroma lokalnega porekla izdelkov, ki je značilno za slovenski trg) nahaja v t.i. fazi rasti. Faza rasti ima svoje omejitve in pomanjkljivosti, med katerimi velja izpostaviti:

- Prenatrpanost trga: število igralcev je preveliko glede na zmožnosti trga. Podjetja ne dosegajo optimalnega zaslužka.
- Ranljivost majhnih: na voljo ni dovolj sredstev za vzdrževanje visoke stopnje rasti, podjetja nimajo vzpostavljene prave infrastrukture, ustrezna distribucija morda ni na voljo. Visoko dinamiko zdržijo le velika podjetja.

⁶ Vir: https://www.beuc.eu/publications/beuc-x-2020-042_consumers_and_the_transition_to_sustainable_food.pdf

⁷ Vir: raziskava Dolgoročno spremljanje uspešnosti kampanje „Izbrana kakovost“, Oktober 2018, Valicon

- Nezmožnost hitrega prilagajanja: visoka dinamika trga spreminja njegove značilnosti, ključni dejavniki uspeha (KPI) se hitro spreminjajo, organizacije se ne more prilagoditi.
- Vstop superiornega konkurenta: ko je trg v fazi velike rasti, na trg vstopi konkurent z vrhunskim izdelkom ali z nizkocenovno prednostjo ter s tem spremeni delovanje trga. V primeru slovenskega trga se zaznava, da trgovska podjetja, v primerjavi z ostalimi člani prehranske verige, zasedajo superiorni položaj.

Glede na izhodišča teorije življenjskega cikla produkta je pričakovati, da bo tudi trg kakovostnih prehrabnih izdelkov (v povezavi z njihovim slovenskim poreklom) prešel v zrelo fazo. Prehod iz faze rasti v zrelo fazo se prične, ko trg sicer še raste, stopnja rasti pa že začne upadati:

- Trg je zasičen s ponudniki in ponudbo izdelkov.
- Obseg prodaje izdelkov se stabilizira, prodaja izdelkov posameznega proizvajalca/ponudnika se začne upočasnjevati, predvsem zaradi naraščajoče konkurence. Sledi padec dobička.
- Faza zrelosti običajno traja dlje kot prejšnje faze. Večina podjetij deluje v tej fazi.
- Ohranjanje uspeha je težje kot njegovo osvajanje.
- Manjša podjetja, ki težko prenesejo konkurenco, začnejo zapuščati trg.

2.6. POVZETEK ANALIZE TRGA

Analiza okoliščin vstopa, pozicioniranja in trženja jabolk sorte Bonita na slovenski trg ugotavlja:

- da je **visoka kakovost** jabolk sorte Bonita, ki se kaže skozi dobre senzorične attribute izdelka in so posledica klubske sorte, licenčnega in visoko strokovnega sistema pridelave, ena od **ključnih prednosti** jabolk sorte Bonita. Pri tem pa je potrebno izpostaviti, da se atribut kakovosti živil na slovenskem trgu približuje zreli fazi ter deluje kot »higienik« in ne več »motivator« nakupne odločitve.
- da sta **način pridelave** (licenca, konzorcij pridelovalcev, sodelovanje med pridelovalci in razvojno-raziskovalnimi inštitucijami, sodelovanje med slovenskimi in tujimi strokovnjaki) in **pozitiven okoljski in družbeni (trajnostni) odtis** blagovne znamke BonitaSi **glavni točki razlikovanja** jabolk sorte Bonita od ostalih sort, prisotnih na slovenskem trgu.
- da je **visoka konkurenčnost** slovenskega trga jabolk, ki je posledica širine ponudbe, zadostnih (ali celo presežnih) količin izdelka na trgu, močnih pritiskov na cenovno konkurenčnost (s strani konkurence, trgovcev, potrošnikov), omejenosti finančnih virov namenjenih trženju ter nizki medsebojni diferenciaciji izdelkov, **ključni izziv** nastopa jabolk sorte Bonita na slovenski trg.

- da je **širši družbeni, okoljski in razvojni vidik** projekta EIP »Bonita – nova klubska sorta jabolk« eden od ključnih **potencialov** grajenja točke razlikovanja jabolk sorte Bonita in blagovne znamke BonitaSi na slovenskem trgu.
- da potencialno **neusklajeno in neoptimalno tržno delovanje** različnih pridelovalcev jabolk sorte Bonita lahko zmanjšuje učinkovitost in uspešnost trženja jabolk sorte Bonita na slovenskem trgu ter upravljanje blagovne znamke BonitaSi. Pri tem je potrebno poudariti, da grajenje in upravljanje lastne blagovne znamke zahteva intenzivno in kontinuirano finančno podporo, specializirane kadre in specifična znanja. Zato sta slednja prepoznana kot **glavno tveganje** tržnega delovanja jabolk sorte Bonita na slovenskem trgu.
- da v Sloveniji obstaja **pet ključnih segmentov** kupcev hrane, ki se med seboj razlikujejo v odnosu do cene izdelkov, njegove vrednosti za denar (t.i. »value for money«), porekla živil, trajnostnega odtisa izdelka ter motivatorjev nakupne navade.
- da v Sloveniji prevladuje visoka koncentracija in konkurenčnost prodajnih kanalov. Kaže se trend krepitve spletnih prodajnih kanalov, samooskrbe in oskrbovanja s hrano v lokalnem okolju. Ključni dejavnik izbora prodajnega kanala v Sloveniji je **priročnost**.
- da na nakupno odločitev kupcev hrane poleg tradicionalnih lastnosti izdelka (cena, okus in priročnost), vplivajo tudi **razvojni vidiki** izdelka (zdravje, transparentnost, družbeni vpliv, varnost in nakupovalna izkušnja).

3. MARKETINŠKA STRATEGIJA

Marketinška strategija je temeljni dokument, ki opredeljuje način vstopa, pozicioniranja in trženja jabolk sorte Bonita na slovenski trg ter dolgoročnega upravljanja blagovne znamke BonitaSi.

Cilj dokumenta je **opredeliti strateške temelje trženja blagovne znamke BonitaSi na slovenskem trgu**. Vključuje opredelitev ključnih elementov trženja po 4P modelu:

- Izdelek (Product): glede na to, da gre v primeru jabolka sorte Bonita za osnovno živilo, ta strategija ne vključuje ali predvideva nadaljnje diverzifikacije izdelka oz razvoja izdelčne skupine.
- Tržno-komuniciranje (Promotion): gre za ključni vsebinski sklop tega dokumenta. Vključuje opredelitev ciljne skupine, deležniškega okolja, slogana, ključnih sporočil, spleta komunikacijskih kanalov, sistema govorcev in smernic prihodnjega komunikacijskega delovanja blagovne znamke BonitaSi na slovenskem trgu.
- Cenovna pozicija (Price): dokument vključuje pozicijo, ki je bila opredeljena s strani slovenskih pridelovalcev jabolk sort Bonita v okviru posebnih delavnic.
- Prodajno mesto (Placement): dokument vključuje priporočila pozicioniranja izdelka na prodajnih mestih.

3.1. CENOVNA POZICIJA BLAGOVNE ZNAMKE BONITASI

Jabolka sorte Bonita so pozicionirana v **zgornjem srednjem cenovnem razredu**⁸. Gre za izdelek vrste "vrednost za denar" (t.i. "value-for-money" izdelek). Je izdelek, ki ga zaznamuje **višja kakovost** in je hkrati **cenovno dostopen** (a ne poceni). Ni namenjen potrošnikom, ki so cenovno občutljivi.

Jabolka sorte Bonita se pozicionirajo kot konkurenca sortam visokega cenovnega razreda (npr: Pink Lady). Cenovna obljuba sorte Bonita je zato "**kakovost po dostopni ceni**", ne pa nizki ceni.

3.2. TRŽNO KOMUNICIRANJE BLAGOVNE ZNAMKE BONITASI

3.2.1. CILJNI SEGMENT KUPCEV JABOLKE SORTE BONITA NA SLOVENSKEM TRGU

a) CILJNA SKUPINA: Osveščeni kupci

Gre za ciljni segment kupcev, ki izkazuje najbolj pozitiven odnos do izdelkov slovenskega porekla, do izdelkov višje kakovosti in do izdelkov, ki nosijo neko posebno, razlikovalno lastnost (npr: okolju prijazno, ekološko itd). Svojo preferenco so pripravljene prenesti v nakupno odločitev, pri tem pa kažejo nižjo stopnjo cenovne občutljivosti. Pomemben atribut segmenta je tudi razmeroma visok delež aktivnih nakupovalcev (torej, ljudi, ki dejansko nakupujejo hrano zase oz za družino ter so posledično odločevalci o nakupu).

Gre za ciljno skupino z visoko razvitim čutom za odgovornost. Pomembno jim je, kako njihovo vedenje in nakupne odločitve dolgoročno vplivajo na njih, družbo, okolje in prihodnost.

So visoko osveščeni kupci. O izdelkih, ki jih kupujejo so dobro informirani.

Zaradi navedenih lastnosti ta segment predstavlja največji potencial za trženje jabolk BonitaSi.

b) PROBLEM CILJNE SKUPINE: Negotovost in nezaupanje

Količinsko obsežna in raznolika ponudba jabolk na slovenskem trgu pri izbranem ciljnem segment povzroča negotovost oz težavo z izborom pravega izdelka.

Kot je pokazala analiza trga (podrobneje predstavljeno v prvem delu tega dokumenta), je za trženje jabolk na slovenskem trgu primarno značilno komuniciranje tako imenovanih racionalnih, tradicionalnih atributov izdelka (tj. cena, okus, priročnost). Navkljub velikemu številu informacij pa kupci ne vedo, kakšni so razvojni atributi izdelkov (tj. družbeni vpliv, varnost, zdravje, transparentnost, nakupovalna izkušnja) in, katere so emocionalne koristi izdelka za njih.

Zaradi pomanjkanja teh informacij, kupci ne morejo presoditi, kakšen je širši družbeni in okoljski vpliv njihove nakupne odločitve izbranih jabolk, kljub temu, da jim je to pomembno. To jim lahko povzroča občutek negotovosti.

Dodatno jih, zaradi preteklih afer z zavajanjem na področju hrane, skrbi, ali v resnici lahko zaupajo pridelovalcem jabolk in dostopnim informacijam.

⁸ Cenovna pozicija je bila izvedena s strani pridelovalcev v okviru delavnic, izvedenih decembra 2021 in januarja 2022.

c) REŠITEV ZA CILJNO SKUPINO: Jabolko BonitaSi - zagotovilo dobre izbire

Zaradi svojega "klubskega značaja" Jabolko BonitaSi kupcem predstavlja dobro in pravo izbiro za njihove potrebe.

Glede na to, da za "klubskim značajem" jabolok sorte Bonita stoji urejen proces proizvodnje, skladiščenja in trženja ter neodvisne strokovne organizacije so jabolka BonitaSi slovenskemu kupcu lahko **zagotovilo, da s svojim nakupom jabolok znamke BonitaSi ravna dobro in pravilno:**

- zaradi svoje odlične genske sestave, ekskluzivne tržne pridelave in visoke tehnologije pridelave (tudi kot rezultat sodelovanja med pridelovalci, razvojno-raziskovalno inštitucijo in strokovnimi službami v okviru EIP) so jabolka sorte Bonita **kakovosten, priročen in zdrav izdelek;**
- zaradi pravil licenciranja v primeru jabolok BonitaSi **ne more priti do zavajanj** z lastnostmi izdelka, kot so poreklo, prehranska sestava, način pridelave itd;
- zaradi svojega načina pridelave in genske sestave je pridelava jabolok Bonita bolj trajnostna, lokalna in bolj odporna na podnebne spremembe, kar pomeni, da ima **pozitiven okoljski odtis;**
- zaradi partnerskega pristopa k pridelavi, sorta Bonita predstavlja pozitiven razvojni moment za slovensko sadjarstvo in posledično nosi ima **pozitiven družbeni odtis.**
- zaradi **ugleda in strokovnosti** organizacij, ki so vpeti v proces pridelave sorte Bonita, so jabolka blagovne znamke BonitaSi **zagotovilo kredibilnosti.**

d) EMOCIONALNA KORIST ZA CILJNO SKUPINO: Enostavnost izbire, pomirjenost

Pri nakupu jabolok BonitaSi kupec ve, da je **ravnal prav**. Zaveda se, da je bila njegova **odločitev dobra** – tako zanj (kakovosten, zdrav in priročen izdelek) kot tudi za okolje in družbo.

Zaradi opredeljenih dejavnikov (kakovost, zagotovilo porekla, pozitiven okoljski in družbeni odtis, ugled in strokovnost organizacij) je nakup jabolok BonitaSi **enostavna odločitev**.

Kupec zato ob nakupu jabolok BonitaSi občuti **zadovoljstvo in pomirjenost**.

3.2.2. TOČKE RAZLIKOVANJA (USP)

Ključna točka razlikovanja (t.i. USP – unique selling proposition) blagovne znamke BonitaSi, ki jo dela drugačno od konkurence in na kateri se gradi njena trženjska zgodba, je **klubska** sorte Bonita in njena mednarodna licenca. Klubska sorte daje blagovni znamki BonitaSi prednosti, ki so z vidika konkurence, **edinstvene** in jih delovanje konkurence ne more ogroziti. To so:

1. **Specifične senzorične lastnosti jabolka sorte Bonita:** prijeten videz, intenzivno svetlo-rdeča barva, podolgovata oblika, srednja velikost, sladko-kisel okus, hrustljivost, sočnost in čvrstost, primerno za različno uporabo.
2. **Strokovnost pridelave:** Pravila pridelave jabolok sorte Bonita zagotavljajo visoko stopnjo strokovnosti in kakovosti pridelave prek:

- omejenosti pridelave zgolj na tržno pridelavo.
- partnerstvo uglednih in strokovnih organizacij v procesu pridelave. V okviru projekta “*Bonita – nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja*” je razvoj tehnologije pridelave jabolk sorte Bonita potekal v sodelovanju med pridelovalci, strokovnimi terenskimi službami in raziskovalno-razvojno organizacijo. Gre za pozitiven primer sodelovanja, ki zagotavlja visok standard pridelave ter predstavlja razvojno spodbudo za slovensko sadjarstvo ter ohranjanje samooskrbe z jabolki v Sloveniji.
- vpetost v mednarodno okolje: slovenski pridelovalci imajo kot člani mednarodne skupine pridelovalcev te klubskie sorte dostop do znanj in izkušenj pridelovalcev v Italiji, Avstriji, Franciji, državah Beneluxa, Madžarski in Češki.

3. Zagotovilo porekla: skladno s pravili licence, so na slovenskem trgu lahko prisotna zgolj jabolka Bonita slovenskega porekla.

3.2.3. TRŽNO POZICIONIRANJE

Glede na navedene lastnosti izdelka, se blagovna znamka BonitaSi **pozicionira** na trgu v odnosu do potrošnika kot “**najlažja izbira za tiste, ki želijo jesti dobro** (tj. kakovostno, gurmansko in okusno) in pri tem **delati dobro** (tj. njihove nakupne odločitve ustvarjajo pozitiven okoljski in družbeni odtis).”

Za razliko od ostalih konkurenčnih izdelkov, ki svojo tržno pozicijo gradijo na “tradicionalnih” in bolj racionalnih lastnostih izdelka (okus, izgled, cena), se blagovna znamka BonitaSi na trg pozicionira z vidika racionalnih in emocionalnih **koristi, ki jih prinaša za kupca**. V središče svoje pozicije postavi **potrebe kupca**, izdelek (**jabolko sorte Bonita**) pa **pozicionira kot rešitev za te potrebe**. Blagovna znamka BonitaSi kupca nagovarja tako na **racionalni kot emocionalni ravni**.

3.2.4 SLOGAN

Promocija jabolk sorte Bonita in tržna pozicija blagovne znamke BonitaSi se bo v okviru trženjsko-komunikacijskih aktivnosti udeleževala prek slogana: **»Izberem dobro. Delam dobro.«**

Trditev »Izberem dobro« komunicira:

- Dobre senzorične lastnosti izdelka
- Visoko kakovost izdelka
- Cenovno racionalnost nakupne odločitve (jabolko sorte Bonita kot izdelek z dobrim razmerjem vrednosti za denar)
- Kredibilnost izdelka (ki jo zagotavlja sistem licenciranja, partnerstvo uglednih in neodvisnih organizacij, ki so vključene v proces pridelave ter zanesljivi in ugledni slovenski pridelovalci).

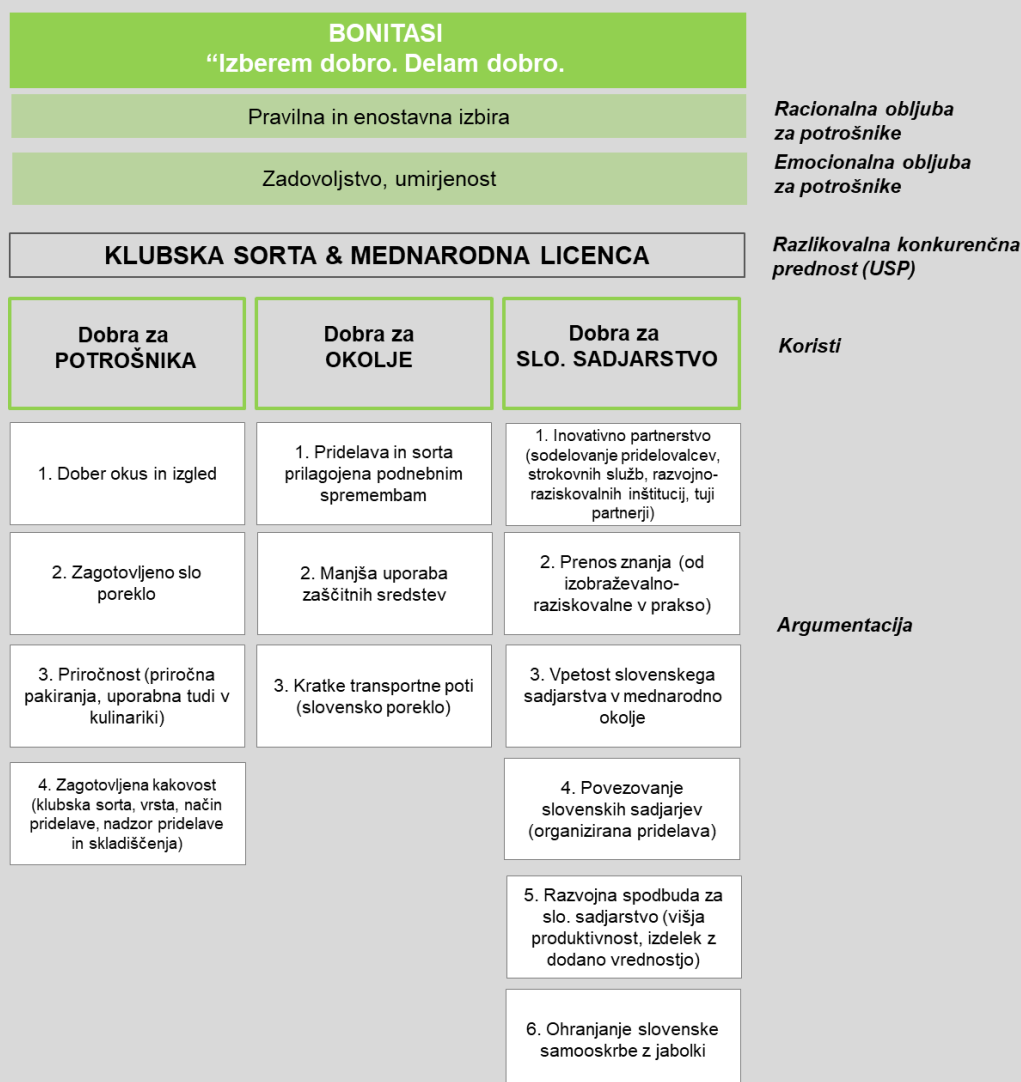
Trditev »Delam dobro« komunicira:

- Pozitiven okoljski odtis izdelka (manjša uporaba pesticidov, krajše logistične poti, večja prilagojenost na podnebne spremembe),
- Pozitiven družbeni odtis pridelave izdelka (pozitiven razvojni moment projekta "Bonita – nova odporna klubska sorta jabolok v Sloveniji – od pridelave do trženja" za slovensko sadjarstvo),
- Pozitiven družbeni in okoljski odtis nakupne odločitve s strani potrošnika.

Hkrati je beseda »dobro« pomensko skladna s slovenskim prevodom besede »Bonita« (»dobra«).

3.2.5. KLJUČNA SPOROČILA

Ključna sporočila blagovne znamke BonitaSi, ki se bodo uporabljala v tržno-komunikacijske namene znamke so opredeljene v **piramidi ključnih sporočil blagovne znamke BonitaSi**:

Shema 3: Piramida ključnih sporočil blagovne znamke BonitaSi

Opomba: Tržno-komunikacijske aktivnosti se bodo osredotočale na komuniciranje blagovne znamke BonitaSi. Sorta Bonita se uporablja v razlagalne namene, za potrebe komuniciranja lastnosti izdelka.

3.2.6. TON KOMUNICIRANJA

Skladno z emocionalno in racionalno obljubo blagovne znamke BonitaSi se bo v tržno-komunikacijskih aktivnostih uporabljal ton komuniciranja, ki je:

- **enostaven:** V tržni komunikaciji blagovne znamke BonitaSi se izogibamo besedam, ki so zapletene ali težko razumljive. Uporabljamo jezik, ki ga lahko razume vsakdo, ne glede na stroko, starost, spol, izobrazbo ali regijo. Uporabljamo slovenske izraze. Izogibamo se tujkam, pretirano strokovnim izrazom ter narečnim ali slengovskim izrazom. Uporabljamo kratke stavke in jasne izraze. Pišemo kratke tekste. Manj je več.
- **pozitiven, navdušujoč, optimističen:** Pripadnost blagovni znamki BonitaSi gradimo s prijaznimi izrazi. Uporabljamo pozitiven ton nagovora. Svojo dostopnost izkazujemo tudi z občasno uporabo spoštljivega humorja. V tržni komunikaciji blagovne znamke izražamo navdušenje nad spreminjanjem stvari na bolje, uživanjem v dobri hrani, delanjem dobro za ljudi in naravo.
- **poosebljen:** Blagovna znamka BonitaSi svoja sporočila komunicira v prvi osebi. Prejemnike svojih sporočil naslavlja v prvi osebi množine – kot znanca, ki ga spoštujemo in si želimo njegove družbe. S tem vzpostavljamo vez z njimi. Uporabljamo klice k akciji (t.i. “call-to-action”), podpiramo proaktivnost, spodbujamo sodelovanje, primarno komuniciramo rešitve za izzive slovenskega sadjarstva, spodbujamo dialog.
- **praktičen:** glede na to, da se jabolka sorte Bonita pozicionirajo kot izdelek vreden nakupa (t.i. value-for-money pozicija), blagovna znamka BonitaSi komunicira tudi praktične informacije, ki potrjujejo racionalno utemeljenost nakupa izdelka (npr: recepti, nasveti za shranjevanje, sušenje jabolk, predelavo jabolk itd).

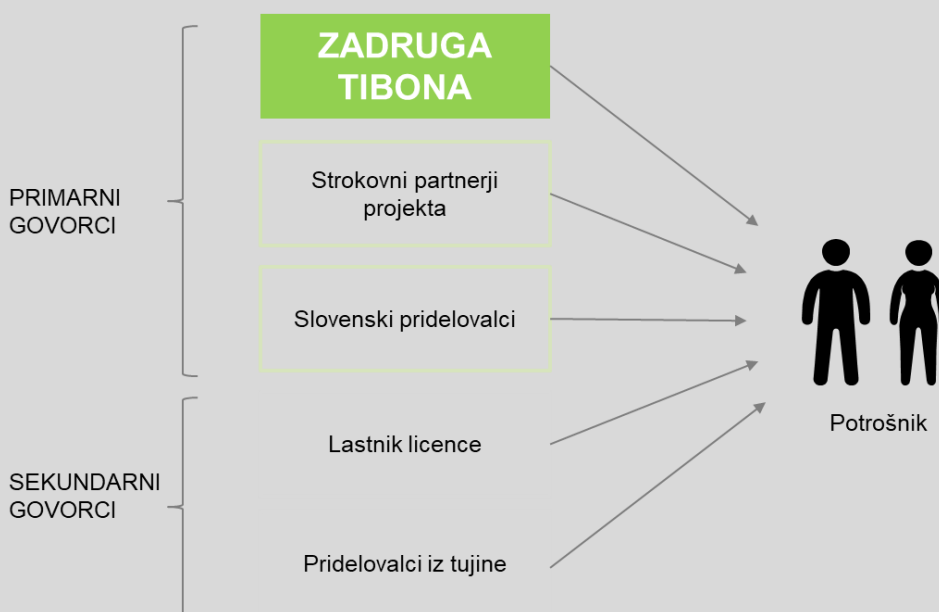
3.2.7. SISTEM GOVORCEV

Akterji sistema govorcev blagovne znamke BonitaSi so:

- **Zadruga Tibona:** v komunikacijskem odnosu nastopa kot nosilec in glavni protagonist in govorec tržno-komunikacijskih aktivnosti blagovne znamke. Spodbuja in sproža dialog in sodelovanje. Je organizator aktivnosti (dogodki, programi, itd) in središčna informativna točka v okviru trženjskih aktivnosti. Aktivno se odziva na pobude ostalih akterjev. Povezuje in aktivira različna partnerje projekta.
- **Strokovni partnerji EIP “Bonita – nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja”:** Med njih se uvrščajo Biotehniška fakulteta Univerze v

Ljubljani, terenske strokovne službe in druge organizacije, ki so aktivno sodelovale v projektu. Zastopajo in komunicirajo predvsem strokovne vsebine ter aktivnosti vezane na EIP. S svojo pojavnostjo v tržno-komunikacijskih aktivnostih blagovne znamke BonitaSi gradijo ugled, zanesljivost, prepoznavnost in transparentnosti blagovne znamke ter komunicirajo širši pozitiven okoljski in družbeni odtis znamke.

- **Pridelovalci jabolk blagovne znamke BonitaSi v Sloveniji:** v primeru tržnega komuniciranja znamke BonitaSi s potrošniki se izbrana deležniška skupina pojavlja v funkciji intenziviranja ključnih sporočil in komunikacijskih aktivnosti blagovne znamke. Primarno komunicirajo informacije vezane na pridelavo jabolk sorte Bonita ter širši pozitiven okoljski in družbeni vpliv znamke na obstoj slovenskega sadjarstva in samooskrbe. S svojo pojavnostjo v tržno-komunikacijskih aktivnostih blagovne znamke BonitaSi gradijo strokovnost, posebljanje, privlačnost in transparentnosti blagovne znamke.
- **Lastnik licence KSB (konzorcij južno tirolskih drevesničarjev):** z vključevanjem v tržno-komunikacijske aktivnosti blagovne znamke BonitaSi krepijo ugled, kredibilnost in transparentnost blagovne znamke. Vključeni so kot sekundarni govorci, ki komunicirajo sistem licenciranja, posebnosti klubske sorte, mednarodne izkušnje in vpetost slovenskega sadjarstva v mednarodne razvojne aktivnosti.
- **Pridelovalci sorte jabolk Bonita iz tujine:** za krepitev ugleda in percepcije pozitivnega širšega družbenega vpliva sorte in projekta "Bonita – nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja" se v izbrane tržno-komunikacijske aktivnosti blagovne znamke lahko vključuje tudi prijateljske pridelovalce sorte Bonita iz tujine. Vključeni so kot sekundarni govorci, ki komunicirajo svoje izkušnje s pridelavo, sodelovanje s slovenskimi pridelovalci in vpetost slovenskega sadjarstva v mednarodne razvojne aktivnosti.

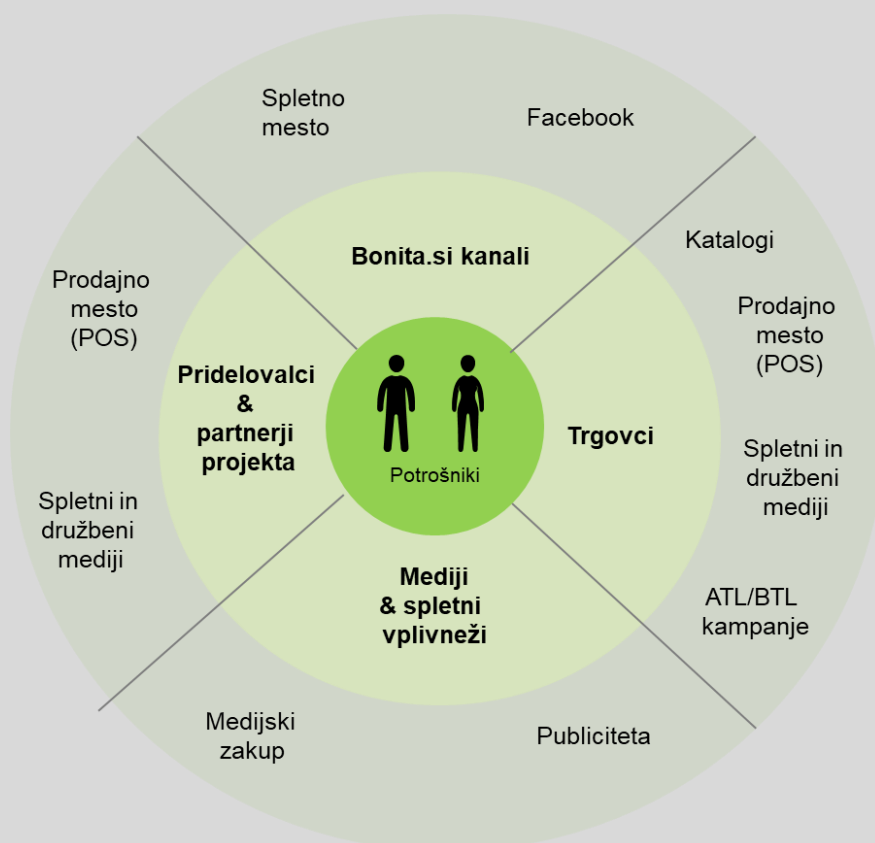
Shema 4: Shema ključnih govorcev blagovne znamke BonitaSi

3.2.8. KOMUNIKACIJSKI KANALI

Blagovna znamka BonitaSi se z izborom komunikacijskih kanalov prilagaja ciljni skupini potrošnikov (tj osveščeni potrošnik) ter pri tem upošteva omejene resurse (kadrovske, finančne, materialne in druge), ki so na voljo za realizacijo njenih tržno-komunikacijskih aktivnosti.

Blagovna znamka BonitaSi stik s ciljno skupino vzpostavlja:

- **neposredno**, prek lastnih digitalnih komunikacijskih platform blagovne znamke BonitaSi (spletno mesto BonitaSi, BonitaSi profili na Facebooku, potencialne promocije, lastni dogodki, letaki)
- **posredno**, prek komunikacijskih kanalov trgovcev, pridelovalcev, partnerjev v projektu “Bonita – nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja”, medijev in potencialnih spletnih vplivnežev (v primeru, da se bodo tržno-komunikacijske aktivnosti blagovne znamke vključevale tudi sodelovanje z njimi).

Shema 5: Shema ekosistema komunikacijskih kanalov blagovne znamke BonitaSi

3.2.9. DELEŽNIŠKO OKOLJE

Deležniško okolje upravljanja blagovne znamke BonitaSi vključuje ključne skupine, ki izkazujejo posredni ali neposredni vpliv na izbrano ciljno skupino potrošnikov. Gre za dve ključni deležniški skupini:

- Motivatorji nakupne odločitve
- Podporno okolje

Shema 6: Shema deležniškega okolja potrošnikov blagovne znamke BonitaSi

a) Motivatorji nakupne odločitve

Opis:

Motivatorji nakupne odločitve so deležniki, ki imajo neposreden stik s potrošnikom na prodajnem mestu in imajo možnost spodbujanja izbrane ciljne skupine k nakupu jabolk blagovne znamke BonitaSi.

Deležniško skupino sestavljajo trgovci in prodajalci na tržnicah, ki imajo v svoji ponudbi jabolka sorte Bonita ter pridelovalci, ki prodajajo jabolka sorte Bonita neposredno končnemu potrošniku.

Želena reakcija deležniške skupine v okviru trženja blagovne znamke BonitaSi:

- promocija blagovne znamke BonitaSi na lastnih komunikacijskih kanalih, zlasti v primeru trgovcev (letaki, družbena omrežja, spletna mesta, ATL in BTL komunikacija, promocija na prodajnih mestih itd),
- spodbujanje izbrane ciljne skupine potrošnikov k nakupu jabolk sorte Bonita na lastnih prodajnih mestih,
- primerno pozicioniranje jabolk sorte Bonita na lastnih prodajnih mestih (najboljše pozicije, urejenost, polna založenost, izpostavitve, namestitve promocijskih materialov).

b) Podporno okolje

Opis:

Podporno okolje predstavljajo deležniki, ki s pozitivnim odnosom dajejo podporo, prepoznavnost, kredibilnost in ugled blagovni znamki BonitaSi. Deležniško skupino sestavljajo:

- Mediji (tiskani, elektronski, spletni),
- Spletni vplivneži,
- Vsi pridelovalci jabolk sorte Bonita v Sloveniji,
- Partnerji projekta *“Bonita – nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja”*

Želena reakcija deležniške skupine v okviru trženja blagovne znamke BonitaSi

- Promocija blagovne znamke BonitaSi na lastnih komunikacijskih kanalih
- Redistribucija informacij in ključnih sporočil blagovne znamke BonitaSi prek svojih komunikacijskih kanalov

3.3. POZICIONIRANJE BLAGOVNE ZNAMKE BONITASI NA PRODAJNEM MESTU

Glede na to, da se blagovna znamka BonitaSi uvršča v višji srednji cenovni razred, je urejenost pozicioniranja na prodajnem mestu visokega pomena. Priporoča se udejanjanje sledečih smernic:

- **Široka mreža prodajnih mest:** glede na to, da je ključni odločevalec izbora prodajnega kanala pri slovenskem trgovcu priročnost, se priporoča čimbolj, da so jabolka na voljo pri trgovcih s široko prodajno mrežo (ključne trgovske verige) in diverzificirana mreža prodajnih mest (tržnica, trgovski centri, spletna prodaja).
- **Znamčenje (t.i. branding) prodajnega mesta z vizualnimi elementi BonitaSi:** prodajno mesto naj vključuje čim več elementov, ki omogočajo prepoznavnost blagovne znamke (tj. nalepke na izdelkih, prodajne škatle (platoji) z logotipi BonitaSi, obešanke na prodajnih mestih, pasice za prodajne mesta, pingvini, plakati/letaki na prodajnih mestih ali stojnicah, papirnate vrečke Bonita na tržnicah, majice ali kapice BonitaSi za prodajalce na tržnicah, baloni z logotipom za prodajna mesta itd).

- **Stalna založenost prodajnih polic:** s pričetkom izvajanja tržno-komunikacijskih aktivnosti je temeljnega pomena zagotavljanje stalne založenosti in prisotnosti izdelka na prodajnih policah.
- **Posebna, akcijska, začasna (t.i. »in&out«) pakiranja oz. ponudba:** z namenom povečanja trženjske dinamike se priporoča izvajanje taktike posebnih pakiranj (npr: priročna pakiranja za 2 jabolki; praznična pakiranja z brezplačnimi recepti; pakiranja v manjših embalažah za ozimnico; posebna sezonska sladica z uporabo jabolk sorte Bonita, razvita ekskluzivno v sodelovanju s trgovcem (npr: Mercator in Mercator IP) itd).

3.4. KOMUNIKACIJSKI, TRŽENJSKI IN FINANČNI CILJI

Strategija vstopa in trženja jabolk sorte Bonita na slovenski trg bo v prvih 12 mesecih izvajanja trženjskih aktivnosti zasledovala naslednje komunikacijske, trženjske in poslovne cilje:

Cilj	Ključni dejavniki uspešnosti (KDU/KPI) in merjenje
<p>1. Komunikacijski cilj: Doseg prebivalcev: Informacija o jabolkih blagovne znamke »BonitaSi« bo v prvih 12 mesecih dosegla 5 % prebivalcev Slovenije (cca 100.000 ljudi).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Statistika spletnega mesta Bonita (število uporabnikov, število sej, čas na strani, odstotek novih sej, strani na sejo, konverzije spletnega mesta) ▪ Statistika Facebook profila Bonita (doseg objav) ▪ Statistika Youtube kanala Bonita (število objav vsebin, število ogledov objav, število komentarjev, število delitev vsebin) - opcijsko ▪ Statistika spletnega oglaševanja (doseg objav, število prikazov objav, število klikov, cena na klik, CTR, konverzije, stopnja konverzije in cena na konverzijo) ▪ Spletni vplivneži (število objav o Boniti, število interakcij, stopnja interakcij, število delitev) ▪ Mediji – tiskani, elektronski, spletni, družabni (število neplačanih objav o Boniti) ▪ Dogodki (število udeležencev na promocijskih dogodkih Bonita)
<p>2. Trženjski cilj Prepoznavnost blagovne znamke »BonitaSi«: 1 % prebivalcev Slovenije (cca 20.000 ljudi) bo po prvem letu izvajanja trženjskih aktivnosti »BonitaSi« poznalo blagovno znamko.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zavedanje o obstoju blagovne znamke »BonitaSi« (opcijsko: raziskava percepcije blagovne znamke BonitaSi in jabolk sorte Bonita) ▪ Zavedanje o prisotnosti jabolk sorte Bonita na slovenskem trgu (opcijsko: raziskava percepcije blagovne znamke BonitaSi in jabolk sorte Bonita)

3. Poslovni cilji

Doseganje nadpovprečne cenovne pozicije jabolk sorte Bonita ter obseg prodaje

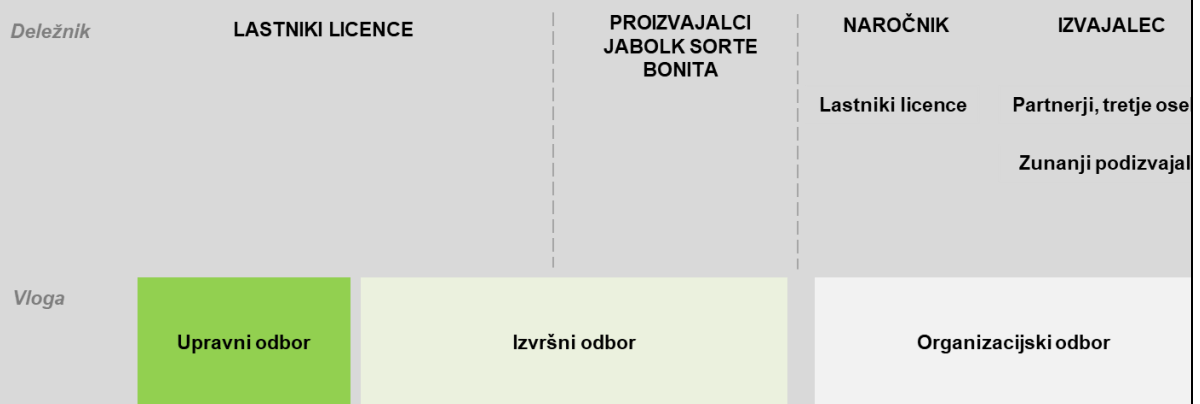
- Količinska prodaja jabolk sorte Bonita
- Vrednostna prodaja jabolk sorte Bonita

3.5. PRORAČUN ZA IZVEDBO NAČRTA TRŽENJA

Za doseganje opredeljenih ciljev je temeljnega pomena zagotovitev primernih finančnih sredstev, ki bodo omogočala izvedbo načrta in aktivnosti trženja. Priporoča se, da proizvajalci za izvedbo aktivnosti trženja blagovne znamke BonitaSi letno namenijo namenska sredstva v višini 2 do 3 EUR cent na kilogram (0,02 – 0,03 EUR/kg).

3.6. OVREDNOTENJE, KONTROLA IN NADZOR IZVEDBE

Za načrtovanje, izvajanje, usmerjanje, odločanje, vrednotenje in nadzor nad projektom vstopa in upravljanja blagovne znamke BonitaSi se priporoča oblikovanje treh ključnih organov upravljanja:

- **Upravni odbor:** sestavljata ga vodstvi lastnikov licence sorte Bonita v Sloveniji. Odbor v okviru projekta izvaja funkcijo nadzora, ovrednotenja in odločanja. Sestaja se na letni ravni oziroma po potrebi.
- **Izvršni odbor:** sestavlja ga predstavniki lastnikov licence sorte Bonita v Sloveniji, predstavniki organizacijskega odbora (tretje osebe) in opcijsko do 3 izbrani predstavniki največjih slovenskih proizvajalcev sorte Bonita. Odbor v okviru projekta izvaja funkcije usmerjanja, izvajanja trženjskih aktivnosti in nadzora nad izvajanjem projekta. Sestaja se na kvartalni ravni oziroma po potrebi.

- **Organizacijski odbor:** sestavljajo ga predstavniki licence Bonita v Sloveniji v vlogi naročnika, tretjih oseb v vlogi vodje projekta (npr: partnerji, nosilci EIP projekta) in izvajalci projekta v vlogi podizvajalcev. Odbor v okviru projekta izvaja funkcije načrtovanja in operativnega izvajanja trženjskih aktivnosti. Sestaja se na mesečni ravni oziroma po potrebi.

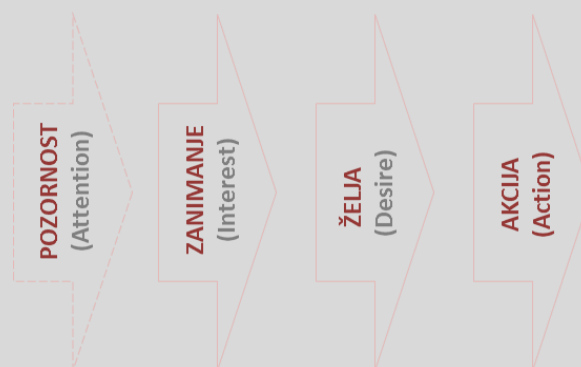
4. NAČRT TRŽNO-KOMUNIKACIJSKIH AKTIVNOSTI BLAGOVNE ZNAMKE BONITASI V ODBODJU 2022 – 2023

Z namenom doseganja učinkovitosti komuniciranja se priporoča, da se komunikacijska kampanja vstopa blagovne znamke BonitaSi in njenega nadaljnega trženja na slovenskem trgu izvaja po načelih »AIDA« modela.

Model AIDA⁹ opredeljuje kognitivne faze, ki jih potrošnik preide v procesu nakupa izdelka ali storitve. Model AIDA je eden izmed modelov hierarhije učinkov ali hierarhičnih modelov, ki zagovarjajo, da se potrošniki pri odločanju o nakupu premikajo skozi vrsto kognitivnih (miselnih) in afektivnih (čustvenih) faz, ki se zaključijo v vedenjski fazi.

Model AIDA sestavljajo 4 ključne faze¹⁰:

- Faza Pozornosti (Attention): potrošnik se prične zavedati kategorije, izdelka ali blagovne znamke; zavedanje se običajno vzpostavlja z intenzivnimi tržno-komunikacijskimi aktivnostmi.
- Faza Zanimanje (Interest): Ko se potrošnik seznaní s prednostmi izdelka ali blagovne znamke in kako se znamka prilega njegovemu življenjskemu slogu, se v njem vzpostavi zanimanje zanjo.
- Faza Želje (Desire): Potrošnik začne razvijati naklonjenost in željo po izbranem izdelku ali blagovni znamki.
- Faza Akcije (Action): Potrošnik oblikuje nakupno odločitev, preizkusi izdelek ali opravi nakup izdelka oz blagovne znamke.

Shema 7: AIDA model

V nadaljevanju je predstavljen predlog komunikacijskih aktivnosti blagovne znamke BonitaSi za leti 2022 in 2023. Zapisana priporočila veljajo kot idejni predlogi. Za opredelitev dokončne kampanje se priporoča izvedba strateške in kreativne zasnove kampanje v sodelovanju s

⁹ Vir: <https://www.smartinsights.com/traffic-building-strategy/offer-and-message-development/aida-model/>

¹⁰ Vir: [https://en.wikipedia.org/wiki/AIDA_\(marketing\)](https://en.wikipedia.org/wiki/AIDA_(marketing))

ključnimi upravljalci blagovne znamke BonitaSi in potencialnimi zunanji specializiranim strokovnjaki s področja tržnega komuniciranja.

Predlog ključnih mejnikov tržno-komunikacijskih aktivnosti blagovne znamke BonitaSi za obdobje 2022-2023 so:

4.1. FAZA 1: PREDPRIPRAVA (SEPTEMBER – OKTOBER 2022)

Prvi mejnik realizacije predstavljene strategije vključuje pripravljalne aktivnosti, ki predstavljajo njeno operacionalizacijo in konkretizacijo. Vključujejo:

a) Vsebinsko in oblikovno **nadgradnjo spletne strani BonitaSi**, v skladu s smernicami te strategije. Priporoča se, da se na obstoječi spletni strani:

- izvede posodobitev vseh tekstualnih vsebin v skladu z opredeljenimi ključnimi sporočili blagovne znamke BonitaSi,
- doda izpostavitve koristi jabolk sorte Bonita za potrošnika ter obljube blagovne znamke BonitaSi za potrošnika,
- doda predstavitev in seznam vseh pridelovalcev jabolk BonitaSi v Sloveniji (v obliki kratkih pogovorov, reportaž oz. življenjskih zgodb pridelovalcev),
- doda podrobnejša predstavitev licence, njenega lastnika in ključnih prednosti klubske sorte,
- doda vsebine z uporabnimi nasveti o uporabi jabolk sorte Bonita (npr: recepti za uporabo jabolk, nasveti za skladiščenje itd),
- okrepi obseg slikovnega gradiva,
- doda podrobnejša predstavitev projekta »*Bonita – nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja*» v obliki kratkih pogovorov s ključnimi predstavniki partnerskih organizacij,
- izvede oblikovno prenovo spletne strani, v okviru katere se bodo krepile vizualne podobe potrošnikov ter vizualizacija obljube blagovne znamke BonitaSi.

b) Vsebinsko in oblikovno **nadgradnja promocijskega letaka**, v skladu s smernicami te strategije. Priporoča se, da se izvede posodobitev teksta v skladu z opredeljenimi ključnimi sporočili blagovne znamke BonitaSi.

c) Priprava **informacijskega paketa** za pridelovalce jabolk sorte BonitaSi in partnerje projekta »*Bonita – nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja*». Vključuje naj praktične nasvete in priporočila, kako komunicirati blagovno znamko BonitaSi potrošnikom in ostalim ključnim deležnikom. Na ta način se vzpostavlja temelje za poenoten in proaktiven nastop blagovne znamke BonitaSi na slovenskem trgu. Informacijski paket naj vključuje:

- ključne vsebine strategije, opredeljene v tem dokumentu, v poenostavljeni obliki (npr: tržna in cenovna pozicija, slogan, ključna sporočila, ton komuniciranja itd),
- praktične primere objav o blagovni znamki BonitaSi za potrebe komuniciranja na družbenih medijih,
- praktična priporočila in navodila za uspešno komuniciranje blagovne znamke na družbenih omrežjih,

- prenovljen promocijski letak (v tiskani in elektronski obliki),
- mapo visokoresolucijskih fotografij, ki se jih lahko uporablja za potrebe komuniciranja blagovne znamke BonitaSi.,
- prezentacijo s predstavitvijo blagovne znamke BonitaSi, ki je proizvajalcem v pomoč pri predstavitvi izdelka pri trgovcih,
- nabor tekstov o blagovni znamki BonitaSi različnih dolžin, ki jih proizvajalci lahko uporabljajo pri komuniciranju na družbenih omrežjih, v komunikacijskih kanalih trgovcev (npr: letaki, družbena omrežja, spletne strani itd),
- nabor elementov za komuniciranje blagovne znamke BonitaSi na spletu ali družbenih omrežjih (t.i. banner, naslovne fotografije, vizualije za objavo)

d) **Produkcija predstavitvenega videa (V TEKU)**

e) Izvedba **praktične delavnice o komuniciranju blagovne znamke BonitaSi** za pridelovalce in ostale ključne akterje upravljanja blagovne znamke BonitaSi. Nameni delavnice so:

- informirati in izobraziti pridelovalce in partnerje o ključnih strateških vsebinah blagovne znamke BonitaSi,
- praktično usposobiti pridelovalce in partnerje za učinkovito uporabo sodobnih kanalov tržnega komuniciranja (splet, družbeni mediji),
- praktično usposobiti pridelovalce za promocijo blagovne znamke BonitaSi pri trgovcih.

f) Zasnova in izdelava (opcijsko) **promocijskih materialov za prodajna in promocijska mesto**. Z namenom zagotavljanja čim bolj poenoteno predstavitev blagovne znamke BonitaSi na prodajnih mestih (pri trgovcih, na tržnicah, neposredna prodaja pri proizvajalcih) se priporoča, da se oblikuje nabor osnovnih vizualnih elementov za opremo prodajnih mest (t.i. POS elementi). Primer materialov:

- pingvin (oz roll-up) blagovne znamke BonitaSi,
- obešanke,
- pasice za prodajna mesta,
- nalepke za embalažo,
- papirnate vrečke (embalaže),
- mini darila za kupce (npr: pisalo, balon, mini-pakiranja suhih krljev jabolk sorte Bonita, idr).

g) Opredelitev in vzpostavitev **projektne ekipe**, ki bo odgovorna za operativno izvajanje tržno-komunikacijskih aktivnosti. Glede na to, da blagovno znamko BonitaSi udejanja večje število akterjev (pridelovalci, zadruga, partnerji itd), se priporoča, da se pred začetkom izvajanja tržno-komunikacijskih aktivnosti slednji dogovorijo o **upravljanju in zagotavljanju resursov (kadrovskih, finančnih, drugih)**, ki so potrebni za sistematično upravljanje blagovne znamke ter načinu dolgoročne organiziranosti in tržnega upravljanja blagovne znamke BonitaSi na slovenskem trgu. Priporoča se opredelitev jasnega konsenza in plana glede načrtovanja, izvajanja, usmerjanja, odločanja in nadzora nad tržno-komunikacijskimi aktivnosti blagovne znamke.

4.2. FAZA 2: LANSIRANJE BLAGOVNE ZNAMKE BONITASI (OKTOBER 2022)

Drugi mejnik realizacije te strategije predstavlja intenzivnejša tržno-komunikacijska podpora vstopu blagovne znamke BonitaSi na slovenski trg in vključuje:

a) Organizacija **vsebinskega dogodka (V TEKU)**: predvidena izvedba 21.10.2022 na svetovni dan jabolok.

b) Vsebinska in oblikovna priprava **mape za medije** s ključnimi podatki o blagovni znamki BonitaSi in projektu *„Bonita – nova odporna klubska sorta jabolok v Sloveniji – od pridelave do trženja“*. Mapa naj vključuje sporočilo za medije, USB ključek s visokoresolucijskimi fotografijami izdelka. Mapa bo služila kot promocijsko gradivo za medije tako na dogodku kot kasneje za vse stike z mediji.

c) **Načrtovana publiciteta**: v okviru promocijskega dogodka naj se v okviru ena-na-ena kontaktov novinarje spodbuja k pripravi medijskih prispevkov o blagovni znamki Bonita in projektu *»Bonita – nova odporna klubska sorta jabolok v Sloveniji – od pridelave do trženja“*.

d) Kontinuirano **upravljanje profilov BonitaSi na družbenem omrežju Facebook**: z uradnim lansiranjem blagovne znamke BonitaSi se priporoča, da se prične redno in stalno objavljati vsebine na Facebook profilu Bonita Slovenija. Vsebine so lahko zelo raznolike, npr:

- posnetki in aktualne informacije iz sadovnjakov,
- predstavitev in aktualne informacije o pridelovalcih in zadrugi Tibona,
- aktualne informacije vezane na aktivnosti slovenskih pridelovalcev v mednarodnem okolju (znotraj kluba Bonita),
- aktualne informacije partnerjev projekta *»Bonita – nova odporna klubska sorta jabolok v Sloveniji – od pridelave do trženja“*,
- praktični nasveti za uporabo jabolok sorte Bonita (recepti, nasveti itd),
- nagradne igre,
- promocijsko sodelovanje s spletnimi vplivneži,
- aktualne informacije vezane na panogo sadjarstva v Sloveniji,
- utrinki in reportaže iz promocijskih in prodajnih aktivnosti (tržnice, trgovci itd).

e) **Medijski zakup**: v času lansiranja se priporoča tudi krepitev dosega ključnih sporočil o blagovni znamki BonitaSi in projektu *»Bonita – nova odporna klubska sorta jabolok v Sloveniji – od pridelave do trženja“*. Glede na ciljno skupino potrošnikov in omejene resurse proizvajalcev se priporoča oglaševanje v/na:

- Življenjsko-stilnih tiskanih medijih (npr: Ona, Nika, Zarja, Jana, Nedelo, Story itd)
- Tiskanih ali spletnih medijih s področja kulinarike (npr: Odprta kuhinja, Nedelo, Liza/Maja itd),
- Spletnih medijih visokega dosega (npr: 24ur.com, siol.net, N1.si itd),
- Družbenih medijih (Facebook).

- f) **Ustvarjanje medijskih priložnosti** z namenom spodbujanja medijske publicitete: gre za trženjski pristop, kjer se ustvarja priložnosti, ki imajo visok potencial za ustvarjanje medijske pozornosti. Predlog potencialnih priložnosti:
- Pošiljanje paketa jabolk sorte Bonita ključnim medijem in novinarjev na svetovni dan jabolk, 21. oktobra. Paketu se priložijo tudi promocijski materiali blagovne znamke BonitaSi.
 - Doniranje jabolk sorte Bonita izbranih šolam (npr: v krajih, v katerih se nahajajo pridelovalci jabolk sorte Bonita) na Dan slovenske hrane (tretji petek v novembru), glede na to, da je jabolko del tradicionalnega slovenskega zajtrka. Predajo donacije se izvede v prisotnosti medijev. Informacije o donaciji in blagovni znamki BonitaSi se v obliki sporočila za medije se na ta dan pošlje ključnim slovenskim medijem.
 - Doniranje/promocija jabolk sorte BonitaSi na dogodkih, kjer se nahaja ciljna skupina in so visoko odmevni (npr: Ljubljanski maraton).

4.3. FAZA 3: PRODUKTNA KAMPANJA (NOVEMBER 2022 – FEBRUAR 2023)

Tretji mejnik realizacije te strategije predstavlja osredotočanje na promocijske aktivnosti, ki spodbujajo k testiranju, uporabi in prvem nakupu jabolk sorte Bonita in vključuje:

- a) Izvedbo **promocijskih degustacij**: priporoča se, da se degustacije izvajajo na mestih, kjer je možen tudi sočasen nakup izdelka, kot na primer:
- v okviru prodajnih stojnic na tržnicah,
 - v okviru oddelkov sadja in zelenjava pri trgovcih, ki prodajajo jabolka sorte Bonita;
 - na samostojnih promocijskih stojnicah na frekventnih lokacijah (npr: trgovski centri), v okviru katerih je tudi možen nakup izdelka.
- b) **Promocije pri trgovcih** (letaki, prodajno mesto): priporoča se, da se v tej fazi tudi krepijo promocijske aktivnosti pri trgovcih ter v okviru tega tudi vključevanje promocijskih informacij o blagovni znamki BonitaSi v njihove komunikacijske aktivnosti in kanale (npr: katalogi, družbeni mediji, spletna stran itd).
- c) **Partnerstvo z izbranimi mediji in spletnimi vplivneži**: priporoča se, da se v času produktne kampanje krepijo informacije o uporabnosti in priročnosti jabolk sorte Bonita. V okviru tega se lahko izvedejo različne aktivnosti, kot na primer:
- Izvedba nagradnega natečaja z izbranim medijem s področja kulinarike za najboljše jedi oz recept z uporabo jabolk Bonita,
 - Prikaz praktičnih receptov v sodelovanju z izbranimi spletnimi vplivneži s področja kulinarike, kot na primer Sašo Šketa, Alenka Košir, Maja in Jernej Zver, Urška Fartelj in drugi.

13. Samoevalvacija izvedenega projekta, ki jo opravi upravičenec do podpore:

- a) ovrednotenje izvajanja projekta, reševanja težav v partnerstvu, ovrednotenje partnerstva,
- b) opis partnerstva in ocena izvedbe le-tega (npr. sodelovanje in komunikacija med partnerji),

c) spoznanja pri izvedbi projekta.

Pri kritičnem pregledu poteka projekta ugotavljamo sledeče:

- a) ovrednotenje izvajanja projekta, reševanja težav v partnerstvu, ovrednotenje partnerstva

Partnerstvo je bilo sestavljeno preudarno in v več statističnih regijah, tako da zajema širok krog pridelovalcev, svetovalcev in raziskovalcev. Med člani partnerstva ni bilo zaznanih posebnih težav. Uspelo nam je celo pritegniti k sodelovanju vse ostale pridelovalce jabolk sorte 'Bonita' v Sloveniji. Poseben uspeh tega delovanja pa je oblikovanje blagovne znamke BonitaSi in skupen nastop na trgu.

- b) opis partnerstva in ocena izvedbe le-tega (npr. sodelovanje in komunikacija med partnerji)

Sodelovanje med člani partnerstva je potekalo zgledno. Pri komunikaciji bi izpostavili vzpostavitev kontakta in sodelovanja tudi širše (ne samo med člani partnerstva), ki bilo omogočeno v četrtem šestmesečju. Člani smo se redno dobivali na srečanjih, kjer smo pregledali dotedanje aktivnosti in se dogovorili o nadaljnjem poteku.

- c) spoznanja pri izvedbi projekta

Zelo koristno je sodelovanje med kmeti, svetovalci in raziskovalci, kjer si izmenjujemo različna stališča. Z veliko dodatne energije smo tudi uspešno premagali administrativne ovire, ki so se pojavljale na več nivojih izvedbe projekta.

14. Poročilo o udeležbi na dogodku o delovanju operativnih skupin EIP, ki ga je organiziralo MKGP (kratak opis dogodka, vključno z datumom in krajem izvedbe, ter navedbo imena in priimka osebe, ki se ga je udeležila.)

V **torek, 10. 11. 2020** smo člani projekta »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja« aktivno sodelovali na 35. tradicionalnem posvetu javne službe kmetijskega svetovanja n EIP, ki ga je organiziralo MKGP.

Predstavitve je pripravila vodja projekta Jerneja Jakopič, dogodek pa sta spremljala tudi Franci Štampar in Metka Hudina; vsi člani vodilnega partnerja (Univerze v Ljubljani).

Povezava do posveta:

[Posveti | Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije \(kgzs.si\)](#)

**35. TRADICIONALNI POSVET JAVNE SLUŽBE
KMETIJSKEGA SVETOVANJA**

**SKUPAJ SOUSTVARJAMO
PRIHODNOST KMETIJSTVA**

Posvet Javne službe kmetijskega svetovanja in
dogodek Evropskega partnerstva za inovacije –
EIP

Spletni seminar
Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije,
Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana

9. - 10. november 2020

Spremljajte nas v živo in sodelujte na daljavo!

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO
PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja Evropa investira v vašo prihodnost

Program:

[EIP projekti Posvet JSKS 2020 \(kgzs.si\)](#)

DOGODEK EVROPSKEGA PARTNERSTVA ZA INOVACIJE - EIP IN POSVET JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVANJA
SKUPAJ SOUSTVARJAMO PRIHODNOST KMETIJSTVA

Predstavitve 28 projektov EIP

tematska skupina 1	tematska skupina 2	tematska skupina 3
Povečanje produktivnosti in konkurenčnosti kmetijske proizvodnje	Digitalizacija in prilagajanje podnebnim spremembam	Učinkovitejša raba (naravnih) virov
I. Povečanje produktivnosti kmetijske pridelave z učinkovit in trajnostno rabo vode (PRO-PRIDELAVA) Pitanje govedih za prijeto govedine vrhunske kakovosti Reja prašičev za proizvodnjo izdelkov višje kakovosti Testiranje in selekcija govedi šeneškega spola na genotip A2 beta kazeina za pripravo funkcionalnih mlečnih proizvodov višje dodane vrednosti Sledljivost prekora pri pasmi krškoopljanski prašič. Krškoopljanski prašič – kulturni posebnosti v Evropski gastronomski regiji	II. Koruzni oklasek kot obnovljivi vir energije Grojeni ekosistemi za blaženje vpliva kmetijstva na okolje oz. zaščito kmetijskih zemljišč Uvedba novih mehanskih in avtonomnih avtomatiziranih tehnologij za trajnostno pridelavo grozdja v vinogradih DEBLO++ Elektronsko poslovanje kmetijskih gospodarstev z izrazito gozdarsko dejavnostjo	III. Kroženje hranil, organske snovi, procesov in informacij v kmetijstvu (primer govedarjske kmetije) – trajnostna raba zemljišč, zmanjšanje emisij, pozitiven učinek na okolje Travniški sadovnjaki avtohtonih in tradicionalnih slovenskih sort kot podpora biotske pestrosti in ohranjanja tradicionalnega kulturnega vzorca slovenskega podeželja Travnije++: izboljšanje trajnega in sejane gozdnarstva z vnosom beljakovinsko bogatih mešanic trav in metuljnic Zrnate stročnice – pridelava, predelava in uporaba; uvajanje novih praks vključenih na vseh ravneh v pridelovalno-predelovalni verigi
Odmor	Odmor	Odmor
IV. Seneno meso in mleko Reja različnih pasem drobnice za meso in izdelke vrhunske kakovosti BONITA, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja Uvedba nacionalnega genomskega obračuna plemenskih vrednosti s kombinirano referenčno populacijo za slovensko rjivo in črno-belo pasmo govedi Visokostorilna trajnostna pridelava jabolk	V. Digitalizacija kmetijskih gospodarstev za načrtovanje gospodarjenja z gozdovi (DIGIGOZD) Razvoj sodobnih analitičnih sistemov v podporo svetovanju na kmetijah z razvojem empirično podprtih pametnih krožkov in razvojem računalniškega sistema za poslovno odločanje na kmetijah Digitalizacija namakanja zelenjave Inovacijsko partnerstvo za integritet ekoloških preskrbovalnih verig s hrano EIP - EKOPAKT Izboljšane tehnologije pridelave in konzerviranja z beljakovinami bogate krme - metuljnice in njihove mešanice za prilagajanje	VI. Avtomatizacija in ekonomska upravljenost namakanja v oljkarstvu Okoljsko učinkovita pridelava koruze in pšenice na vodovarstvenih območjih Sadjarji za opravevalce in opravevalci za sadjarje Zmanjševanje obremenitev iz kmetijstva na površinske in podzemne vode

Predstavitveni plakat:

[PowerPointova predstavitev \(kgzs.si\)](http://kgzs.si)

BONITA, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja

Vodilni partner: UL Biotehniška fakulteta
Ostali člani partnerstva: skupno 11 partnerjev, od tega 7 pridelovalcev – sadjarjev

Tip projekta: EIP
Tematika projekta: Visokostorilna trajnostna pridelava jabolk

Obdobje trajanja projekta: 22. 11. 2019 – 21. 11. 2022
Višina odobrenih sredstev: 349.873,89 €

Praktični problem: Nova klubska sorta jabolk, s katerimi v Sloveniji še nimamo izkušenj

Namen in cilji projekta

- Izdelava jasnih tehnoloških navodil za gojenje jablan sorte 'Bonita'
- Določiti optimalne pogoje skladiščenja
- Razviti inovativne načine enovitega trženja v Sloveniji pridelanih jabolk sorte 'Bonita'

Dosedanji rezultati

- Sajenje novih nasadov izven partnerstva
- Izdelava celostne grafične podobe
- Odpadanje plodov pred obiranjem → rešitev uporaba Obsthormona

Pogled kmeta:
 Izredno sem vesel, da me v mojem sadovnjaku obiščejo predstavniki s fakultete in svetovalci.

Pogled svetovalca:
 Sprotno reševanje vprašanj, ki se nemalokrat pojavljajo na terenu, posebno pri uvajanju nove sorte, mi veliko pomeni.

Pogled raziskovalca:
 Bonita je sorta, ki ima visok rodni potencial in predstavlja izziv tako za raziskovanje kot za tehnologijo pridelave.

Kontaktne podatke vodilnega partnerja oz. kontaktne podatke predstavitelja posterja (ime in priimek, e-pošta):
 dr. prof. dr. Jerneja JAKOPIČ, jerneja.jakopic@bf.uni-lj.si
Spletna stran projekta: <http://www.kf.uni-lj.si/oddelnik-za-ekonomsko-oddelno-izvedbo-in-trzitev-sve-sorte-za-sadjarje/>
<https://www.kf.uni-lj.si/oddelnik-za-ekonomsko-oddelno-izvedbo-in-trzitev-sve-sorte-za-sadjarje/>

Logo Evropskega partnerstva za inovacije (EIP) in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MGP) Republike Slovenije.

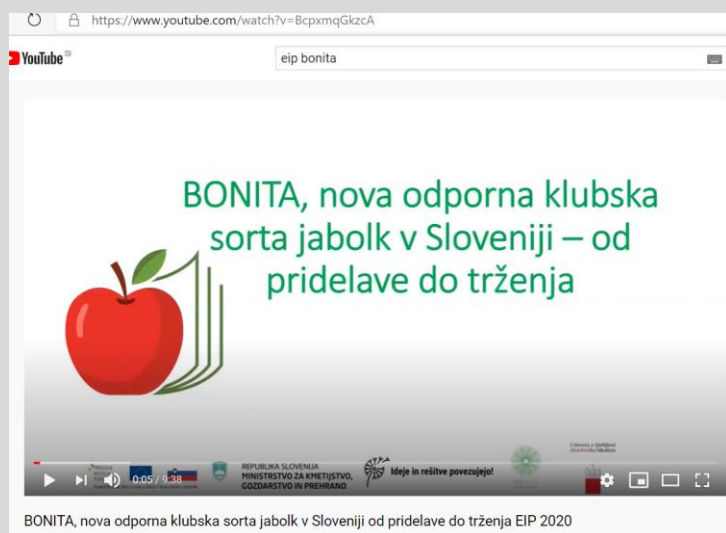
Posnetek posveta:

[Povečanje produktivnosti in konkurenčnosti kmetijske proizvodnje - YouTube](#)

Predstavitev projekta EIP »BONITA, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji od pridelave do trženja«:

[BONITA, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji od pridelave do trženja EIP 2020 - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=BcpxmqGkzcA)

V četrtem šestmesečju:

Udeležba na 36. tradicionalnem posvetu Javne službe kmetijskega svetovanji na dogodku Evropskega partnerstva za inovacije – EIP, ki je bil **22.-23. novembra 2021** v Laškem ter predvajan preko spleta. Udeležila se ga je vodja projekta, izr. prof. dr. Jerneja Jakopič in sicer drugi dan, tj. 23.11.2021, s spremljanjem preko spleta.

<https://www.youtube.com/watch?v=r4qvg0YSGRE>

36. tradicionalni posvet Javne službe kmetijskega svetovanja, 2. dan - 23. november 2021

eip-agri
AGRICULTURE & INNOVATION

36. TRADICIONALNI POSVET JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVANJA (JSKS)

ZNANJE IN SODELOVANJE ZA KMETIJSTVO PRIHODNOSTI

Posvet Javne službe kmetijskega svetovanja in dogodek Evropskega partnerstva za inovacije - EIP

V organizaciji
Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) in
Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP)

22. - 23. november 2021

Udeležite se posveta preko spleta ali pa se nam pridružite v Hotelu Thermana Park v Laškem.

Vse informacije in prijave na <https://www.kgzs.si/jsks/posvet>

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

TOREK, 23. 11. 2021

Dogodek Evropskega partnerstva za inovacije - EIP in Posvet Javne službe kmetijskega svetovanja

- 8:30 Registracija udeležencev in ureditev povezav
- 9:00 Uvodni pozdrav udeležencem
Branko Ravnik, generalni direktor Direktorata za kmetijstvo, MKGP
- 9:15 Predstavitev projektov EIP, ki so v začetni fazi izvajanja
- 10:45 Odmor za kavo
- 11:00 Predstavitev projektov EIP, ki so v zaključni fazi izvajanja
- 12.45 Odmor za kosilo
- 13.30 Okrogla miza z razpravo
Osrednja tema okrogle mize z razpravo bo razširjenost in uporabnost EIP projektov, vključno z ambicijami za naprej, ter kako najučinkoviteje prenesti rezultate EIP projektov do kmetijskih pridelovalcev po Sloveniji.
- 15.00 Zaključek posveta

Dogodek Evropskega partnerstva za inovacije - EIP organizira Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in je dogodek o delovanju operativnih skupin EIP

PRIJAVA NA SPLETNI STRANI POSVETA JSKS:
<https://www.kgzs.si/jsks/posvet>
 (pomoč pri prijavi na tel.: 01 513 66 90)